

Živahno pred mladinskim kongresom

V tem tednu v dolenskih občinah potekajo razprave, s katerimi bodo delegati sodelovali v delu komisij

Na 11. kongresu ZSMS bo mladino iz dolenske regije zastopalo 20 izvoljenih delegatov, poleg njih pa še nekaj delegatov po funkciji. Z razpravami bodo sodelovali v vseh petih kongresnih komisijah, oblikovali pa jih bodo v tem tednu na regijskih in občinskih okroglih mizah in tematskih razpravah.

V vsaki občini bo ena regijsko obarvana okrogla miza: v Novem mestu o usmerjenem izobraževanju, štipendiranju in kadrovske politiki, v Črnomlju o vlogi mladinskega prostovoljnega dela, v Metliki o vlogi ZSMS v kmetijstvu, v trebanjski občini pa bo danes na Mirni beseda tekla o razvoju samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti.

Poleg tega bo mladina v vsaki dolenski občini pripravila še eno ali dve razpravi za vsako kongresno komisijo.

Ugotovitve in stališča z vseh regijskih in občinskih razgovorov bodo strnili v razprave, s katerimi bodo posamezni delegati iz dolenskih občin sodelovali v delu kongresnih komisij.

OB KONGRESU

Pred 11. kongresom ZSMS bo v Novem mestu vrsta kulturnih prireditev. Danes ob 13. uri bo v Novotoku otvoritev razstave del članov likovne skupine Vladimira Lamuta (s kulturnim programom bodo sodelovali mladi iz Novotoka). Prav tako ob 13. uri bo otvoritev razstave 5. svobodne slikarske akademije tovarne zdravil „Krka“, sodelovali bodo kitarista Jerko in Novak ter igralka Iva Zupančič. 18. oktobra ob 18. uri bo v klubu tovarne zdravil „Krka“ večer kratkih filmov in klepet o filmski ustvarjalnosti; sodelovala bo sta filmska sekcija SKUC in filmski krožek novomeške gimnazije. V sredo, 20. oktobra, bo v centru srednjih šol ob 13. uri otvoritev razstave fotografije, v mali dvorani Dolenskega muzeja pa bo ob 18. uri razstava grafik Bojana Gorencina in kipov Matjaža Počivavška.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

Novinarji Dolenskega lista bomo v torek, 19. oktobra, obiskali

ČATEŽ OB SAVI

S kraji se bomo ob 18. uri sešli v sejni sobi krajevnega urada in se pogovorili o njihovem življenju, delu, uspehih, načrtih in težavah krajevne skupnosti, ter o tem pisali v Dolenskem listu.

Delo je merilo vsega

Končal se je 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Včeraj se je v Ljubljani končal 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Čeprav vtisi še niso urejeni, je vendarle mogoče z najvišjega zboraz razredne politične organizacije delavcev v socialistični samoupravni demokraciji navesti nekaj poudarkov, ki bodo temeljno napotilo za bodoče delo in ravnanje ZS Slovenije.

Predsednik RS ZSS Marjan Orožen je v uvodnem referatu poudaril, da je bistveno vprašanje naše stabilizacije in produktivnega odnosa odločanje delavcev v tozidih o pogojih za

solidarni in prizanesljivi do tistih, ki so neutemeljeno gradili svoj obstoj in razvoj na posojilih brez lastnih sredstev, ki so slabo gospodarili, potem pa svoje obveznosti prevažali na vso skupnost. Kroziti sistem po tistih, ki so podpoprečni, je objektivno reakcionarno dejanje. Če začnemo solidarnost, vzajemnost in uravnilovka spodkopavati načelo „vsak po svojih sposobnostih – vsakomur po njegovem delu“, potem so na najboljši poti, da spodkopljejo same sebe, svojo lastno materialno osnovo.

Delavec ni le subjekt, ki razpolaga s celotnim dohodkom, tej družbi je odgovoren tudi za upravljanje s temi sredstvi. Odnos do delitve oziroma nagraditve po delu mora biti v tem štiriletnem obdobju poglavito vprašanje aktivnosti sindikatov. Zveza sindikatov ni nikoli bila in ne bo proti realnemu naraščanju osebnih dohodkov. Toda vsako naraščanje je odvisno od delovnega rezultata in ne od „računovodskega zaslužka“. Odnos do zakonitosti, do sprejetih planskih obveznosti in dogovorov nujno postaja osrednje vprašanje stabilizacije. V naši družbi bo toliko svobode in enakopravnosti, kolikor bo odgovornosti.

OB KONGRESU ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

pridobivanja dohodka, o gospodarjenju z njim v vseh oblikah dohodkovnega povezovanja. To je tudi najpomembnejše politično in organizacijsko vprašanje zveze sindikatov. V našem razvoju smo šli skozi mnoge težave in vedno izšli kot zmagovalci, zahvaljujoč visoki stopnji razredne zavesti velike večine delavcev o tem, da smo v sistemu samoupravljanja sami odgovorni za lastno usodo.

Delavci tistih organizacij, ki so uspešne, ne morejo več biti

BENCINSKA SUŠA ZAJELA TUDI DOLENJSKO – Kilometrsko kolono avtov v teh dneh vodijo k redkim bencinskim črpalkam, kjer čakajočim, če uspejo priti na vrsto, lahko zagotovijo 15 litrov goriva. Mnogi tako izgubljajo dragoceni delovni čas, odgovorni pa razmišljajo o ukrepih, ki bi v sedanjih razmerah zagotovili enakomerno, organizirano in seveda omejeno porabo po vsej državi. Ena resnica je na dlani: potrebno bo varčno trošiti gorivo in motorna vozila uporabljati le v nujnih primerih. Na sliki: Petrolova črpalka v Ločni je bila v ponedeljek in torek ena redkih na Dolenskem, kjer so še imeli gorivo. Mnogi so na 15 litrov bencina čakali tudi po štiri ure. (Foto: J. Pavlin)

Turizem, ena od stez razvoja

Naravne možnosti območja Gorjanci – Žumberak za razvoj turizma so dobre, povezati bo treba le vse potrebne niti in zainteresirati združeno delo

Če bi narisali turistični zemljevid mejnega območja med Slovenijo in Hrvaško, bi se pokazala velika bela lisa, ki se razteza skoraj preko celega območja Gorjancev in Žumberka. Ta bela lisa bi sovpadala z belo liso, ki bi se pokazala na zemljevidu gospodarske razvitosti, točneje nerazvitosti. O tem, kako bi pregnali belino s turističnega zemljevida tega območja, so se v petek, 8. oktobra, pogovarjali v Radatovičih predstavniki osemih občin tega območja, turistični delavci obeh republik, predstavniki planinskih in lovskih zvez.

Območje, ki je bilo med NOB zelo pomembno, je po vojni začelo hitro propadati. Preko 11.000 prebivalcev se je odselilo in danes je na hrvaški strani več zaselkov povsem

praznih. Območje bo ponovno živelo le, če si bodo prebivalci lahko doma odrezali dovolj velik kos kruha, kar pa bo mogoče doseči le z razvojem gospodarstva in kmetijstva. Turizem kot gospodarska panoga, ki je povrhu tega lahko tesno povezana s kmetijstvom, ima na Gorjancih in Žumberku lepe možnosti, pa naj gre za planinski, zdraviliški (termalni vrelci), lovski, izletniški, rekreativni ali kmečki turizem. Vendar pa je razvoj turizma odvisen od razvoja infrastrukture. Prav na tem področju je bilo narejenega precej v zadnjih letih, odkar je ustanovljena skupnost spominskega območja Gorjanci – Žumberak. Razmere v infrastrukturi se izboljšujejo, območje se počasi odpira svetu, zato ni prezgodaj za potezo turističnih delavcev.

Razumljivo je, da jih na Gorjance in v Žumberak lahko pripelje le gospodarski interes, se pravi možnost pri-

dobivanja dohodka. Naravni viri so obetavni in ob primernih naložbah združenega dela dohodek ne bi bil vprašljiv.

Poročila iz posameznih občin so pokazala, da je veliko želja in nepovezanih stremeljenj, malo pa zares pretehtanih možnosti, zato bo v prvi vrsti naloga koordinacijskega odbora za turizem na spominskem območju Gorjanci – Žumberak, ki so ga izvolili na posvetu, da zariše smeri skupnega turističnega razvoja. Prvi korak bo nedvomno izdelava prostorskega načrta območja.

M. MARKELJ

JUTRANJKA. POVEČAN IZVOZ

Sevniška Jutranjka vse hitreje povečuje izvoz. Do konca avgusta so izvozili že za 21 milijonov dinarjev otroških oblačil, medtem ko je v istem obdobju lani znašal ta izvoz le 9,71 milijona dinarjev. Povečanje znaša torej kar 219 odstotkov.

JUTRI NOV MOST ČEZ ČABRANKO

Jutri, v petek, 15. oktobra, bosta krajevna skupnost Draga in tozid Gozdarstvo Draga Združenega KGP Kočevje odprla nov most čez Čabranko pri Črnem potoku. Most povezuje slovensko in hrvaško stran Čabranke, se pravi občini Čabar in Kočevje. Novi most je skupaj z novo cesto namenjen predvsem izkoriščanju gozdov na tem območju.

IMV: tri dni so sprejemali vplačila

Omejeno število vozil R-18 in R-9 za domače kupce

Od 11. do vključno 13. oktobra so po zdaj veljavnih cenah pri vseh lastnih in pogodbenih prodajnih mestih tovarne IMV sprejemali vplačila za 800 vozil R 18 TL in 750 vozil R-9. Kupcem jih bodo dobavili najkasneje do 30. maja 1983, predplačilo pa je bilo možno samo za dinarje deviznega porekla.

Med pomembnimi novicami iz IMV naj omenimo še obisk najvidnejših predstavnikov francoske firme Renault. Pogovori se trajajo, gre pa za uresničenje načrta, po katerem naj bi francoski partner s 5 milijardami (novih dinarjev) pripomogel k uresničitvi dveh smeri naložbenega projekta. Gre za investicijo v nov proizvodni program novomeške tovarne IMV za izdelavo vozil R-9 in R-x, ter za proizvodnjo glavnih delov, ki jih bo IMV v velikih serijah dobavljala tudi Renaultu. Gre za količine od 1000 do 1500 kolekcij takih delov na dan.

Pogovori s francoskimi gosti se nadaljujejo, IMV pa pri tem zavzema stališče, da bi velika finančna pomoč Renaulta ne bila kredit, marveč da bi sodelovanje potekalo na sovlagateljski osnovi.

M. BAUER

Še premalo uvažamo z Vzhoda

Do konca avgusta so izvozniki štirih dolenskih občin sicer ustvarili nad 4-odstotno pokritje izvoza z uvozom, vendar je v menjavi z razvitimi hudo velik primanjkljaj

Osem mesečni podatki izvoza in uvoza, ki so jih zbrali pri Medobčinski gospodarski zbornici Dolenske na osnovi carinskih deklaracij, kažejo uspehe, pa tudi slabe točke, predvsem preskromen uvoz z Vzhoda.

Skupno pokritje izvoza z uvozom je za Dolensko, upoštevaje obe valutni območji, dokaj ugodnejše od rezultatov Slovenije. Na Dolenskem je bilo v osmih mesecih za 4 odst. več izvoza kot uvoza, vendar pa je v menjavi z razvitimi državami nastal primanjkljaj v znesku 734 milijonov dinarjev. Pokritje uvoza z izvozom je na konvertibilnem področju znašalo le 82,85 odst.

Čeravno je bilo tri četrtine vsega dolenskega izvoza usmerjenega na zahodna tržišča, je bilo s tega področja tudi uvoženega največ blaga. Preveč, saj pomeni uvoz blaga z razvitega sveta nad 94 odst. vrednosti celokupnega uvoza.

Neugoden kazalec poslovanja pri trgovanju s tujino je zlasti ta, da je bilo izvoženega na klirinško območje za 4,5-krat več, kot je znašal uvoz s tega valutnega trga. Prav tako se Dolencem slabo piše glede izpolnjevanja celotnega plana izvoza. Tu dolenska regija precej zaostaja za slovenskim povprečjem. Podatki za 7 mesecev letošnjega leta kažejo na 40,65-odst. izpolnjevanje planskih obveznosti (SRS 45,42 odst.). To pa pomeni, da bi morali v preostalih

mesecih do konca leta izvoz povečati za povprečno 873 milijonov din na mesec v primeri z dosedanjim povprečno vrednostjo izvoza, če bi hoteli zamujeno nadomestiti. Malo verjetno je, da bi izvozniki to zmogli.

R. B.

Po kratkotrajnem izboljšanju v sredo bo naše kraje že v četrtek doseglo novo padavinsko območje. Slabo vreme se bo zadržalo še v petek, v soboto pa lahko pričakujemo postopno izboljšanje vremena.

M. BAUER

AJDA SE SPET VRACA! – Veselovim na Skrjančah pri Novem mestu letos ne bo manjkalo ajdovega kruha, saj ga bodo na približno desetih arih sami pridelali. Mlađe žanjice so morale paziti na prste, ko so se z nabrušenimi srpi sklanjale nad to zlahotno poljščino, starejšim pa so se vajene roke še spominjale časov, ko smo imeli takoj po vojni z njo posejanih desetino vseh polj, v začetku stoletja pa kar četrtino. Sedaj je v Sloveniji z ajdo posejanih nekaj manj kot 3000 ha polj, vendar jih je iz leta v leto več, česar se najbolj vešele čebelarji, saj je na ajdi v veliki meri stonel slovenskega čebelarstva. Dobro pa je to tudi s prehrabnega vidika: z drugim posevkom ajde, ki ima, mimogrede rečeno, v vsem rastlinskem svetu najbolj harmoničen sestav beljakovin, bolj koristno izrabimo naše obdelovalne površine. (Foto: Tone Jakš)

Z dogovorom namesto prisilo

Investiranje na Kosovu

Kosovo ima 1.564.000 prebivalcev, zaposlenih pa je samo 177.000 ljudi. Zato je skupščina SAP Kosovo sprejela program razvoja pokrajine na področju zaposlovanja, ki predvideva, da bi do leta 1990 zagotovili 122.000 novih delovnih mest.

Stopnja zaposlenosti na Kosovu je najmanjša v državi: 11 ljudi na 100 prebivalcev, jugoslovansko povprečje pa je 26:100. Od 80.000 ljudi, ki iščejo zaposlitev, jih ima 35 % dokončno srednjo, višjo ali visoko šolo. Nezaposlenih je približno 3,5-krat več, kot kažejo uradni podatki. Precej žensk ni prijavljenih pri zavodu za zaposlovanje, drugi pa se ne prijavijo, ker menijo, da nimajo možnosti za zaposlitev. Neugodna gibanja na tem področju se bodo najbolj zaostrija v letih 1985-1987. Takrat bo končalo srednje šolo 80.000 dijakov, diplomiralo pa 40.000 študentov. Zato nameravajo na Kosovu več investirati v predelovalno industrijo in kmetijstvo, namesto v bazično.

Da bi zmanjšali odliv mladih v mesta, bodo na Kosovu na podeželju zgradili nove kulturne domove, kinodvorane, čitalnice, disko klube in športne objekte. Izboljšati bo treba tudi cestno mrežo. Tako imenovani „Kraighetjivi“ komisiji so poslali predlog, da bi delovni teden skrajšali od 42 na 40 ur, kar naj bi prav tako omogočilo hitrejšo zaposlovanje.

Vse republike so se odločile za ekonomsko sodelovanje s SAP Kosovom, vendar to sodelovanje ne obrodí vedno predvidenih učinkov. Republike in Vojvodina so leta 1980 sklenile dogovor o izgradnji po enega gospodarskega objekta na Kosovu. Vendar sta svoje obveznosti iz dogovora začeli izpolnjevati šele dve republiki: Bosna graditavo armatur v Podujevu (investicija mil. din), Srbija pa tovarno za proizvodnjo črpalke v Dečanih (investicija okrog 600 mil. din). Vsi drugi se iz teh ali onih razlogov še dogovarjajo z združenim delom Kosova in drugimi organi pokrajine. Treba pa je povedati, da tudi delovne organizacije s Kosova niso bile niti kadrovske niti programske pripravljene, da bi pravočasno sprejele vse ponudbe. Poleg tega niti Kosovo niti republike niti Vojvodina še niso sprejeli spodbudnih ukrepov iz svoje pristojnosti, da bi zainteresirali kolektive za gradnjo planiranih objektov.

Zaradi tega se, razumljivo, zadržuje vprašanje, čemu potem sploh služijo podpisani dogovori. Zakaj je vse skupaj tako razvodnelo, da se šele danes razpravlja o tem, iz katerih virov bi bilo treba zagotoviti sredstva za te objekte?

Po vsem sodeč, se obveznosti republik in Vojvodine iz dogovora polagoma „vtaplja“ v tiste obveznosti, ki jih izpolnjujejo na osnovi zakona o vplačevanju stalnih sredstev v sklad federacije za razvoj manj razvitih republik in pokrajin, torej obveznega posojila nerazvitim. Od skupnih sredstev, ki naj bi jih v sedanjem srednjeročnem obdobju razvoja vložili v nerazvita območja, jih je polovica (114 milijard dinarjev) prepuščenih republikam in pokrajinam za združevanje. Če del teh sredstev ne bodo združevali po samoupravni poti, tedaj jih bodo morali po črki zakona obvezno vplačati v sklad za razvoj manj razvitih.

Kaže, da bi se zato morali čimprej lotiti uresničevanja sprejete politike, to pa pomeni, da bi morali vsaj polovico sredstev namenjenih hitrejšemu razvoju nezadostno razvitih republik in pokrajin Kosovo, združevati in porabljati po samoupravni poti.

VINKO BLATNIK

Ob neuspelem referendumu o združitvi

Ribnica: zavržena ocena komunistov v tozid Jelenov žleb, ki nasprotujejo združitvi kmetijstva in gozdarstva

Dovolj je družbeno sprejetih usmeritev in dogovorov, po katerih so kmetijstvo in gozdarstvo ter lesna industrija med prednostnimi panogami kočevskega in ribniškega gospodarstva. Napori, da bi se te panoge dohodkovno in še drugače povežale, potekajo v obeh občinah že od leta 1976, da ne govorimo o lanskem aprilu, ko so spet govorili o smernicah razvoja vseh teh panog.

Toda v praksi se ni skoraj nič spremenilo. Kljub naporom vseh subjektivnih sil v obeh občinah in kljub temu da je bila z združenim kmetijsko gozdarskim podjetjem sprejeta temeljna usmeritev o povezovanju teh panog, vsi delujejo po podjetniških načelih. In ker veljajo taka načela, je pač tako, da je v kočevski občini obdelana le tretjina zemlje od skupno 7 tisoč hektarov kmetijskih zemljišč. Kaj več k temu podatku, ko si na vse kriplje prizadevamo, da bi povečali pridelke hrane, skoraj ni mogoče dodati.

V kočevski občini o zadnjem referendumu, ki je spet postavil na kocko vzpostavitev take samoupravne organiziranosti, ki bi zagotavljala učinkovitejšo povezavo kmetijskih, gozdarskih in lesarskih delovnih organizacij, še nimajo izdelane celovite politične ocene. V ribniški občini pa so bili bolj konkretni. V razpravi na zadnji seji občinske konference v Ribnici je bilo med drugim rečeno, da je v ZKGP še marsikaj neurjeno, čeprav deluje tam že od lani organ družbenega varstva. In kljub temu da tam deluje organ družbenega varstva, zadeve niso bile urejene niti znotraj kolektiva, kaj šele, da bi bile začitane smernice bodočega dohodkovnega povezovanja med vsemi temi panogami.

Ribniški komunisti sodijo, da ocena, ki so jo napravili komunisti v tozid Jelenov žleb, ni niti resna niti ustrezna. Po mnenju ribniške konference ZK je treba tako oceno zavrniti in od komunistov zahtevati odgovorno pretehtanje vzrokov za neuspeh zadnjega referenduma. Še več: po mnenju članov konference je treba poklicati na odgovor vse posameznike, ki referenduma niso podprli.

J. SIMČIČ

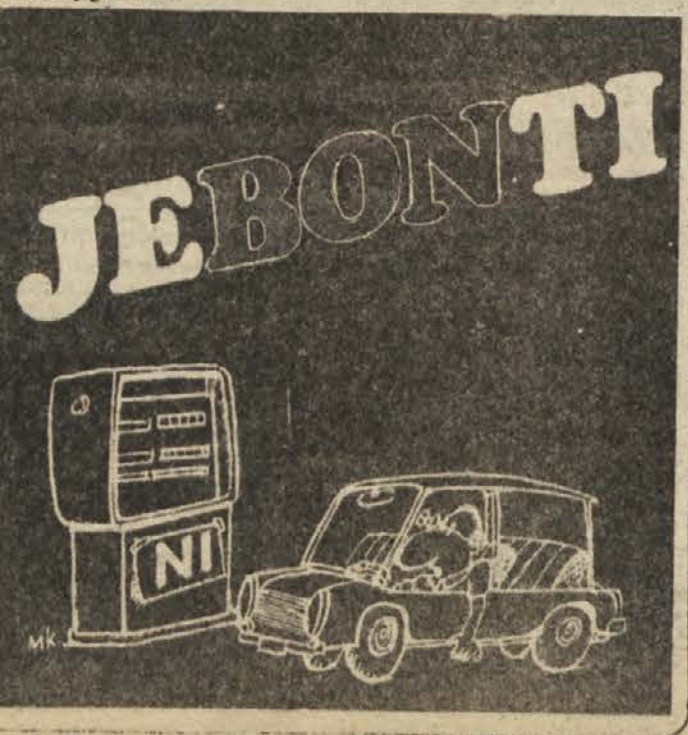
KOČEVSKI KOMUNISTI O STABILIZACIJI

V ponedeljek je bila v Kočevju 8. seja občinske konference ZK. Člani konference so obravnavali aktualna vprašanja uresničevanja politike ekonomske stabilizacije v kočevski občini in naloge občinske organizacije ZK po zadnjih sejah CK ZKS in CK ZKJ. Na seji so obravnavali tudi delovanje osnovne organizacije ZK v ltasovih skupnih službah. Več o seji bomo poročali v naslednji številki.

ŠE ZADNJI SESTANEK PRED KONGRESOM

Pred kongresom slovenskih sindikatov je bil 4. oktobra v Kočevju še zadnji skupni sestanek predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov in delegatov, ki bodo zastopali kočevsko občino na kongresu. Čeprav je kongres že končal z delom, lahko povemo, da so na sestanku dobro ocenili predkongresne aktivnosti v kočevski občini.

Iz zadnjega Pavlihe

Podučili tuje dobavitelje

V Kopitarni že nad 70 tehničnih izboljšav, 50 samo v enem obratu

Sevniška občina je ena tistih manjših, kjer ne premorejo niti ene raziskovalne ustanove, občinska raziskovalna skupnost je bila tako vsaj do nedavnega kar nekakšen nebodigaltraba. Zastavljeni čvrstjeji program in predvsem vztrajnost nekaterih posameznikov so pripomogli, da se to skupnost vendarle bolje razvija.

V pripravah na kongres slovenskih sindikatov je odbor za inovacijsko dejavnost pripravil okroglo mizo o teh vprašanjih. Okrog nje je bilo, žal, premalo odgovornih iz posameznih podjetij, le iz Lisce, Jugotanina, Bohorja in Kopitarne. Verjetno bo odboru uspelo do izteka tega leta zbrati najzaslužnejše inovatorje in jim podeliti družbena priznanja.

Nedvomno so z inovacijami prišli najdlje v sevniški Kopitarni. O Slavku Zakošku st. govorijo kar kot o inovatorju desetletja. Brez njega in ostalih prizadevnih delavcev si danes tam že ne znajo več predstavljati razvoja tovarne. Imajo nad 70 tehničnih izboljšav, od tega samo v enem obratu 50. To so razne drobne mehanske izboljšave, vpeljava hidravlike in pnevmatike. O najpomembnejših kopitarniških izboljšavah smo že pisali. Samo z uvedbo centrirnih naprav lahko uporabljajo

• Pomembno je, da kolektivi najdejo svoje mesto v programih republiške ali posebne raziskovalne skupnosti. Tak program uspešno razvija Stilles z biotehniško fakulteto. Žal gre odobritev projekta izredno hitro le, če najdejo recenzenta v eni od znanstvenoraziskovalnih institucij. Kot so izkusili v Jugotaninu, ustreznih zunanjih sodelavcev ni vedno najti, takrat pa z nalogo ne morejo in ne morejo prodreti.

tanjši in ožji les. Prihranek na lesu

Da bi družbi več koristili

Seminar za planerje analitike iz vse Dolenjske

5. oktobra je analitsko planska sekcija Društva ekonomistov Dolenjske organizirala s članstvom pogovor o izhodiščih za ponovno uveljavitev sistema kalkulacij za ugotavljanje pričakovanih in doseženih rezultatov dela. Razgovor je vodil priznani strokovnjak na tem področju Milan Strah iz Ljubljane.

Namen seminarja je bil z novimi in ustrežnejšimi strokovnimi rešitvami tudi na Dolenjskem uveljaviti pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev pri odločanju. Vsi vemo, da moramo dohodek povečati in stroške zmanjševati, v praksi pa se ob tem običajno sprožijo dolgotrajne razprave s končno ugotovitvijo, da to ni mogoče. Prav pri tem pa se mora izkazati planer analitik, ki naj bi nakazal strokovnim službam in delavcem kje, kdaj in kako naj bi ukrepali za spremembo razmer. Za opravljanje te odgovorne naloge pa se mora planer analitik neprestano izobraževati, pri čemer so zelo koristne izkušnje drugih, kar je pokazal tudi nedavni seminar.

Napoved težav?

Škripajoč začetek Beltovega drugega polletja

Medtem ko je bilo prvo polletje za Beltovo temeljno organizacijo Livama zelo uspešno, tega nikakor ni moč trdit za začetek druge polovice leta. V 18 dneh avgusta so na dan odšli le malo več kot 55 ton odličkov, kar je 18 odst. pod letošnjim 7-mesečnim povprečjem in 13 odst. manj, kot predvideva gospodarski načrt. V prvem tednu septembra pa so odšli že po dobrih 59 ton odličkov na dan, kar je še vedno 12 odst. pod povprečjem sedmih letošnjih mesecev in 6 odst. pod letnim planom.

Zaradi pogostih zastojev se je poslabšala delovna in tehnološka disciplina, pomanjkanje nekaterih rezervnih delov (zlasti gre tu za jermene) povzroča izpade proizvodnje v elektro pečli, kompresorju in drugie. Vse to pa je že zadalo udarec uspehom, ki so jih Beltovi livarji dosegli v prvi polovici leta. Žal tudi za naprej ne kaže nič bolje, bojijo se celo, da bo gospodarjenje v zadnji četrtini leta še težje.

Če si ne bodo pravočasno zagotovili furanske smole, se lahko zgodi, da težka linija ne bo stalno obratovala. Po sedanjih napovedih kaže, da iz koksa v Lukovcu ne bodo dobili dovolj koksa. O vseh teh resnih težavah, ki kaj hitro lahko vplivajo tudi na osebne dohodke zaposlenih, se bodo v kratkem resno pogovarjali in seveda kar se da učinkovito ukrepali.

O NALOGAH OBČINSKIH ORGANIZACIJ ZK

V Ljubljani je bila v ponedeljek seja medobčinskega sveta ZK Ljubljana - okolica. Na seji so sprejeli dogovor o usklajevanju dejavnosti občinskih organizacij ZK po posvetu predsednikov občinskih konferenc ZK in sekretarjev občinskih komitejev, ki je bil pri CK ZKS. Obravnavali so tudi vprašanje zaposlovanja v regiji ter naloge komitejev pri SLO in družbeni samozoščiti v regiji.

SPOSOJENO TRNJE

Nimamo besed, kako ste nas zadolžili. Nimamo niti števil.

(Iz Ježa)

ocenjujejo v začetnem obdobju na 3,51 milijona dinarjev. Uvoženi stroj za nabiranje žebjev v cokle je kajpak požiral tudi le uvožene žebje. Po predelavi kopitarniških inovatorjev dela stroj tudi z domačimi. V teku je pomembna, v izvoz naravnana rekonstrukcija. Stroji italijanskih in nemških dobaviteljev niso dajali od sebe, kar so od njih v Kopitarni pričakovali, predvsem ne ustrezne kakovosti. Svetovali so tujim strojničarjem, kaj bi kazalo popraviti. Le-ti so nasvete blagohotno upoštevali. Nemalo so se namučili, da so od SISEOT dobili uvozno dovoljenje za stroj, ki stiska gumo na lesene podplate. Tik pred tem so tak stroj naredili doma, zato so se uvozu lahko odpovedali.

Z uspehi se lahko ponašajo tudi v Stillesu in še kje. Tudi v Obrtni zadrugi Bohor spodbujajo inovacije med obrtniki. To, ali pa izvozna naravnost posamezne delavnice je namreč prednostni kriterij pri deljevanju posojil.

A. ZELEDNIK

KMEČKI FANTJE IN DEKLETA, PRINESITE GRADIVO O DRUŠTVU

Muzej ljudske revolucije Slovenije prosi vse nekdanje člane Društva kmečkih fantov in deklet, ki se bodo 24. oktobra ob 11. uri v Vidmu ob Ščavnici udeležili odkritja spomenika železničarjem - španski borcem in delavcem kje, kdaj in kako naj bi ukrepali za spremembo razmer. Za opravljanje te odgovorne naloge pa se mora planer analitik neprestano izobraževati, pri čemer so zelo koristne izkušnje drugih, kar je pokazal tudi nedavni seminar.

Ugotovljeno je, da v analitsko-planskih službah na Dolenjskem dela 68 članov društva, to pa je strokovna sila, ki bi lahko dajala družbi več kot doslej. Poleg te ocene so prisotni izrazili pripravljenost za sodelovanje pri preizkusnem uvajanju temeljnih prvin za gospodarjenje na ekonomskih osnovah. Menili so tudi, da brez strokovnih rešitev pri planiranju in spremljanju rezultatov dela ne bo možno izvajati dosledne delitve po delu. Prav zato je treba na novo preveriti programe izobraževanja za potrebe poslovodnega odločanja ter vsebinsko številnih seminarjev in posvetov. Vsekakor pa je nujna večja usmeritev v teamsko delo in preverjanje novih zamisli v praksi.

prej prihajale zdravnice iz Ljubljane. O sebi in svojem bogatem minulemu delu jubilatka sploh noče govoriti, pač pa so kolegi, ki nadaljujejo njeno delo v današnjem sodobno organiziranem zdravstvenem domu, povedali:

„Bila je starosta dolenjske pediatrije. Kot prva specialistka za otroške bolezni po vojni na Dolenjskem je to dejavnost postavila na noge v

Domače pletenine z zamudo

Beton zamuja z Inpletom na Brezovem - Montažerji ne bodo čakali strojev

Sovlagaateljice Jutranjka, metliški Komet in še prave posebnosti Lisca že težko pričakujejo pletenine iz nove tovarne, ki jo gradijo skupaj na Dolnjem Brezovem.

Direktor tovarne v izgradnji Edi Žbogar pravi, da tovarna še ni nared, čeprav bi po pogodbi s sevniškim tozdom Betona že morala biti. V četrtek, 7. oktobra, so pričakovali na Brezovem prve tuje stroje, ki jih bodo carinili kar v tovarni. Načrtujejo, da bi jih, če bodo gradbinci poohiteli, lahko namestili v oktobru. „Največji problem je izvedba instalacijskih del na energetskem objektu, kjer posebno zamuja beljski Emo z dobavo kotla. Ko smo ga hoteli videti vsaj v tovarni, so nam lahko pokazali le nekaj pločevine,“ pripoveduje o tem direktor Žbogar.

Pri firmi Meyer in Albi v Zvezni republiki Nemčiji so že bili na priučevanju izmenovdel in pomočniki: Doma so poskrbeli, da so odšli na pot ustrezno pripravljene. Usposabljali so jih predhodno v tovarni Nada Dimič, še nekaj jih je v Velani. V Nemčiji so se tako lahko le izpo polnjevali. Tamkajšnji podjetniki so naše delavce pohvalili.

Še neresena težava je surovina za poskusno proizvodnjo. Yulon iz Ljubljane jim, čeprav so sovlagaatelj, do sedaj še ni odgovoril, če jim bo lahko zagotovil dovolj surovin ustrezne kakovosti. Po vsej verjetnosti bodo morali te prve količine kar uvoziti.

A. Ž.

70 let dr. Suzane Furlan

Pred kratkim je praznovala 70-letnico dr. Suzana Furlan iz Novega mesta, zdravnica specialistka za otroške bolezni, ki se je mnogi starši in otroci s hvaležnostjo spominjajo, čeravno je že več let med upokojenici. Leta 1937 je prišla v Novo mesto kot mlada zdravnica in takoj začela delati v otroški ambulanti, kamor so

zdravstvenem domu in v bolnišnici. Posebno vneto si je prizadevala za preventivo. Njena zasluga je, da so bile ustanovljene posvetovalnice za otroke na Dolžu, v Stopičah, Gabrju in Brusnicah, v Podgradu, Mirni peči, na Otočcu in v Šmarjeti. Te posvetovalnice še danes, po 30 letih, obstajajo. V njih nadaljujejo delo mlajši zdravniki. Dr. Furlanova pa je začela tudi z otroškimi dispanzerjem v Trebnjem.

Bila je garač prve vrste in strokovnjak, pomagala je povsod, kjer so jo prosili. Vsi pa so jo cenili zlasti zavojo njene toplina.

Dr. Furlanova, ki je bila tudi prva upravna novomeškega zdravstvenega doma po vojni, je do pred osmimi leti razdajala svoje moči poklicu, čeravno več let z opešanim lastnim zdravjem. Njeno delo tudi v javnosti ni ostalo neopaženo. Ob 20-letnici službovanja je prejela red dela s srebrnim vencem, krajevna organizacija SZDL - center pa ji je podelila priznanje OF. Čeravno je take narave, da ji je hlepenje po časti in priznanjih tuje, pa je bila iskreno vzejala pozornosti novomeške občinske skupščine. Voščilni telegram za 70. rojstni dan ji je dal slutiti, da vse, kar je naredila v prid dolenjski pediatriji, le ni pozabljeno.

R. B.

Rešitev v povezavi s kmeti

Razvoj kmetijske proizvodnje v črnomaljski občini zaostaja za načrtovanim

Da bi ugotovili, kako poteka razvoj kmetijstva v črnomaljski občini, kako uresničujejo zastavljene naloge v tej dejavnosti ter opozorijo na ovire in probleme, ki jih tajejo, so v črnomaljski Kmetijski zadrugi, nosilki kmetijske proizvodnje v občini, pripravili oceno razvojne problematike kmetijstva. Ob tem je postalo jasno, da bodo morali v tej delovni organizaciji storiti še marsikaj za uresničitev nalog, zastavljenih v srednjeročnem planu.

Tako je moč govoriti le o zametkih dohodkovnih odnosov, a še to le na nekaterih področjih (povrtnina, delno živinoreja). Premajhen je tudi vpliv kmetov kooperantov na obli-

kovanje poslovne in razvojne politike in na dejansko odločanje pri delitvi dohodka. V večini primerov gre le za kratkoročne odnose s posameznimi člani, za odkup tržnih presežkov po dnevnih cenah ter za oskrbovanje članov zadruge s krediti, gnojili.

Kmetijska zadruga bi morala pripraviti tudi ustrezni akcijski načrt za ustanovitev proizvodnih skupnosti za meso, mleko, perutnino, v okviru katerih bi prihajalo do združevanja zemlje, dela in sredstev, s tem pa tudi do pocenitve proizvodnje, vendar do danes tega še ni storila. Zato pa deluje v občini že okrog 20 strojnih skupnosti.

Težave se pojavljajo tudi pri delovanju vrtnin in sadja, za kar bi morali imeti dolgoročne razvojne koncepte, s katerimi bi usmerjali

proizvodnjo. V drugem polletju se je zaostri tudi preskrba s svežim mesom, še vedno pa ne vedo, kako bodo pokrili 220 starih milijonov izžube, ki jih je letos pridelala klanica.

Zaradi vseh teh težav so na osnovi zakona o intervencijah v kmetijstvu in porabi hrane v občini ustanovili intervencijski sklad za pospeševanje kmetijstva, v katerem naj bi se letos zbralo 336 milijonov starih dinarjev. S tem pa bi lahko mnogo bolj koi doslej pospeševali proizvodnjo hrane v zasebnem sektorju.

Toda v občini še vedno predstavljajo resno težavo pri nadaljnjem razvoju kmetijstva neizdelan prostorski plan, v okviru katerega bi opredelili zemljišča za potrebe kmetijstva ter s tem pospešili nadaljnji razvoj kmetijske dtjavnosti.

M. KRUMPACNIK

MIZNE PLOŠČE ZA NEMCE – V Novolesovem tozdu Bor v Krškem so za zahodnonemškega kupca izdelali mizne plošče, s katerimi so bili Nemci zelo zadovoljni. Toda ker primanjkuje bukovega lesa, se je posel ustavil. Doma pa gredo za med nove kuhinje „Kerin“. (Foto: P. Perc)

PRIZNANJE KOČEVSKEMU TISKU – Eno od dveh letos podeljenih najvišjih priznanj občine Kočevje – Šeškovo nagrado je prejel Kočevski tisk, ki se je iz skromnih začetkov razvil v uspešno tiskarsko in knjigoveško podjetje. Na sliki: direktor Janko Novak prejema priznanje. (Foto: J. Primc)

NI SLADKA KOT PREJSNJA LETA – V krški občini so potrgali fankinjo, ki je precej odkupil Agrokombinat v Leskovcu. Ker je imelo grozdje povprečno od 13,5 do 16,5 % sladkorja, kar je precej manj kot lani, vinogradniki z zaslužkom niso najbolj zadovoljni. (Foto: P. Perc)

NAPOJENO GROZDJE – Pri Slovini v Šentlenartu stiskajo grozdje noč in dan. Vinogradnikom je minuli teden močno nagajal dež, zato so mnogi odložili trgatve. V nedeljo, ko se je zvedrilo, so bile vrste z grozdem napolnjenih traktorskih prikolic spet daljše. (Foto: J. Teppey)

PODPISALI SO ZA PŠENICO
V torek, 5. oktobra, so v Ljubljani podpisali samoupravni sporazum o pridelovanju pšenice, rži in sladkorne pese. Sporazum, ki so ga podpisali predstavniki 102 delovnih organizacij za pšenico in rž ter 26 za sladkorno peso, predvideva pridelek 64 tisoč ton tržnih presezkov pšenice in 262 tisoč ton sladkorne pese in je eden zadnjih takih dokumentov. Že v prihodnjem letu naj bi občine in kmetijske delovne organizacije same sprejele skrb za te pridelke in sicer v okviru skupnega dolgoročnega načrta prehranske bilance. Predsednik slovenskega izvršnega sveta Janez Zemljarič je dejal, da bo te naloge sicer težko uresničiti, saj se bodo možnosti za uvoz reprodukcijskega materiala še poslabšale, zato bi se morali vsi nastopniki predvsem na lastne moči, z vsemi materiali pa je potrebno kar najbolj varčevati.

Sejmišča
NOVO MESTO: Ponedeljkovo sejmišče je bilo spet za spoznanje živahnije. Naprodaj je bilo 175 pujskov in 14 nad tri mesece starih prašičev, prodanih pa skupaj 146. Za prve je bila cena od 2.300 do 3.500 din, za druge pa od 3.600 do 4.500.
BREZICE: Na sobotnem sejmu so prodajalci ponujali manj prašičev kot običajno: 304 pujske in 12 nad tri mesece starih prašičev. Prodali so jih 181, za pujske so dobili okoli 150, za starejše prašiče pa okrog 90 din za kilogram žive teže.

Vse vpreženo v sklepanje pogodb

V krški občini naj bi pogodbeno vezali kmete za setev pšenice na 420 ha

V krški občini kmetje vsako leto zasejejo s pšenico od 1400 do 1500 hektarov zemlje. Ker je republiški komite za kmetijstvo postavil zahtevo, da je treba najmanj 30 odstotkov zasejanih površin pogodbeno vezati, naj bi v krški občini sklenili pogodbe za odkup pšenice na 420 hektarjih.

Če vemo, da je bilo v zadnji sezoni pogodbeno vezanih le 150 hektarov zemlje, je letošnji načrt izjemno zahtevna naloga, zlasti še, ker gre izključno za zasebni sektor. Agrokombinat naj bi zasejal s pšenico okrog 150 ha. Prvotni odziv kmetov je bil skromen. Se najbolje je bilo na Raki, kjer se je zbralo okrog 40 kmetov. Zato so v sklepanje pogodb pritegnili poleg pospeševalcev razne funkcije. Kmetje obiskujejo na domovih.

Pogodbenemu pridelovalcu pšenice pripada regres za semensko pšenico, in sicer 15 din za kilogram, le da potem proda 2 kilograma merkantilne pšenice. Regres je ugodnejši kot marsikje, kjer ponujajo poleg republiškega regresa 8 din le 7 din. Za mineralna gnojila dobi kmet 120 din regresa za vrečo gnojil, tisti, ki pa je že letos pogodbeno oddal pšenico in sklenil pogodbo za prihodnje leto, dobi še dodaten dinar za kilogram pšenice. Zamenjava za koruzo v količinskem razmerju 1 : 1, v vrednostnem pa 1 : 1,3 v korist pšenice je spet v veljavi.

Ob letošnjem odkupu pšenice je kmete malce motilo, da je bila pšenica le drugega razreda. Nekateri so želi v nepravem času in pšenica je bila preveč vlažna. V letošnji akciji sklepanja pogodb v krajevnih skupnostih, preko vaških odborov kmetom priporočajo za setev zelo intenzivne in srednje zgodne sorte mačvanka 2, balkan in super zlata. Te sorte in novosaško rano 2, ki je nekoliko manj zahtevna za zemljo, so na voljo v Agrokombinativih trgovinah. Najugodnejši čas setve je do 20. oktobra.

Kmetje, ki bodo podpisali pogodbe za setev pšenice, ne bodo imeli težav s škropivi, prednost pri nabavi nafte in drugih dragocenih goriv pa danes pomeni še več. P. PERC

Pred 30 leti je KGP zredila na leto 96 ton prašičev, danes pa priredi toliko v 14 dneh, na leto pa kar 2.400 ton.

V zadnjih letih je ZKGP odprlo nekaj novih hlevov, zadnjega na Mlaki za letošnji občinski praznik; veljal je 71,6 milijonov dinarjev. Njegovo gradnjo sta financirali tudi SIS za preskrbo mesta Ljubljane s 13,6 milijona dinarjev in tozd Ljubljanske mlekarne s 4,9 milijona, ostalo pa so posojila Ljubljanske banke – poslovna enota Kočevje in Kmetijsko-živilske razvojne skupnosti. Pri ZKGP načrtujejo še gradnjo novega hleva v Kočarjih in obnovo več starejših hlevov.

Kljub vsemu temu je oskrba potrošnikov z mesom in mlekom slaba, ker so krmila in koruza draga, naraščajo pa tudi drugi stroški, meso in mleko pa sta z ozirom na to preproci.

J. P.

Na vrhu in na repu

Kolikšna stanovanja v Sloveniji in kolikšna drugje

Statistika dokazuje, da živimo Slovenci v najmanjših družbenih stanovanjih. Povprečna velikost takega stanovanja je v naši republici 58,1 kvadratnega metra. Drugod po Jugoslaviji uživajo stanovalci v družbenih stanovanjih večje udogje. Največje je na Kosovu, kjer je povprečna velikost stanovanja malo manj kot 69 kvadratnih metrov. V ožji Srbiji so malo skromnejši s 64,5 kvadratnega metra. Sledijo: Makedonija s 63,2, Vojvodina 62,7, Bosna in Hercegovina 62,4, Hrvaška 61,2 in Črna gora s 60,7.

Nasprotno pa se Slovenci lahko pohvalimo z najprostornejšimi zasebnimi hišami. Premorejo nič manj kot povprečno 99 kvadratnih metrov stanovanjske površine. Velikost zasebnih stanovanj v naši republici se sicer iz leta v leto povečuje. Statistiki so ugotovili, da smo bili včasih bolj skromni. Še pred dobrim desetletjem smo se zadovoljili s povprečnimi 90 kvadratnimi metri stanovanja v zasebni hiši.

Za primerjavo zapišimo, da je povprečno zasebno stanovanje, lani sezidano v Vojvodini, merilo 94 kvadratnih metrov. Na Hrvaškem so bili skromnejši z okoli 80 kvadratnimi metri. Drugod pa je bilo takole: v Črni gori – 77,9, Makedoniji 74, na Kosovu 72,5, v ožji Srbiji 72 ter Bosni in Hercegovini 64,3 kvadratnega metra.

KAM S SADJEM?

Posebno v višje ležečih krajevnih skupnostih sevniške občine, na Primorju in okolici Telč, imajo kmetje še mnogo neprodanega sadja. Sevniški kmetijski so bili že pred dobrim tednom ustavili odkup kmečkih jabolč, ker je mirnenska Dana ustavila prevzem. Čudijo se, da jih bo tovarna vozila iz drugih republik, ko je domačih jabolč dovolj. Tako so menili na seji sevniškega izvršnega sveta.

Kmetijski nasveti

Z amonijakom uhaja nafta

Že naslov „Varčnost, največji vrelc nafte“, pod katerim sobotno Delo opisuje, kako so se z energetske krize spoprijeli v svetu, pove vse. Značilno je celo, da bolj, kot je država razvita in bogata, bolj se zaveda resnosti položaja in ukrepa, sili k varčevanju, kjerkoli se kaj privarčevati da.

Kmetijstvo je tudi pri nas postalo zelo velik porabnik nafte, zanj pa lahko tudi rečemo, da energijo dostikrat razsipa. Pri tem ne mislimo le zvečano porabo, ki jo povzročata razdrobljena, razparcelirana kmetijska zemlja, marveč tudi na energijo, ki jo proizvede kmetijstvo samo, a je ne izkoristi.

Za proizvodnjo ene tone dušičnega gnojila sta potrebni skoraj dve tona nafte. Zato so se že po prvi energetske krizi pred 9 leti umetna gnojila tako podražila in so sledila draženju nafte, če ni država na kak način pomagala blažiti druginje. Hkrati s tem se je povečevala vrednost in pomen organskih gnojil, predvsem hlevskega gnoja in gnojevke, podobno, kot se je v živinoreji povrnul „ugled“ domače voluminozne krme.

Hlevski gnoj pa ni samo dragoceno organsko gnojilo, marveč je lahko tudi vir energije. O bioplenu, ki ga ponekod že v praksi, ne le poskusno, pridobivajo iz gnoja, smo na tem mestu že pisali. Vendar to še ni vse. Raziskovalci iščejo še druge možnosti, pri tem je zlasti vredno omeniti prizadevanja koncerna Alfa Laval, priznanega izdelovalca različne kmetijske opreme, zlasti molznih naprav.

Posebno vidne uspehe dosega pri izrabi tekočega gnoja, ki nastaja v hlevih z rešetkami, kaksnih je tudi pri nas že precej. Pri tekočem gnoju namreč nastaja nezaželeno gnitje, pri čemer se dušik spreminja v hlapljiv amonijak, ta pa nekoristno uhaja v zrak in povzroča še zasmrta okolico. S posebnim dovajanjem zraka ali s tako imenovano aerobno obdelavo gnoja je to mogoč preprečiti. Razvili so poseben „biocirk“ sistem, ki daje izvrstne rezultate in prihrani dosti dušika. Pričakujemo lahko, da bo novost tudi pri nas naletela na ustrezen odziv in da bo strokovno pospeševalna služba priporočila in pomagala vpeljati tudi to obliko varčevanja z energijo.

Inž. M. L.

Več, a še premalo

Družbena kmetijska proizvodnja občutno porasla, mesa in mleka pa še premalo

Leta 1952 je imelo KGP Kočevje 714 krav in je proizvedlo 1.356.000 litrov mleka; danes pa ima 1.532 krav in proizvede 8.732.000 litrov mleka. Mlečnost krave je porasla od 1.900 na 5.700 litrov.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Dobersek

Popravljanje mošta

Deževno vreme prve dni oktobra je zavrlo naravno naraščanje sladkorja v grozdu v taki meri, da v tem času odstotek sladkorja sploh ni naraščal in je bil 7. oktobra enak kot 2. oktobra. Na Trški gori pri Novem mestu je v času od 2. do 7. oktobra žametna črnina, ki je bila na pogled popolnoma zrela in po okusu sladka, imela le 11 do 12 % sladkorja, laški rizling in sipon 12 do 13 %, modra frankinja in žlahtnina 13 do 14 %, veltinec in renski rizling pa 14 do 15 % sladkorja, merjenje (povprečen vzorec iz kadi) takoj po trgatvi z Oechslejevo moštno tehtnico preračunano na odstotek.

Za najmanj alkoholni „dolenjski cviček“ za enkrat še dovoljuje najnižjo alkoholno stopnjo 7,5 % (volumnih) alkohola. Da dosežemo to, najnižjo stopnjo alkohola v dolenjskem cvičku, mora imeti mošt (po tabeli v knjigi inž. Judeža „Vinarstvo“) 12,8 % sladkorja po klosterneuburški moštni tehtnici ali 62 stopinj po Oechslejevi moštni tehtnici. Pripominjam, da je najnižja stopnja alkohola 7,5 % za dolenjski cviček še vedno le predlog Društva vinogradnikov Dolenjske iz leta 1981 za popravek 12. in 51. člena Pravilnika o kakovosti vina (Uradni list SFRJ št. 17/81), ki ga je sicer podprl republiški izvršni svet in republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Slovenije, vendar ta predlog še ni bil kot popravek navedenega pravilnika uradno objavljen v zveznem uradnem listu, čeprav ga upravni organi v Sloveniji v glavnem upoštevajo.

Zvezni pravilnik o kakovosti vina v 12. čl. določa najnižji volumni odstotek alkohola za namizno vino 9 % in za kakovostno ter vrhunsko vino 10 % alkohola, kar je zakonska osnova v primeru spora v postopku pri sodiščih, kjer je zakonska osnova v primeru spora v postopku pri sodiščih, kjer je zvezni predpis nad republiškim in prakso. Po navedeni tabeli v Judeževi knjigi „Vinarstvo“ mora imeti mošt za namizno vino z 9,1 % alkohola 14,8 % sladkorja po klosterneuburški ali 72 stopinj po Oechslejevi moštni tehtnici. Kakovostno vino z 10 % alkohola pa mora imeti mošt 15,9 % sladkorja po klosterneuburški ali 78 stopinj po Oechslejevi moštni tehtnici. To so dejstva, ki slonijo na zakonskih določilih o najnižjih volumnih odstotkih alkohola za posamezno vrsto vina.

Zato se ne smemo aspavati z navidezno sladkobo mošta ali s pavšalno oceno o sladkobi letošnjega mošta, ki jo na žalost dajejo tudi neodgovorni strokovnjaki in ugledni vinogradniki, ki govorijo, da je letos grozdje dovolj sladko in zato ni potrebno popravljanje moštov z dodatkom sladkorja.

Dokler mošt v sodu še kipi (vre), je še vedno čas za pravo mošta. Ta poseg opravi mošt za vsak primer posebej, in to v taki meri, da bo bodoče vino imelo najnižji odstotek alkohola (9 % oziroma 10 %), tako, kot določa navedeni zakonski predpis. Ne pozabimo, da rabimo za povečanje enega procenta sladkorja v 100 litrih mošta 1,25 kg sladkorja. V primeru, da hočemo (ko računamo) povečati alkoholno stopnjo vina za en volumni odstotek, pa moramo moštu dodati na 100 litrov 1,7 kg sladkorja. Republiški pravilnik o popravku mošta s sladkorjem za severnovzhodno in jugovzhodno (Štajerska in Dolenjska) vinorodno območje Slovenije dovoljuje enega procenta alkohola. Zvezni pravilnik o kakovosti vina pa v 22. čl. za isto vinorodno območje (podravske in posavski vinorodni rajoni) izjemoma dovoljuje največ 4,9 kg sladkorja na 100 litrov mošta. Koliko bo kdo dodal sladkorja, po vsem povedanem ni težko izračunati.

Opozarjam, da z dodajanjem sladkorja, ki se ga v primeru potrebe moramo poslužiti, tudi ni treba pretiravati in dodajati sladkor do najvišje dovoljene mere, kakor počno nekateri. Sladkorja je treba dodati moštu le toliko, da dosežemo najnižjo potrebno mejo odstotka sladkorja v moštu oziroma volumnega odstotka alkohola v bodočem vinu. Prevelike količine dodane sladkorja škodujejo lastnosti bodočega vina. Preveč sladkano vino je neharmonično ker je porušeno naravno razmerje alkohola z drugimi lastnostmi vina. Danes sladkor tudi ni več tako poceni, že zato ne kaže s sladkanjem mošta pretiravati. Kljub temu pa pri moštih, ki po naravi poti niso imeli dovolj sladkorja, ne kaže popravka mošta z dodatkom sladkorja opustiti. Če hoče kdo doma piti prekislino in šibko vino, je to njegova stvar. Kdor pa računa, da bo vino prodal, ga je prisiljen popraviti do navedenih najnižjih odstotkov sladkorja oziroma volumnih odstotkov alkohola, ker mu bo sicer vino pri analizi zavrnjeno kot neprimerno za promet zaradi prenizkega volumnega odstotka alkohola.

DT

Stane Fink kot ravnatelj novomeške glasbene šole od 1947 do 1950

Stane Fink

Z glasbenim življenjem Novega mesta, z glasbeno šolo, nekdanjim učiteljskim in gimnazijo je tesno povezan ime Staneta Finka, glasbenega pedagog, komponista in pianista. Generacija za generacijo je stopala v čarobni svet glasbe in razkrivala skrivnosti igranja na klavir ob Finkovih napotkih in zavzetosti, brez števila je proslav, na katerih se je oglašal klavir izpod mojstrskih prstov, nemalo je takih, ki še danes radi sedijo za klavir in si kaj zaigrajo, pa to tvorno glasbeno doživljanje lahko povežejo s Finkom. Zdjaj se je Stane Fink dokončno umaknil v spomin tistih, ki so ga imeli radi, ga spoštovali ali samo poznali. V njegovem stanovanju se ne bo več oglašal klavir, na novomeških cestah ne bomo več srečevali njegove postave in prestrežali nasmejanih pozdravov. V nedeljo ponoči je Stane Fink nenadoma umrl v 77. letu starosti.

Rodil se je 8. septembra 1906 v Ljubljani, vendar pa je večji del življenja preživel v dolenski metropoli. Bil je med prvimi učitelji na glasbeni šoli in od 1947 do 1950 tudi njen ravnatelj. Glasbeno šolo je organizacijsko uredil, pridobil nove učitelje in prostore ter tako precej pripomogel, da je šola dobila značaj organizirane glasbeno-ustavne ustanove. Kasneje je bil redno nameščen kot učitelj glasbe na novomeškem učiteljski in nato na gimnaziji, ves čas pa je poučeval klavir v glasbeni šoli. Tudi po upokojitvi je poučeval mladi rod, pisal krajše klavirske skladbe in bil skoraj nepogrešljiv kot pianist. Kot slednjega so ga cenili in spoštovali tudi poznani mojstri klavirja v Sloveniji. Ob glasbi je imel še dve veliki strasti: sah in knjige. A če bi morali vse strasti v eno čustvo, potem bi lahko zapisali, da so bili prava Finkova ljubave ljudje, pa naj se je z njimi srečeval pri šahovski tabli, v knjižnici ali pri klavirju.

PROSLAVA KRVODAJALCEV

16. oktobra ob 15.30 bo v trebanjskem Domu kulture krvodajalska proslava. Na njej bodo podelili plakete krvodajalcem. V okviru kulturnega programa bo sodeloval tudi dramski igralec Dare Ulaga. Za krvodajalce pripravljiva občinski odbor Rdečega križa posebne prevoze.

ZA ČLANE NEKAJ UGODNOSTI

Društvo invalidov Novo mesto, ki imačasne prostore v Vrhovčevi 20, vabi invalide vseh vrst, zaposlene in nezaposlene, naj se včlanijo. Društvo je začelo delati junija lani in ima v svojem programu vrsto dejavnosti, s katerimi želijo doseči večjo delovno in socialno varnost invalidnih oseb. Predvsem pa vabijo v svoje vrste invalide, ki še niso včlanjeni v drugih društvih.

Omejevanje želja mladih

Mladina se bo morala podrejati potrebam zaposlovanja — Novi predsednik B. Matkovič, sekretarka Z. Zopuhar

Največ problemov povzročata mladini v metliški občini zaposlovanje, so ugotovili na petkovih volilno-programski konferenci občinske konference ZSMS ter prav tej problematiki posvetili največ pozornosti.

„Ko mladi končajo šolo, naj se zaposlijo kjerkoli, dokler ne najdejo ugodnejše rešitve,“ je dejal predsednik občinske skupščine tov. Gačnik. Zaradi težkega gospodarskega položaja in omejitve zaposlovanja se bodo morali spriznati tudi z delom v neposredni proizvodnji, se prekvalificirati ali pa začeti kmetovati. Prav za kmetijstvo se odloča vse manj mladih, cilj kmetijskih tehnikov je delo v pisarni. Celotno zasebno kmetijstvo ostaja brez naslednikov, kar je delno tudi posledica tega, da so imeli ljudje kmečko delo

V spomin na dr. Mihaela Žagarja

Ob 250-letnici rojstva tega zaslužnega belokranjskega strokovnjaka in pisca bodo na zdravstveni postaji v Vinici 24. oktobra odkrili spominsko obeležje

2. decembra tega leta poteče 250 let, odkar se je v Damlju pri Vinici rodil sin ubožnih staršev ter pozneje zaslužni zdravnik, veterinar in medicinski pisec Janez Mihael Žagar, 24. oktobra pa bo v okviru proslave 900-letnice Vinice tudi proslava z odkritjem spominskega obeležja Žagarju na Zdravstveni postaji v Vinici.

J. M. Žagar se je rodil v Damlju (Kranjskem Damlju), ki je takrat spadal pod gospodstvo Poljane—Pregrad ob Kolpi, in iz tega je nastala napačna domneva, da se je Žagar rodil v Poljanah na Gorenjskem. Šele matrice graške jezuitske univerze ter Žagarjev biografski rokopis v deželnem arhivu v Brnu sta odkrila, kje je pravi rojstni kraj J. M. Žagarja.

Oče Janeza Mihaela, tudi Janez Krstnik, je bil kmečki delavec, kovač okovja in mlinar v graščinskem mlinu Malence tik pod vasjo; tam je jeseni 1943 prestopila reko slovenska delegacija, ki je šla v Jajce na 2. zasedanje AVNOJ. Žagarjeva mati Ana rojena Babič pa je bila iz Lukovdola, na hrvaški strani reke Kolpe.

Mladi J. M. Žagar je bil najprej pastir in je šele s šestnajstim letom lahko začel s šolanjem; ker oče ni bil pri volji, da bi se slabotni sin, ki je bil doma tudi potreben za pašo drobnice, šolal, je mladi Janez Mihael pobegnil od doma na Sinji vrh, kjer ga je vikar Luka Jurkovič v enem letu naučil brati, pisati ter sklanjati in sprejati latinske besede, da je po posredovanju sorodnikov na Hrvaškem lahko nastopil šolanje, najprej pri pavlincih v Križevcih in nato v jezuitskem kolegiju (gimnaziji) v Zagrebu. Od tam je kot odličnjak odšel na filozofski študij jezuitske univerze v Gradcu ter po enem

letu na Dunaj, kjer je prav tako z odličnim uspehom študiral medicino in jo končal 1762. V svoji inavguralni disertaciji je uspešno zagovarjal temo o zdravilni rastlini salikariji navadni krvenki — in si je temo izbral, ker je kot velik ljubitelj botanike v njej lahko zagovarjal tedaj novi botanični sistem za razporejanje in poimenovanje rastlin po K. Linneju. Pripadnost novemu sistemu v botaniki je tudi Žagarja pozneje vodila k postavljanju lastnega „nozološkega“ sistema, to je sistema za klasifikacijo in nomenklaturu bolezni po razredih, redovih, rodovih in vrstah.

V okviru tedanjega razporejanja zdravnikov ga je vrhovni zdravnik monarhije in predsednik medicinske fakultete G. van Swieten namenil za fizika okrožja mesta Jihlave na Moravskem; zaradi tega Žagar, žal, nikoli ni služboval v ožji domovini. Na svojem službenem mestu se je kot zdravnik humane in veterinarske medicine, ki sta bili tedaj še združeni, prav kmalu in uspešno spoprijel s hudimi epidemijami kužnih bolezni ljudi in živine. Bogate izkušnje v praksi, nagnjenje k znanstvenemu pogabljanju in razsvetljenska miselnost so Žagarja kmalu napolile k pisanju razprav in večjih del, predvsem s področja kužnih bolezni in pa že prej omenjenega nozološkega sistema. Žagar je objavil dvanajst samostojnih del, posamezni njegovi spisi pa so izšli v delih drugih pomembnih piscev. Med kužnimi boleznimi ljudi je prevladoval tifus ter koze, med živinskimi pa predvsem goveja kuga; posebno zanimanje je vzbudila tudi Žagarjeva veterinarska razprava o slinavki in parkljevki, ki je tudi za današnje pojme kar moderna. Žagar je pisal tudi o zdravilnih vodah v okolici Jihlave, o čemer so

tokrat zdravniki radi pisali; saj

vemo, da tudi o naših dolenskih Toplicah obstaja cela vrsta razprav, ki segajo nazaj vse do sredine 17. stoletja.

Žagar je v svojih, predvsem veterinarskih, delih rad vpletel dogodke iz svoje mladosti in pastirskega življenja z vsebino georgik pesnika Vergila; v istih razpravah je tudi mnogo zanimivega etnološkega gradiva. Pa tudi mnogo podatkov o sebi, o družinskih članih in o bolnikih, ki jih je zdravil, najdemo v Žagarjevih delih.

Za zasluge so mu 1776 podelili plemstvo s priimkom „Nobilis de Sagar“; že leto po prej pa je postal član nemške akademije razikovalcev narave (Academia Caesarea Leopoldina Carolina Naturae Curiosorum). S svojim nozološkim delom pa se je uvrstil v skupino vodilnih nozoloških sistematikov v Evropi.

Žagar je umrl 18. junija 1813 v Pragi. Njegova usoda zadnjih 30 let življenja še ni pojasnjena; že 1784 so prenehala izhajati njegova dela in tudi sicer o njem ugasnejo podatki. O Žagarju smo v zadnjih letih že pisali na mnogih mestih, predvsem pa v „Žagarjevem zborniku“, oziroma Zborniku za zgodovino naravoslovja in tehnike št. 3, ki ga je 1875 izdala Slovenska matica v Ljubljani, besedilo pa sta napisala D. Musič in J. Batis.

V počastitev spomina pomembnega belokranjskega rojaka se je posebno zavzelo Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije, občinska skupščina občine Črnomelj in Belokranjski muzej.

Spominsko obeležje (napisno ploščo) je zasnovala dipl. arh. Gizela Šuklje, Belokranjski muzej v Metliki pa bo za proslavo izdal posebno knjižico o življenju in delu J. M. Žagarja. DR. DRAGO MUŠIČ

Lenčka Sladič

Zadnjega septembra smo se na kranjskem pokopališču še zadnjič poslovili od Lenčke Sladičeve, medvojnje aktivistke OF.

1906. leta se je rodila v kmečko-delaški družini na Mirni. Devet let pozneje se je z mamo preselila na Dolgo njivo pri Sentlovrencu in do začetka zadnje vojne na lastni koči čutila bič, ki je trpinčil delavstvo. V organizirano delovanje OF se je vključila 1942, med vojno je doživela mnogo grozot, gledati je morala, kako so črnorokci po izdajstvu ustrelili njenega brata partizana. Nato se je še z večjo vnemo posvetila NOB, delovala je v AFZ, v njeni hiši je bila kurirska javka.

Na začetku petdesetih let se je preselila v Kranj k hčerki, tudi tam je bila aktivna v družbenopolitičnih organizacijah.

SLAVKA PERUS

Ciril Polajnar — Čibe umrl

Smrt je povzročila še eno vrzel v vrstah borcev NOB: umrl je Ciril Polajnar — Čibe iz Novega mesta.

Rodil se je pred 61 leti v Žužemberku, mladost pa je preživel v

mestu ob Krki, bil med naprednimi gimnazijci in tamkaj dočkal začetek zadnje vojne. Domoval je v stavbi, kjer je zdaj hotel Metropol.

Edvard Poje

Pred kratkim smo se na pokopališču na Travi v kočevski občini poslovili od domačega družbenega in političnega delavca, vestnega gozdarja in manipulantu bivšega Gozdnega obrata Podpreska Edvarda Pojeta.

Rodil se je 1899 na Pungertu. Brž ko je bil sposoben za delo, je postal gozdni delavec — sekač in drvar. Ko je dopolnil 18 let, je bil mobiliziran v bivšo avstro-ogrsko vojsko in bil poslan na soško fronto, kjer je ostal do razpada Avstro-Ogrske. Ker pa so nam pohlepni sosedje hoteli zasesti Koroško z Mariborom vred, se je priključil kot prostovoljec Maistrovim borcem.

Ob ustanovitvi OF se je tudi on podredil nalogam in ciljem te organizacije. V roki ofenzivi 1942 je bil zajet in odpeljan v internacijo na otok smrti Rab. Po kapitulaciji Italije je vstopil v NOV, vendar so ga kot nesposobnega zaradi zdravja dodelili rajonskemu odboru OF. Po končani vojni se je 1945 zaposlil pri Gozdni upravi v Podpreski, sedaj TOZD gozdarstvo Draga, kjer je delal do upokojitve. Poleg poklicnega dela v službi je imel še celo vrsto političnih dolžnosti v SZDL, RK, občinskem in okrajnem ljudskem odboru in drugod.

Zaradi prizadevnosti je bil avgusta 1947 sprejet v KPS, kar je njegovo delo in naloge še podvojilo, saj je bil večkrat tudi sekretar OK ŽK. Za svoje delo je prejel številna odlikovanja, med njimi red republike z bronastim vencem, dvakrat srebrno priznanje OF, dve medalji Maistrovega borca ter številna gasilska in lovška odlikovanja.

FRANC KALIČ

POMAGALI SMO POBIRATI SLIVE

Neka žena iz Kapel je v naši šoli vprašala, če bi ji lahko pomagali pobirati slive. Tako se je naš razred v ponedeljek zjutraj odpeljal iz Dobove v Kapele. Tu nam je teta razdelila košare, v katere smo nabirali slive. Fantje smo večinoma plezali po drevesih in jih močno stresali. Tudi teta je bila zadovoljna, ko smo hitro končali delo.

BOJAN LEVEC, 6. a OŠ Dobova

SE O DNEVU PIONIRJEV

Prejeli smo še dvojce poročil o tem, kako je minil dan pionirjev. Erna VOVKO iz Brusnic piše, da so pionirsko konferenco izvedli v avli šole. Po pregledu dela v preteklem šolskem letu so izvolili novo vodstvo pionirskega odreda, sprejeli delovni program dela, popestrili konferenco s kulturnim programom, nato pa so izvedli več športnih tekmovanj. Delavnosti so bili tudi krški pionirji. Konferenco so imeli v Delavskem domu Edvarda Kardelja, pri pregledu opravljenega dela se tudi pomankljivostim niso ognili, po izvolitvi novega odbora pionirske organizacije pa so si ogledali slovenski film „To so gadi“.

Mladi dopisniki so se srečali

V Ajdovščini je bilo 14. srečanje mladih slovenskih novinarjev

Po celotnem prizadevnem delu smo člani novinarskega krožka izbrali štiri, ki so se na povabilo TV 15, Nedeljskega dnevnika, Pionirskega lista in Dolenskega lista od 30. septembra do 2. oktobra udeležili 14. srečanja pionirjev dopisnikov v Ajdovščini. Mene je povabilo uredništva Dolenskega lista.

Po dolgi in naporni, a zanimivi vožnji z avtobusom smo v Ajdovščini doživeli prisen sprejem. Po kratkem kulturnem programu so nam tamkajšnji učenci in učitelji povedali, kdo od ajdovskih vrstnikov bo naš gostitelj, nato pa smo se odpravili na njihove domove. Jaz sem šla z Nežko, učenko 7. razreda.

Drugi dan je bil poln zanimivih prireditev. Ajdovski soljarji so nam z zanimivim programom predstavili značilnosti svojega kraja, nato pa smo imeli razgovore s predstavniki uredništva. Pogovor z Dragom Rustjem, novinarjem Dolenskega lista, je tekel o marsičem, od tega, kaj in kako delamo v novinarskem krožku, do podrobnosti, kako bi se razširili dopisništvo in upoštevali, da bi bili naši prispevki zanimivi za vse bralce časopisa. Za nagrado sem dobila dve knjigi, ena med njimi je „Fotoreporter“ E. Selhausa. Prebrala sem jo že in bila mi je zelo všeč.

V Ajdovščini smo si ogledali Pionovno galerijo, tekstilno tovarno in mestne zanimivosti, na izlet smo se odpravili v Vipavo. Zadnji dan srečanja so dopisniki pripravili radijsko oddajo „Pionirski tednik“, podelili so nagrade za najboljša šolska glasila („Nasa pot“ iz Sentjerneja je dobila četrto nagrado), po ogledu lutkovne igrice S. Makarovič „Hiša tete Barbare“ in kosilu pa smo se poslovili od prijaznih gostiteljev in se odpravili, eni na krajšo, drugi na daljšo pot domov. V imenu toplihkih udeležencev se zahvaljujem vsem, ki so nam omogočili sodelovanje na ajdovskem srečanju.

INGRID MOŽINA
novin. krožek
OŠ Dolenske Toplice

DELOVNA AKCIJA ZA UREJENO ŠOLO

Učenci osnovne šole „Jože Slak—Silvo“ iz Trebnjega smo ponosni na novo šolo, s sodobno opremljenimi učilnicami, kabineti in telovadnico. Ker nas je še neurejena okolica motila, smo v četrtek kopali kose zemlje in jih presejali na golo zemljišče. Travno progo smo dobro zalili. Tako se počasi šolska okolica spreminja in upam, da bomo delo čimprej končali.

BRANKO TISU, 6. d OŠ Jože Slak—Silvo Trebnje

DAN BREZ TORBIC

Dan pionirjev vedno praznujemo delavno, čeprav pridemo v šolo brez torbic. Letos smo se veliko pogovarjali o dosedanjem delu in sprejeli načrt za bodoče. Med delovno konferenco je delegacija položila cvetje ter prižgala svečo na spomeniku padlim talcem na šmarjškem pokopališču, saj teče letos že 4. desetletje od zločinov okupatorjev in izdajalcev. Po kulturnem programu smo se zbrali na igrišču in napeto spremljali rokometno tekmo med našimi učenci in učenci OŠ Otočec. Razredi so se pomerili tudi v nogometu.

MONIKA JALOVEC
OŠ 29. oktober Šmarjeta

POČITNICE V BOLNIŠNICI

Ceprav sem mlada, imam težave s hrbtnico. Ze več let se zdravim v bolnišnici v Valdobri. Na okrevanje grem vselej med počitnicami, kar me žalosti, saj je to čas, ki bi ga lahko drugače preživela. Hitro se navadam na bolnišnični red, redno telovadim. Letos sem se naučila plavati. Tudi družabnih iger ne manjka, a najlepše je vseno doma.

HELENA SASEK
liter. krožek
OŠ Brusnice

OBIRALI SMO KORUZO

Zvedeli smo da bomo šli na Strugo obirat koruzo. Tisto sredo je bilo slabo vreme. Že smo mislili, da z delom ne bo nič, a smo nato le odšli na njivo. Koruza je bila polezna, zato je bilo kranje naporno. Malica se nam je zelo prilegla, dve ženski sta prinesli celo sladolek. Spet smo se lotili opravlja, začelo je pripekati jesensko sonce, in ob dveh, ko nas je prišel iskat šolski kombi, smo bili zelo utrujeni. Preveval pa nas je prijeten občutek, da smo opravili koristno delo.

FANIKA SAJE
liter. krožek
OŠ Brusnice

SPOSOJENO TRNJE

V komunizmu bomo vsi jemali po svojih potrebah — če bomo to prenehali početi sedaj. (Iz Mladosti)

DARILO V SLOVO – Poleg tega, da na dan pionirjev učenci pregledajo delo v preteklem letu ter si zadajo naloge za naprej, je tudi priložnost, da se poslovijo od vzgojiteljev, ki odhajajo v pokoj. Delegacija pionirjev OŠ Katja Rupena je obiskala tovariša Lojzeta Zupanciča, se mu zahvalila za dolgoletno delo ter mu izročila spominsko darilo. (Foto: Leon Košir, OŠ Katja Rupena, Novo mesto)

MLADI DOPIŠNIK

ZUŽEMBERSKI PIONIRJI NA PREVOLAH

Na dan pionirjev, 29. septembra, smo se žužemberski osnovnošolci odpravili na obisk k vrstnikom s Prevol. Najprej smo se pomerili v športu. Mi smo bili boljši v nogometu in streljanju, Prevolačani pa v odbojki. Nato so nas gostitelji pogostili, pogovorili smo se o marsikateri, pri čemer uvrstili prijateljske stike. Zelimo si, da bi bila taka srečanja stalna.

BERNARDA BRULEC
OŠ Žužemberk

KROŽEK ZA ROČNA DELA DELUJE

Krožek za ročna dela del na žužemberski osnovni šoli obiskuje dvanajst deklet. Zbiramo se ob sredah popoldne. Letos bomo izdelovale gobline, prtičke z živalicami in drugo. Zelimo si, da bi se veliko naučile.

ZDENKA LONGAR
OŠ Žužemberk

JESENSKI KROS

V torek, 21. septembra, smo imeli 7. razredi medrazredno tekmovanje v krosu. Trije najboljši bodo odšli na tekmovanje v Semič, kjer bo seveda tečaj zmagati kot na šolskem krosu, saj bo tam več dobrih tekmovalcev.

NATALIJA LUNAR
OŠ Čmomej

NISMO BILI ZADOVOLJNI...

Sedmošolci smo se v sredo z navdušenjem odpravili na delovno akcijo v Vrbinu pri Brezicah, kjer smo v mladem smrekovem nasadu želi travo okrog mladih dreves, da se ne bi zadušila. Toda naša delovna vema je kmalu popustila. Ker nismo naredili toliko, kot smo pričakovali, je bil torkrat tudi zaslužek manjši. V bodoče bomo morali temeljiteje premisliti, preden bomo odšli na delovno akcijo.

MATEJA BOGOVIČ, 7.1
Artiče

PRVA DELOVNA AKCIJA

V letošnjem šolskem letu smo že imeli delovno akcijo. Iz vsakega razreda se je udeležilo 5 učencev. Pred šolo smo odkopali in odstranili zemljo. Dekleta smo kopale, fantje pa so vozili prst. Pomagal nam je tudi bager, ki je ravno takrat pripeljal mimo, zato je bilo delo hitro končano.

MIKI KRAJŠEK, 6.6
OŠ Sentrupert

IZVOLILI PIONIRSKI ODBOR

Pred kratkim smo izvolili tri predsednike pionirskega odbora, ki se bodo pri svojem delu menjavali. Prav tako pa smo izvolili zastavonoše, učenko, ki bo spremljala objavljene prispevke o dogodkih doma in po svetu, ter tiste, ki bodo poročali o uspešnih učencih v kroških in šolskem športnem društvu. Ta in ožji pionirski odbor bo zastopal pionirski odred naše šole.

MIKI KRAJŠEK
OŠ Sentrupert

DEMONSTRACIJA PROTI POKOLU

V četrtek smo učenci OŠ in učenci CSS iz Črnomlja demonstrirali proti pokolu nedolžnih Palestincev. Demonstracijo so pripravili črnomljski mladinci. Gimnazijka Zdenka je prebrala kratek, a pretresljiv protest proti Izraelu in Reaganu. Spomin na 1500 nedolžnih žrtev smo počastili z enominutnim molkom. Ne le besede, tudi napisi so povedali, kaj mislimo: Begin, tvoje roke so krvave!

MATEJA PAVLINIČ
OŠ Miran Jarc, Črnomelj

Topliški pionirji o tem in onem

V zahvalo, ker stalno pošiljajo zanimive prispevke za objavo v mladinskih in drugih javnih obdobjih, so bili na letošnje srečanje pionirjev dopisnikov v Ajdovščino vabljeni kar štirje člani šolskega novinarskega krožka iz Dolenjskih Toplic. Dolenjski list je povabil Ingrid Možino; njen zapis o srečanju objavljamo posebej, na kratko pa povzemamo, o čem so nam nazadnje pisali njeni vrstniki.

Janez ŠKULJ v prispevku ne skriva veselja nad tem, da je bil pred kratkim povabljen v novomeški Dom JLA, kjer so se srečali brigadirji. Janez je bil letos dvakrat v brigadi, opisal pa je, kako je potekala slovesnost, na kateri so podelili priznanja in diplome prizadevnim brigadirjem iz novomeške občine. Ponosen je bil na to, da je bil za najboljšega brigadirja proglašen Brane, bivši učenec topliške šole.

Vsak iz svojega zornega kota o obisku razstave „Gozd-gobe-cvetje“, ki je bila v novomeški športni dvorani, pišejo Ksenija BUCAR, Greta PEČAVER, Andreja ZADNIK in Katarina KOTAR. Rebeka LUKŠIČ pa nam je poslala kratko razmišljanje o tem, kakšen pomen ima urejeno okolje in kako si mora prizadevati, da se zaradi širjenja industrije, ki prinaša tudi onesnaževanje, narava ne bi obrnila proti človeku.

Prispevka Vesne LAVRIČ in Jožeta KAPŠA se nanašata na kolesarski maraton, ki so ga člani prometnega krožka izvedli na dan pionirjev. Kolesarji so se odpravili do Črmošnjic; med vožnjo so morali upoštevati prometne predpise. Nekateri so omagali že pri Starih Zagah, vztrajnejši pa so prispeli na cilj.

KAJ SI ŽELIM?

Mladi člani Rdečega križa, ki delujejo na črnomljski osnovni šoli, so pred kratkim povprašali vrstnike, kaj si želijo ob tednu otroka. Povzemamo nekaj zanimivejših želja, ki so odsev čutečih otroških duš:

Želim, da bi se mama in oče več ukvarjala z menoj;

da ne bi ljudje umirali zaradi lakote;

da bi bilo v Črnomlju več mladinskih filmov;

da ne bi bilo vojne;

da bi bilo manj parkirišč in več otroških igrišč;

da bi na šoli ustanovili kmetijsko zadružno;

da bi se pridno učili in da bi bil mir pri nas in po svetu.

Bodo odrasli prislulihli tem željam?

RAZSTAVA SLIK

Na naši šoli je razstava slik, na kateri sodelujejo pionirji in mladinci likovnih krožkov iz Metlike, Podzemlja in Črnomlja. Zelimo si še več takšnih razstav.

ANICA ŽELJEZJAK, 6.6

NOVINARSKI KROŽEK

Na naši šoli deluje novinarski krožek že vrsto let, jaz pa ga obiskujem drugo leto. Pišemo predvsem v Pionirski list in Dolenjski list. Vsak teden se zbere okrog 20 učencev in pišemo novice preteklega tedna. Če med letom pridno delamo, gremo ob koncu šolskega leta tudi na izlet. Lani sta nas nagradila Železniško podjetje Ljubljana in Ljubljanska banka.

SANJA MILOVIČ
OŠ Črnomelj

TRGATEV

V nedeljo sem odšla na trgatve k stari mami. Bilo je zelo živahno. Brentarji so nosili težke brente, v palico, na katero so se opirali, pa so zarezovali črtice vsakič, ko so prinesli brento. Grozdje so stresali v velike kadi. Zvečer smo se utrujeni zbrali v zidanci. Ko smo povečerjali, smo še dolgo pili mli in peli.

NEVENKA BAGARI, 6.6
OŠ XIV. divizije, Senovo

SLOVNESNO IN DELOVNO

Člani literarnega krožka OŠ Boštanj sporočajo, da so dan pionirjev praznovali slovesno in delovno. Na pionirski konferenci so si zadali naloge, za prihodnje šolsko leto. Med drugim bodo obirali jabolka, pomagali graditi gasilcem nov dom, pobirali kostanj, pogozdovali, zbirali star papir ter skrbeli za zdravo in čisto okolje.

Ivanka Struna iz OŠ I. SAB Prevole piše, da so ob dnevu pionirjev povabili v goste člane šolskega športnega društva iz Žužemberka. Pomerili so se v odbojki, streljanju, nogometu.

Mojca Glas iz osnovne šole na Senovem pa poroča, da so na proslavi ob pionirskem prazniku nastopili recitatorji in pionirski pevski zbor, sledila pa je konferenca, ki so se je udeležili tudi gosti, predvsem borci.

DOBRA LETINA

Preteklo soboto in nedeljo je Brezova reber nad Semičem oživila, saj se je začela trgatve. Vinogradniki so bili dobre volje, kajti trte so dobro obrodile. Tako je letošnji trud dobro poplačan.

OLGA PLUT

TAKSIST OVIRAL VOŽNJO

Poglejte, kaj se mi je pripetilo v nedeljo, 26. septembra, ko sem z avtom peljala proti Laskovcu pri Krškem. Z možem, mamko in dvema otrokoma sem na prednostni cesti pripeljala do nepreglednega križišča, kjer sem zmanjšala hitrost. Za mano je pripeljal taksista CE-108-534 in vključil zvočni signal. Takoj me je prehitel in začel pred mano zavirati, da sem morala popolnoma zavreti. To se je ponovilo še nekajkrat na zadovoljstvo vseh treh „dam“, ki so bile v taksiju. Povrh vsega je s kretno roko kazal, kakšne olike je, kar se še celo ni spodobilo, saj so bili v avtu otroci.

Avtomobil vozim že štirinajst let in se mi kaj takega še ni zgodilo. Ne vem, če je taka oseba upravičena voziti javno prevozno sredstvo. Sama sem ogorčena nad takimi vozniki in sopotniki, ki se smejejo in s tem spravijo voznike iz ravnotežja, kajti meni je kri zavrela.

GABRIČ D.
Senovo

Še: Novomeška atletika pred razsulom?

Odgovor in komentar na sestavek s tem naslovom, objavljen v prejšnji številki Dolenjskega lista

V celoti se strinjam z naslovom članka, ki ga je vaš časopis objavil v št. 40 z dne 7. 10. 1982, ne morem pa se strinjati z navedbami v članku. Citiram: „Znano je namreč, da so zaradi številnih disciplinskih prekrškov pred časom izključili iz kluba trenerja Milana Šimuniča...“

Članek glede mene osebno zavaja bralce in športno javnost, v bistvu pa se iz njega vidi tudi očitek, da sem kriv za neurejene razmere v atletski sekciji in za neuspeh članske ekipe (lani četrti, letos komaj deveti v državi).

Najprej želim pojasniti, kaj je s tako imenovano izključitvijo in „številnimi disciplinskimi prekrški“: V letošnjem letu sem vložil prošnjo za izpisnico iz AK Novo mesto, ker se želel prestopiti v AD Klavir. Na prošnjo nisem dobil nobenega odgovora in sem dne 23. 4. 1982 prenehal biti član AK Novo mesto. Prestopil sem v AD Klavir, kjer sem se veljavno in pravilno registriral ter začel tudi uspešno nastopati za to društvo.

Cele tri mesece kasneje je bil proti meni uveden disciplinski postopek; očitali so mi disciplinske kršitve, ne da bi točno navedli, kaj sem kršil in katero določilo pravil AZS sem kršil. Poleg tega so mi naprtili nekakšno materialno odgovornost. Zadevo je obravnavala disciplinska komisija AS Novo mesto. Disciplinska komisija je bila nezakonita, nikoli ni bila formirana – imenovana na javen samoupraven način, kot bi morala biti, svoje delo je opravljala po analogiji z disciplinskimi postopki disciplinskega pravilnika AZS. Nezakonitost preseneča toliko bolj, ker je bil predsednik samozane disciplinske komisije Metod Žužek, dipl. pravnik in sodnik temeljnega sodišča v Novem mestu. Zoper nezakoniti sklep disciplinske komisije sem se pritožil, saj mi v postopku dejansko ni bila dokazana nobena disciplinska kršitev, nekatere pa, tudi če so bile storjene, so toliko odmaknjene, da jih disciplinska komisija, še zlasti zakonita, ne bi smela obravnavati. Ponovno trdim, da nisem storil nobene disciplinske kršitve, zoper sklep sem se pritožil. Objektiven pisec članka bi moral v članku navesti vsaj to, da odločba o izključitvi še ni stopila v veljavo in bo pristojni organ športnega društva Novo mesto moral o zadevi še odločiti v zvezi z mojo pritožbo.

Glede zakonitosti in pravilnosti dela disciplinske komisije in atletskega kluba nasploh velja povedati, da AK Novo mesto v letu 1980 sploh ni imel občnega zbora, za leto

Poceni do prireditev

Kočevje: športniki narede veliko z malo denarja

Kar 14 dni so bile v Kočevju razne prireditve v počastitev občinskega praznika 3. oktobra. Med njimi je bilo veliko športnih.

Tako je bil tradicionalni rokometni turnir ženskih ekip, na katerem so sodelovale tudi tekmovalke kluba „Zamet“ z Reke. Na teku po mestnih ulicah, imenovanem „Tek kočevskega zbora“, so razen domačinov sodelovali tudi atleti iz Ribnice, Delnic, Ljubljane, Novega mesta in od drugod. Na tradicionalnem tekmovanju kegljačev invalidov je sodelovalo 11 ekip s 55 tekmovalci iz vse Slovenije in Hrvaške. Košarkarji so igrali za-

ključne tekme občinske košarske lige. Tudi šahisti so imeli turnir, na katerem je sodelovalo pet ekip, od tega tri iz sosednjih občin. Zelo verjetno smo kakšno tekmovalje še pozabili naštet.

Vsak bi si mislil, da so morali biti za vse te tekme stroški kar precejšnji, pa ni bilo tako. Kočevska društva imajo z drugimi dogovor, da prihajajo na tekmovanja v Kočevje na svoje stroške, Kočevci pa so jim dolžni srečanje vrniti, seveda tudi na lastne stroške. Tako pridemo poceni do zelo kakovostnih tekmovanj.

ANDREJ ARKO,
Kočevje

pisma in odmevi

OBISKALI SMO BOSNO

V znamenju velikih obletnic iz NOB, ki jih vsako leto oživimo, smo šli borci iz Ribniške doline na izlet v Bosno. Obiskali smo Bihač, Drvar, Jajce, Banjaluko, Kozaro in Jesenovac. Na poti smo doživljali veličino naše borbe in rojevanje nove Jugoslavije. Povsod so nas pozdravljala obeležja naše zgodovine, med katerimi nas je presunil spomenik na Kozari. Tu je bil edinstven primer, kjer se je vse ljudstvo povežalo v boj proti okupatorju, ko so starci in otroci zoreli v zavestne borce.

K. K. Ribnica

Kdo se poigrava s stanovalci?

Je streha na Kvedrovi 31 v Sevnici „črna“ gradnja? Prijava tudi zaradi nevestnega gospodarjenja – Številna komisija strokovnjakov za štiri stebre

Prav neverjetno je, s kolikšnimi težavami se srečujejo hišni svet in stanovalci na sevniki Kvedrovi 31 zaradi strehe na tem poslovno-stanovanjskem objektu (v njem je tudi podružnica SDK).

Prvotna ravna streha je pričela zamakati. Občinska stanovanjska skupnost je prepustila Komunalni, da na tem bloku nastavi poševno streho. Dela so se dolgo vlekla, hišni svet in stanovalci so sprti opozarjali na pomanjkljivosti, česar pa izvajalci del, kot trdi predsednik hišnega sveta Ratimir Kljaković, niso upoštevali. Streha, nova kajpak, ima spet hude pomanjkljivosti.

Ko so bili lani zapleti z njo na vrhuncu, jo je pregledal posavski gradbeni inšpektor. Inž. Stane Kočevar je ugotovil in zapisal v odločbi Komunalni, da je naklon enokapne strehe le 7,1 odstotka in ne 12, kot bi moral biti, ravno tako stiki salo-nitne kritine niso bili zaliti. Inšpektor je bil Komunalni naložil rok za odpravo pomanjkljivosti, ki se je iztekel že konec lanskega leta. Kdo v tem podjetju lahko ignorira inšpektorjevo pravnoobčno odločbo že skoraj eno leto?

Zbor stanovalcev je zadevo prijavi javnemu tožilstvu v Novem mestu, ki je predlagalo preiskovalnemu sodniku postopek zoper direktorja

Komunale Igorja Goloba. Na sestanku 6. oktobra so ogorčeni stanovalci sklenili prijaviti tožilstvu še bivšega tajnika stanovanjske in komunalne skupnosti inž. Jožeta Kolarja zaradi suma nevestnega gospodarjenja z družbenim premoženjem in občinskega referenta za gradbene zadeve inž. Mirka Redenška. Na Kvedrovi 31 namreč menijo, da je bil kršen zakon o urbanističnem planiranju, gradnja naj bi bila kratko malo „črna“.

Streha naj bi imela toliko pomanjkljivosti, da je na Kvedrovi 31 take sploh ne marajo prevzeti. Hišni svet preprosto ne ve več, kam naj se še obrne, ne le za štito svojih interesov kot stanovalcev in novih upravljalcev hiše, temveč, kot posebej poudarjajo, zaradi nemajhne škode na družbenem premoženju. Zbor stanovalcev namreč meni, da bo na družbenem premoženju za 3 milijone dinarjev škode, če se streha ne bo dala popraviti. Vsekarer odklanjajo plačilo svojih 350.000 dinarjev in anuitet, dokler streha ne bo res strokovno prevzeta.

Odkod tolikšno nezaupanje? Doslej so bile namreč zman vse številne peticije na naslove v Sevnici. Pozivi na javne sestanke niso deležni odziva. Menijo, da so vredni vsaj toliko, da bi prišli denimo na zadnji zbor stanovalcev odgovorni iz Komunalne in komiteja za družbeni razvoj, ne vedno nekaj novi obrazi, ki si v enomer le nekaj zapisujejo... Očitek imajo celo zaradi zadnjih volitev. Niso namreč dobili vabila na noben predvolilni sestanek, čeprav so gradiva dobivali, denimo, v Drožanjski. Tudi za to so vprašali odgovorne v krajevni konferenci SZDL, vendar ni bilo odgovora. Pač pa sta se zila nanje domala ogenj in zveplo, ko so kaniili zavarovati prehod stanovalcem in celo dostop do bančnega trezorja pred divjim parkiranjem s štiriimi stebri in verigo. Minuli četrtek se je za to „lokacijo“ potrudil obsežen zbor strokovnjakov od Regiona, cestarjev, komunalne skupnosti in požarnega inšpektorja. Na streho niso šli. Kaj se je torej zarotilo proti njim? To zimo, sedaj že drugo pod novo streho, bodo trepetali pred vsakimi padavinami.

ALFRED ZELEDNIK

SPOSOJENO TRNJE

– Vse več je takih, ki iščejo prosto delovno mesto. Svetujemo, da ga iščejo med 7. in 15. uro, ker je takrat v nekaterih kolektivih največ praznih delovnih mest.

(Iz Politike ekspres)

Zdaj lahko dobite na črpal

ki v avtomobil le 15 litrov bencina. Roko na srce: je pravično, da dobi fičo toliko kot „merdžo“?

– Prišel je čas, ko je boljše poznati črpalnikarja kot ministra. (Iz Večernih novosti)

Zaman ponujena pomoč pri obiranju sadja

Gre za spravilo pridelkov in vzgojni smoter akcije

Varčevalni in hkrati vzgojni akciji pobiranja kmetijskih pridelkov bi se radi pridružili tudi mladi v krški občini. Toda zaman so z občinskega mladinskega vodstva lani in letos opozarjali Agrokombinat, da ni potrebno toliko sezoncev za obiranje sadja. Kar okoli 200 delavcev je prišlo v Agrokombinatove sadovnjake iz drugih republik, 30 delavcev je bilo iz krške občine, porazno slab pa je bil odziv tistih, ki so na listi iskalecve zaposlitve pri občinski skupnosti za zaposlovanje.

Pri Agrokombinatu menijo, da bi šolska mladina težko ustrezno sortirala sadje za izvoz na zahtevno zahodnoevropsko tržišče. To je bilo moč slišati celo na seji predsedstva občinske konference SZDL v Krškem, ko so skušali oceniti potrebno pomoč. Za zdaj je, kot kaže, poglavitno vprašanje, kam bi usmerili to pomoč, ki jo ponujajo mladi. Če bi bila potrebna jasno opredeljena, bi se v šolskem centru v Krškem in na vseh osnovnih šolah radi pomudili pri spravilu pridelkov. Seveda si vodstva šol zavoljo zdravja učencev ne želijo, da bi jih poslali na polja in v sadovnjake v najslabšem vremenu. Vsi pričakujejo, da bo Agrokombinat pravočasno obvestil o potrebni pomoči, saj ne bi smeli zanemariti tudi vzgojnih smotrov takih akcij. „Polja ob vsej pripravljivosti mladih torej ne bi smela ostati nepospravljena, neobrana,“ je dejala predsednica OK SZDL Margareta Marjetič.

P. PERC

TELEVIZIJSKI SPORED

15. X.

petek

1
8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Ruščina, Odmor, Poštni nabiralnik, Poročila, Glagolice
10.35 TV V ŠOLI: Names to od-mora, Risanka, Svet okoli nas, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute
17.25 POROČILA
17.30 PRVI CVETOV, skopska od-daja za otroke
18.00 SREČANJE OKTETOV, glas-bena oddaja
18.25 OBZORNIK
18.40 EKONOMSKA TERMINO-LOGIJA: UKREPI V EKONOM-SKIH ODNOSIH S TUJINO
Tokratna izobraževalna oddaja bo na kratko prikazala glavne značilno-sti mednarodnih ekonomskih odno-sov.
19.10 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FANTJE S HILL STREETA, oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.55 NE PREZRITE, kulturna od-daja
21.15 ZGODBE IZ DELAVNICE, beograjska humoristična oddaja
22.00 SPREMLJAJMO, SODELU-JMO, športna oddaja
22.10 NOČNI KINO: ŽIVLJENJE IN ČASI SODNIKA ROYA BEANA

Zgodba se odvija leta 1890 v Teksasu. Naslovni junak je baraba, zaradi ropa razpišejo za njim tirali-co. Možak se nekaj časa uspešno skriva, ker pa ne more iz svoje kože, ga v nekem mestecu pretepejo sko-ranj do smrti. Reši ga neka Meksikan-ka, preskrbi mu pištolo in junak se odpravi na pot maščevanja. Proglasi se za sodnika in po svoje, se pravi neusmiljeno, deli red in pravico. Mestece, v katerem se naseli, po-stane varno, saj možak prežene vse

lopove. Zato gre spet po svetu, in ko se čez dve desetletji vrne, so stvari spet narobe, zato spet teče kri... Poznavalci legend Divjega zahoda pravijo da je lik Roya Beana resni-čen, filmu pa očitajo, da izkrivlja stvarno podobo. Delo je 1972 po-snel John Huston, govori se, da je film zametek nekakšnega epskega vesterna s orisom nravi, igrajo pa Paul Newman, Ava Gardner, Stacy Keach, Victoria Principal in drugi.
00.10 POROČILA

2

17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Mali svet (otroška oddaja) - 18.15 Namesto top liste - 18.45 Gledalec - urednik (zabavnoglas-bena oddaja) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Kronika Bemusa - 20.45 Zagrebška panorama - 21.00 Vidiki (dokumentarna oddaja) - 21.55 Nočni kino: Nora leta (jugoslovanski film)

19. X.

torek

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Kmečki upor, Otok Biševo, Odmor, Dnevnik 10, Poročila, Slavonija v NOB
10.35 TV V ŠOLI: Namesto od-mora, Risanka, Književnost in jezik, Mali program Risanka, Glasbena vzgoja, Zadnje minute
15.55 ŠOLSKA TV: Plavanje, Ocea-nografske lastnosti, Izotopi, Lan
Prvi prispevek bo šolarje poučil, kaj je treba najprej obvladati, da človek lahko plava. Zatem bo govor o oceanografskih lastnostih Jad-rana, s področja fizike bodo pri-kazani izotopi, oddajo pa bo za-

ključil prispevek, ki bo mladim predstavil, iz kakšnih vlaken (nylon, dralon, orlon) so sintetične tkanine, po drugi strani pa lan kot surovino, iz katere izdelujejo belo laneno plat-no.
17.10 POROČILA
17.15 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka
17.25 PRAZNIČNI DNEVI SLO-VENSKE FOLKLORE: PESEM DANAŠNJEGA TRENUTKA
Tudi v letošnjem juniju je bil Piran prizorišče nastopov, s katerimi so pevci in plesalci prikazali zna-menitosti slovenske folklore. Televiziji so pripravili več oddaj, v današnji bomo spremljali nastop bratov Chinese iz Rezije ter vokalno-instrumentalne skupine Istra iz Kopra.
17.55 PISANI SVET: RANA URA

- ZLATA URA
18.25 OBZORNIK
18.40 ČAS, KI ŽIVI
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 AKTUALNA ODDAJA
20.45 A. Boebelin: BERLIN-ALEXANDERPLATZ, oddaja iz zahodnonemške nadaljevanke
21.45 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Knjige in misli - 19.30 Dnevnik - 20.00 Folk parada - 20.45 Čas podvigov (dokumen-tarna oddaja) - 21.35 Zagrebška panorama - 21.50 En avtor, en film - Krsto Papić: Vozel

16. X.

sobota

1
8.00 POROČILA
8.05 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka
8.15 N. Maurer: JESENSKI VETER
8.35 PRVI CVETOV, skopska od-daja za otroke
9.05 PUSTOLOVŠČINA, beograjska otroška oddaja
9.35 GUSARJI KAPITANA GAN-CHA, brazilska oddaja za otroke
10.00 POZDRAVLJENA, MEKE-DONIJA
10.15 VČERAJ - ZA JUTRI: NOVA DOBA, dokumentarna od-daja
10.50 LJUDJE IN ZEMLJA
11.50 in 15.30 POROČILA
15.35 V OZVEZDJU DVOJČKOV, sovjetski film

16.55 ZADAR: CIBONA, prenos košarkarske tekme
18.30 NAŠ KRAJ: RAKITNA
18.45 CIBIBAN, DOBER DAN: PROMETNA SREDSTVA

19.00 ZLATA PTICA: JUNAK MIŠKOLIN
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 WARLOCK, ameriški film

Edward Dmytryk ne zanika, da se je pri snemanju filma z gornjim naslovom zgledeval po znamenitem delu Točno opoldne. Tudi on je za glavno nit pripovedi izbral soočenje dveh sovražnikov, ki se približujeta sredi prazne ulice. Ima pa Dmytri-kov vesteren še eno posebnost: na-zorno kaže, kako junake grizejo

občutki krivde, čeprav poštenost, dolžnost ali zakon pojmujejo precej nejasno, dvomno. V tem filmu je eno svojih zadnjih vlog odigral Hen-ry Fonda, ob njem pa nastopajo še Richard Widmark, Anthony Quinn, Dorothy Malone, Dolores Michaels, Richard Arlen in drugi.
21.55 MODNI UTRINKI
22.00 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
22.15 TEVETKA, oddaja o ljub-ljanski televiziji
23.20 POROČILA

2

Drugi program:
14.10 Test - 14.25 Vardar: Vojvodina (prenos nogometne tekme) - 16.30 Test - 16.45 Otroška predstava na festivalu v Bugojnu - 17.45 Kapelski kresovi (oddaja iz zagrebške nadaljevanke) - 19.00 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Mladi za mlade (glasbena od-daja) - 20.30 Poezija - 21.02 Poročila - 21.10 Človek in čas (dokumentarna oddaja) - 21.40 Športna sobota - 22.00 Dediščina za prihodnost: Izviri (japonski do-kumentarni film)

20. X.

sreda

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Skrb za potomstvo, LR Kitajska, Odmor, Povej mi, povej, Poročila, Po sledih partizanskih narodnih pesmi, Risanka
10.35 TV V ŠOLI: Namesto odmo-ra, Risanka, Predšolska vzgoja, Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute
17.35 POROČILA
17.40 CIBIBAN, DOBER DAN: NA PAŠI V PLANINI
Današnja oddaja bo malčkom pri-kazala življenje in delo planšarjev, ki

čez poletje visoko v planinah pasejo živino.
17.55 SAMO KATKA, poljska od-daja za otroke
18.25 OBZORNIK
18.40 ZA PESMIJO V SLA-VONIJO, zagrebška izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: OTROCI IZ ŠT. 67, zahodnonemški film

Na začetku tridesetih let sredi Berlina v prijateljstvu živita dva trinajstletna dečka. Toda prihod Hiter-ja na oblast prinese marsikaj no-vega tudi v njune odnose. Iz raz-ličnih otroških usod se kaže vzdušje takratnega časa, nasprotja med od-raslimi se zrcalijo tudi v ravnanju

otrok. O tem bo govoril film, ki sta ga po literarni predlogi Lise Tetzer posnela Usch Barthelmes-Weller in Werner Mayer. Film, v katerem igra-jo glavne vloge Bernd Riedl, Rene Schaa, May Buschke in Juergen Frei, je bil z uspehom prikazan na več filmskih festivalih, ljubljanski televiziji pa ga bodo predvajali kot uvod v nanizanko filmov, katerih skupna tematika bodo otroci.
21.40 MAJHNE SKRIVNOSTI VE-LIKIH KUHAJSKIH MOJSTROV
21.45 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik - 17.45 Radost Evrope - 18.15 Aktualnosti - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Športna sreda - 21.45 Dnevnik

17. X.

nedelja

1
8.05 POROČILA
8.10 ŽIVZAV, otroška matineja
8.55 ČLOVEKOVA GLASBA: RAZCVET VEČGLASJA
9.50 W. Attaway: SKAG, oddaja iz ameriške nadaljevanke
11.10 KAZIPOT, napoved televizijskega sporeda
11.30 SLOVENSKI PIHALNI

14.45 AFRIŠKA ZGODBA, japonsko-ameriški film

V afriški džungli živi malce ču-daški možak z odrasčajočo hčerko. V bližini se ponesreči letalec, izgubi spomin in po tavanju sem ter tja pride do doma prvih dveh. S spomi-nom neobremenjeni mladenič se zaljubi v dekle, tudi ona ni ravno-dušna. A na fanta ni pozabila za-ročenka, zato se zgodi še marsi-kaj... Film je zreziral Susumu Hani, igrajo pa James Stewart, Philip Sayer, Kathy, Eleonora Vallone, Heekura Simba in še kdo.
16.30 POROČILA
16.35 CRVENA ZVEZDA: CRVENKA, prenos rokometne tek-me
17.55 ŠPORTNA POROČILA
18.10 SESTANEK V NEBOTIČ-NIKU, oddaja za upokojence
18.55 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 PARTIZANSKA ŠOLA, zad-nja oddaja nadaljevanke
21.15 ŠPORTNI PREGLED
21.45 ČLOVEK BREZ MEJA: GLASBA IZ KORĚNIN, dokumen-tarna oddaja
22.15 POROČILA

2

15.25 Zgodilo se je neko noč (ameriški film) - 17.05 Nedeljsko popoldne - 18.55 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.00 Jazz na ekranu - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Berlin-Alexanderplatz (oddaja iz zahodnonemške nadaljevanke)

21. X.

četrtak

1

8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Odprava izpred hišnih vrat, Jedrska revolucija, Odmor, Naše, moje, tvoje, Poročila, Človekovo telo
10.35 TV V ŠOLI
10.55 VELIKA ŠOLSKA URA, pre-nos proslave iz Kragujevca
15.45 ŠOLSKA TV: Plavanje, Ocea-nografske lastnosti, Izotopi, Lan
17.00 POROČILA
17.05 PEDENJEP: POJMO S PIT-ČKI, 1. del otroške oddaje
17.20 ZAPISI ZA MLADE: MAR-JAN LIPOVSEK
Mladim bo tokrat govoril M. Li-povšek, skladatelj, pianist, pedagog, kritik, prikazal jim bo svojo veliko

ljubezen do staršev, narave, glasbe pa tudi otrok, za katere je na glasbenem pa tudi drugih področjih storil marsikaj vrednega.
17.55 MOZAIK KRATKEGA FIL-MA: ČESKOSLOVAŠKA, DOBER DAN
Českoslovaški turistični film z gornjim naslovom je bil prikazan na letošnjem festivalu v Kranju, brez besed pa na izredno zanimiv način kaže znamenitosti dežele, ki so jo obiskali turisti različnih narodnosti in je vsak našel za ogled kaj takšne-ga, kar je najbolj ustrezalo njegovi zvedavosti.
18.25 OBZORNIK
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
Iskrini televizijski sprejemniki, možnosti predelave nadležnih organ-skih odpadkov v uporabno t.i. bio-maso, restavriranje poškodovanih le-senih plastik iz baročne cerkve v Komendi - o teh stvareh bo beseda tekla v oddaji, katere glavni smoter

je prikazati dosežke slovenskih stro-kovnjakov.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 PRENOS OTVORITVE LE-TOŠNJEGA BORŠTNIKOVEGA SREČANJA V.MARIBORU nato pa Matjaž Kmecl: LEVSTIKOVA SMRT, predstava Primorskega dram-skega gledališča iz Nove Gorice
22.05 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik - 17.45 Trnova trdnjava (otroška oddaja) - 18.15 Znanost - 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč - 19.30 Dnevnik - 20.00 Življenje je množičen pojav (dokumentarna oddaja)

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 15. X.

8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo.
8.35 Glasbena pravljica (M. in B. Lesjak: Kuzkova nova služba).
18.45 Naši umetniki mladim poslušalcem. 9.05 Glasbena matineja.
11.35 S pesmijo po Jugoslaviji.
12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti.
12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 V ljudskem tonu z godali. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Pojemo in gode-mo. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Vsa dežela bo z nami zapela. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo. 21.05 Oddaja o morju in pomorsčakih. 22.30 Radi ste jih poslušali. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Petkov glasbe-ni mozaik. 0.05-4.30 Nočni pro-gram.

14.05 Humoreska tega tedna (C. Dickens: Iz Pickwickove zapuščine).
14.25 Z majhnimi ansambli. 14.40 Pihalne godbe. 15.10 Pri nas doma. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Listi iz notesa. 16.20 Gremo v kino. 17.05 Priljubljene operne melodije. 17.50 Zabavna radijska igra (G. Babić: Avtopostop). 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Glasbena tribuna mladih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Nočni koncert lahke glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 18. X.

8.05 Aktualni problemi marksizma. 8.25 Ringaraja. 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi. 9.05 Glas-bena matineja. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Zborovska glasba Bele Bartoka. 18.15 Naš gost. 18.30 Odskočna deska. 19.45 Minute z ansamblom Henčka Burkata in njegovimi fanti. 20.00 Vokalna glasba Slavka Osterca. 20.35 Minute s Slovenskim godal-nim kvartetom. 21.05 Odlomki iz A. Dvoraka opere Vrag in Katra. 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrin-ki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

rični utrinki. 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 20. X.

8.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 8.30 Govorimo makedonsko in srbohrvaško. 9.05 Glasbena matineja. 10.40 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Ob izviri ljudske glasbene kulture. 14.05 Razmišljamo, ugotov-ljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Zborovska glasba Bele Bartoka. 18.15 Naš gost. 18.30 Odskočna deska. 19.45 Minute z ansamblom Henčka Burkata in njegovimi fanti. 20.00 Vokalna glasba Slavka Osterca. 20.35 Minute s Slovenskim godal-nim kvartetom. 21.05 Odlomki iz A. Dvoraka opere Vrag in Katra. 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrin-ki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 21. X.

8.05 Radijska šola za višjo stopnjo (Današnja mladinska periodika). 8.35 Mladina poje. 9.05 Glasbena matineja. 11.35 Naše pesmi in plesi. 12.10 Znanje melodije. 12.30 Kme-tijski nasveti. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurčki. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 18.00 Z ansambлом Bor-ša Kovačiča poje Stanka Kovačič. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Vilka Ukmarja Sonata za violino in klavir. 19.45 Minute z ansambлом Slavka Žnidar-šiča. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napgovov. 21.05 Literarni večer. 21.45 Lepe melodije. 22.30 Plesna glasba iz jugoslovanskih stu-diev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Mozaik lahke glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

TOREK, 19. X.

8.05 Radijska šola za srednjo stop-njo. 8.35 Iz glasbenih šol. 9.05 Glasbena matineja. 11.35 Naše pesmi in plesi. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 18.00 Sotočja. 19.45 Minute z ansambлом Slavka Žnidar-šiča. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 S solisti in ansambli JRT. 21.05 Radijska igra (A. Čurda: Nogometni navijač). 22.30 Vodomet melodij. 23.05 Li-

18. X.

ponedeljek

1
8.35 TV V ŠOLI: Koledar, Pogovar-jamo se s književnikom, Sodobna afriška književnost, Odmor, Ustvar-jalne igre, Poročila, Zgodovinska pripovedka
10.35 TV V ŠOLI: Namesto odmo-ra, Risanka, Zemljepis, Mali pro-gram, Risanka, Ne vprašajte mene, Zadnje minute
17.00 POROČILA
17.05 POVEZAVE
Na sporedu bo prva iz nanizanke ameriških poljudnoznanstvenih od-aj, i bodo govorile o tem, kako je človek v 20. stoletju postal odvisen od znanosti: o tem, do kakšnih katastrof lahko pride, če v verigi tehnoloških dosežkov odpove en

sam člen. Danes bo govor o razpadu električnega sistema v New Yorku oz. v vzhodnih ameriških državah. V hipu so se ustavili vlaki, dvigala, luči...

17.55 MUZEJI MAKEDONIJE: KRUŠEVO
V hiši, v kateri je bila 2. avgusta 1903 proglašena kruševska republi-ka, je zdaj spominski muzej. Številni razstavniki predmeti govorijo o težkih in herojskih časih.
18.25 OBZORNIK
18.45 ZDRAVO, MLADI
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.30 Ramiz Helmedi: ZRCALO, drama prištinske televizije
21.00 ALI SE MED SEBOJ DO-VOLJ POZNAJO, zagrebška kul-turna oddaja
21.45 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik - 17.45 Šola za junake: Ivo Lola-Ribar - 18.00 Čepelepetilica (otroška zabavno-glasbena oddaja) - 18.15 Izobraže-valna oddaja - 18.45 Jesenska se-renada - 19.00 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost in mi - 20.45 Zagrebška panorama - 21.05 Gornjegradska akvarel (zabavno-glasbena oddaja)

Vihar zaradi knjige

Ribniški zbornik na „zatožni klopi“ zaradi mesta-
ma neustreznega obravnavanja posameznih dogod-
kov in pojavov iz preteklosti

Zadnje dni se politična temperatura v Ribnici najbolj dviguje zaradi zbornika „Ribnica skozi stoletja“, izdanega v počastitev 900-letnice tega mesta. Tega ne povzroča sicer razveseljiva ugotovitev, da se knjiga prodaja kot med, saj je od naklade okoli 7500 izvodov po nekaj tednih ostalo neprodanih le še kakih 200 knjig. Negodovanje in celo ogroženje, za kar namreč gre, je povzročila vsebina oziroma mestoma neustrezen način obravnavanja posameznih do-
gajanj v ribniški preteklosti. Kritične opazke na račun zbornika je slišati tako rekoč že na vsakem koraku, še v najbolj razburljivem tonu pa o njem govore v političnih krogih.

Na najrazličnejše reakcije se je do zdaj že odzvala občinska konferenca ZK v Ribnici. Na seji, kjer je do razprave o knjigi prišlo spontano, so med drugim poudarjali, da so posamezna obdobja iz ribniške zgodovine obdelana popolnoma neustrezno, enako tudi osebnosti, ki so v zborniku posebej predstavljene. Komunisti urednikom oziroma sestavljalcem tega dela najbolj zamerijo, da so se pri predstavitvi nekaterih politikov naslonili na konzervativne vi-
re, popolnoma neustrezno in preveč obrobno pa opisali pomen takih ljudi, kot je bil Jože Šesko, okrožni partijski sekretar in organizator vstaje na ribniško-kočevskem območju.

Za zdaj so zahtevali razpravo o ribniškem zborniku v okviru Socialistične zveze, kako dalje, pa se bodo odločili po izidu ocene v Naših razgledih. V okviru tega bodo vsekakor poskušali razčistiti, kako je moglo priti do spodrseljave, kljub temu da so v knjigi kot uredniki napisani tudi znani politični delavci ribniške občine.

I. Z.

Muzej tudi pravno belokranjski

Ustanoviteljici Belokranjskega muzeja naj bi bili odslej obe belokranjski občini – Zakaj odlašanje sprejetja akta o ustanovitvi?

Skupščina občine Metlika je pred 31 leti ustanovila Belokranjski muzej, ki je dobil svoje prostore v metliškem gradu. Stroške zanj je v začetku v glavnem plačevala metliška občina sama, sedaj pa že nekaj let prispevata s črnomaljsko občino po tretjino sredstev, ostalo pa primakne republika. Čeprav se je takšna praksa že močno ustalila, stvari niso pravno urejene. Belokranjski muzej naj bi bil zares belokranjski, zato pa ustanoviteljici tudi na papirju obe belokranjski občini.

Zato so iz muzeja predložili konec preteklega leta obema občinskima skupščinama oziroma njunima izvršnim svetoma osnutek akta o ustanovitvi Belokranjskega muzeja. Kljub temu da je od takrat minilo že

tri četrt leta, se stvari skorajda niso premaknile z mrtve točke. Metliški izvršni svet je sicer o predlogu razpravljal in ga tudi sprejel, a še ni prišel na dnevni red skupščine. V Črnomlju pa se je zataknilo že mnogo prej,

kajti osnutek ni „dosegel“ niti predsednika izvršnega sveta. To odlašanje pa pomeni za Belokranjski muzej dodatno oviro, saj ne morejo usklajevati ostalih aktov, dokler ni sprejet sporazum o ustanovitvi.

Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih ustanoviteljic Belokranjskega muzeja ne bi prinesel nobenih bistvenih novosti. Gre predvsem za formalnost, za usklajevanje z novim zakonom o svobodni menjavi dela in varovanju kulturne dediščine. Črnomaljska občina kot ustanoviteljica s tem ne bi bila dodatno obremenjena, v delo muzeja pa bi imela povsem drugačen vpogled, postavljala bi mu lahko večje zahteve. Občini si razdelita odgovornost do muzeja, muzej pa bo po novem soodgovoren tako metliški, kot črnomaljski občini. Belokranjski muzej pokriva celotno belokranjsko ozemlje, zato je prav, kot je povedal ravnatelj muzeja prof. Zvonko Rus, da se razširi tudi vsebina akta o ustanovitvi na obe občini. Toliko bolj je torej nerazumljivo odlašanje sprejetja tega sporazuma.

M. KRUMPAČNIK

Od krede do računalnika

Še o razstavah in prireditvah na čast 200-letnici sevniškega šolstva – Razviden očiten razvoj

Na skromne začetke sevniškega osnovnega šolstva bo poleg opozarjala spominska plošča, vzidana na stari Omerzovi hiši. Odkritje tega obeležja je šlo za prireditev več, s kakršnimi so v Sevnici počastili 200-letnico šolstva.

Ob jubileju so se prireditve vrstile kar ves teden. O nekaterih smo že pisali, o drugih bodisi kakšna beseda več na tem mestu. Predvsem je treba omeniti razstavo o šolski opremi nekoč in danes, pripravljeno na sevniškem gradu, ki jo je odprl pedagoški svetovalec Jože Petančič. Na ogled so bili najrazličnejši zanimivi predmeti. Pozornost nekaterih je pritegnila palica, imenovana štable, s katero so nekoč natepli slehernega učenca, ki si je drznil govoriti po slovenski. Drugi so oči bolj pasli na sodobni šolski opremi, ki premore vse, od računalnika, magnetoskopa in fonolaboratorija do planetarija in drugih učnih pomagala. Razstava je nazorno prikazala napredek na področju osnovnošolskega vzgojno-izobraževalnega dela.

Razvoj tehnične in likovne kulture ter ustvarjalnosti osnovnošolcev je prikazala likovna razstava, ki jo je odprl prof. Jože Glonar, vodja novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS. Hodnike vseh šolskih nadstropij so napolnila raznolika likovna dela, med katerimi je bilo videti osnutke jubilejnih značk, znakov in lepakov. Likovni dejavnosti pripisujejo na šoli velik pomen. Ob tem velja poudariti, da se vsaj 40 nekdanjih sevniških osnovnošolcev danes ukvarja z likovno dejavnostjo poklicno ali ljubiteljsko. Večina njih je sodelovala na posebnih razstavah, pripravljeni v šolski avli.

Zanimivo so bili tudi kulturniški nastopi. V mladinski igri „Kekec in Mojca“, ki jo je režirala Vida Kuselj, nastopajo učenci in učiteljici sevniške šole. Predstava je gledalce navdušila. Aplaž so poželi tudi sodelavci glas-

benega večera. Teh je bilo več. 140-članski mladinski zbor sevniške osnovne šole in gasilski moški pevski zbor sta pela pod taktirko prof. Viktorja Krenčiča. Zvrstili pa so se še: harmonikarski orkester sevniške glasbene šole, kitarist Zoran Košir in pianist Bojan Gorišek, učenca srednje glasbene šole v Ljubljani, zabavni ansambel Lotos in sevniška delavska pihalna godba, ki je prvič nastopila v novih uniformah.

Koliko stane trebanjski tabor?

Sumi o dozdnevno previsokih stroških za letošnji tabor samorastnikov sprožili delegatska vprašanja trebanjski občinski skupščini – Govorica dejstev pre-pričljivejša

Koliko stane posamezno tabor-sko srečanje v Trebnjem, bi nikakor ne smelo biti uganka, saj poteka vsa procedura javno, in ne za zaprtimi vrati. Sredstva za tabore vsako leto sproti samoupravno odmerjajo na skupščini tamkajšnje kulturne skupnosti. Podrobneje o tem razpravljajo in nato sklepajo tudi na skupščini tabora ali sestankih njenih organov. Na njih nastopajo kot delegati tudi zastopniki združenega dela iz trebanjske občine. Ob normalnem pretoku informacij bi moral biti o denarjih, namenjenih za tradicionalna ustvarjalna srečanja likovnih samorastnikov iz domovine in tujine, poučen tako rekoč sleherni občan. Ker pa se pri medsebojnem obveščanju očito zatika, ni čudno, da dobijo besedo najrazličnejše govornice. Prišlo je tako daleč, da so nekateri začeli sumiti o poslovanju tabora. V tem smislu so bila nemara zastavljena tudi delegatska vprašanja v trebanjski občinski skupščini. Vprašanja so

se nanašala predvsem na stroške letošnjega 15. tabora likovnih samorastnikov, na katerem je ustvarjalo 38 udeležencev, od tega 11 iz tujine.

V odgovoru, ki je bil občinski skupščini dostavljen v pisni obliki, so predstavniki tabora navedli, da je izvedba letošnjega srečanja samorastnikov stala okoli 474.000 dinarjev. S tem denarjem so plačali popolnoma vse: katalog z vabili, potne stroške, prenočišča in prehrano udeležencev, plakete in priznanja, kulturni program in razne materiale. Sredstva so poleg občinske kulturne skupnosti prispevali še: republiška kulturna skupnost, ozdi v občini in ozdi iz drugih občin, skupaj ostali 160.000 dinarjev. Za ta denar so likovniki zapustili Trebnjemu 42 novih slik in skulptur, vrednih najmanj 758.000 dinarjev. Ta dela bodo seveda obogatila fond trebanjske galerije likovnih samorastnikov, ki je že do zdaj prejela več kot 500 likovnih del.

I. ZORAN

Slikarski oktober v Novem mestu

Danes se zaključuje svobodna slikarska akademija Krke, Labodov ekstempore pa še traja

Novo mesto je od sredine minulega tedna, ko sta se začela peta svobodna slikarska akademija Krke in četrti slikarski ekstempore Laboda, pravo slikarsko mestó. Na obeh likovnih manifestacijah, ki ju od njunih začetkov financirata tovarna zdravil in tovarna oblačil, ločenski sosedji, sodeluje kakih 35 slikarjev. Medtem ko se bo Krkina akademija iztekla danes z otvoritvijo razstave del vseh devetih udeležencev v avli poslovne stavbe te delovne organizacije, bo ekstempore trajal do 22. oktobra, otvoritev razstave bo isti dan pred začetkom slavnostne akademije za udeležence 11. kongresa ZSMS.

Na svobodni slikarski akademiji Krke sodeluje devet slikarjev. To so: Stefan Hauko, Aladin Lanc, Jure Cihlar, Samo Kovač, Jože Centa, Milan Rijavec, Vida Slinnikar – Belantič, Darinka Pavletič – Lorenčak in Jože Kotar, Novomeščan, ki je v tej družini akademskih slikar-

jev edini tako imenovani ljubiteljski ustvarjalec. Letos so slikarjem pred-

Godba obovet

Delavska godba v Kočevju z gledno deluje

Staro reklo, da nova metla dobro pometa, se je v Kočevju že vačkrat potrdilo. Poznajo ga tudi godbeniki, še posebej od lani, ko je prednje z dirigentsko palico stopil Slavko Rančigaj, strugar iz Lika.

Delavska godba, ki je do takrat premogla le še kakih 25 članov, se je kmalu začela številčno krepiti. Med novinci je bilo največ mladih, ki jih je Rančigaj pridobil iz vrst šolarjev. Sam je, glasbenik po notranjem klicu, poskrbel za to, da so se začeli naraščajniki posameznih instrumentov učiti v glasbeni šoli, kjer sodeluje kot honorarni učitelj. Godbo so uredili tudi v organizacijskem pogledu, tako da odslej tako rekoč vsak za nekaj odgovarja.

Vzpostavitev reda in discipline je bila nujna, saj je to prvi pogoj, da doseže godba smoter, ki si ga je zastavila za nekaj let naprej. Postala naj bi številčno (okoli 60 članov) in kakovostno močna skupina glasbenikov, ki bi se lahko kosala z najboljšimi v Sloveniji. Ta smoter ni nedosegljiv, čeprav bo morda trajalo kako leto več, kakor predvidevajo zdaj.

O tem pa ne razmišljajo samo godbeniki, ampak tudi v kulturni skupnosti. V slednji se pravkar odločajo, da bi godbo izdatneje podprli že v tej sezoni, saj tradicionalni dinar, ki ga plačujejo zaposleni, ne zadošča več. Govore o pomoči v višini 300.000 dinarjev, s čimer bi godba prišla do nekaterih najnujnejših instrumentov. Te še zlasti potrebujejo, ker brez njih ne bodo mogli izpeljati programa, ki ga pripravljajo za nastope v počastitev 40-letnice zbora odposlancev slovenskega naroda prihodnje leto. Na prireditvah in drugih manifestacijah ob tem jubileju bodo imeli prav godbeniki pomembno besedo.

I. Z.

IŠČEJO NOVEGA TAJNIKA

Po odhodu Iveta Staniča v Kočevje je ostalo mesto tajnika v ribniški kulturni skupnosti izpraznjeno. Razpis za zasedbo so medtem že objavili. Razmišljajo tudi o tem, da bi prenosovali delavsko univerzo in ustanovili izobraževalno-kulturni center.

pisali eno samo temo – tihožitja.

Labodovega ekstempore, ki je letos prvič jeseni in prvič raztgnjen na tri tedne, pa se udeležuje 26 (do zdaj prijavljenih) slikarjev. Ustvarjajo na tri predpisane teme: „Novo mesto“, „Dolina Krke“ in „Prosta tema“. Glede na to, da bo razstava ustvarjenih del odprta v času mladinskega kongresa v Novem mestu, so razpisali še priložnostno temo „Mladina“.

Tudi nagrajevanje na Labodovem ekstempore bo tokrat drugačno od prejšnjih let. Najboljša dela bodo nagrajena z zlatimi, srebrnimi in bronastimi „labodi“, tu bodo tudi diplome za kvaliteto, medtem ko bodo za odkupljena dela odšli enake zneske. Prvonagrajenec bo Labod omogočil samostojne razstave.

I. Z.

KULTURNI ALMANAH NAŠE NUKLEARKE

Uredniški odbor je že zbral gradivo za almanah, kjer bodo objavljene literarne, likovne in drugi prispevki delavcev, zaposlenih v jedrski elektrarni v Krškem. Obeta se precej zajetna knjiga, za katero je dala pobudo komisija za kulturo pri sindikatu v elektrarni. Besedilo bo večjezično, ker bodo, denimo, literarne in druge besede natisnili v materinščini slehernega sodelavca. Almanah bo izšel 1. decembra, ob dnevu oziroma prazniku jedrske elektrarne.

Poet krajine

V Dolenjski galeriji razstavlja Franc Novinc iz Godešiča

Od minulega petka so v obeh dvorah Dolenjske galerije v Novem mestu na ogled krajinski motivi 44-letnega Franca Novinca, akademskega slikarja iz Godešiča pri Škofji Loki. Čeprav je slikarja navdihovala ista pokrajina kot nekdanji tako imenovane slovenske impresioniste, je na njegovih slikah videti vse kaj drugega, kot so ponudili impresionisti. Iz narave je prevzel samo njene značilne oblike, medtem ko je razpoloženje, ki ga ob njegovi sliki začutimo, ustvarjeno z barvami. Novinc je prvi poet barvnega muziciranja. „Zavestno se je odrekel pripovednosti in nadrobno, kompozicijsko in barvno videti vse kaj razčlenjene podobe, ki so ekspresivno naglašene, ne rušijo ikonografske čistosti značilne krajine.“ je o njegovih delih med drugim zapisal Luka Matijević, kustos Dolenjske galerije. Razstava je vedno zanimiva zavoljo velike ubranosti, motivike, ki je obiskovalcem blizu, pa četudi so vmes motivi, ki so nastali kot odmev slikarjevega potovanja na himalajsko pogorje. Odprta bo do 28. oktobra.

Brez praznih sedežev

Kočevski gledališki abonma je pretežno za delovne organizacije – Petkrat MGL in trikrat Tržačani

Kočevci niso prikrajšani za gledališko življenje. Vsako sezono poskrbi za to Zveza kulturnih organizacij, ki v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami prireja gledališke abonmaje. Delovne organizacije nastopajo predvsem kot plačnice posameznih predstav, obenem pa si prek svojih kulturnih animatorjev zagotovijo zadostno število sedežev. Tako je dvorana vsakokrat zasedena, celo stojišča.

Letošnji abonma predvideva osem predstav. Petkrat bo v Kočevju gostovalo Mestno gledališče ljubljansko, trikrat pa Stalno slovensko gledališče iz Trsta. Abonma se je medtem že začel, prva predstava pa je bila zadnje dni septembra. Gostovali so ljubljanski gledališčniki.

V novi sezoni so v Kočevju uvedli novost: vstopnice so zamenjale abonmentske izkaznice, veljavne za obisk vseh napove-

LUTKOVNA „RAČKA“

Matija Glad je izdelal lutke za igrico „Račka“, ki so jo pripravili na podružnični šoli v Stari cerkvi in jo že dvakrat uprizorili. Skupina je s lutkovno igrico gostovala pri kočevskih osnovnošolcih in počela precejšen uspeh. „Račka“ bo potovala še v druge kraje.

kultura in izobraževanje

Na krmilu GMS

Na peti programsko-volilni seji republiške konference Glasbene mladine Slovenije, ki je bila minuli četrtek v Cankrajem domu v Ljubljani, so za predsednika te množične društvene organizacije izvolili Zdravko Hribarja, ravnatelja glasbene šole Marjana Kozine v Novem mestu. Izvolili so tudi druge člane novega vodstva, in sicer vse za dve leti.

Kot je povedal Hribar, je bila razprava o dosedanjem delu Glasbene mladine Slovenije kot organizacije, ki se ukvarja s kulturno-animacijskim in vzgojno-izobraževalnim programom,

Zdravko Hribar:

in njenega dosedanjega vodstva dokaj burna. Ob pohvalah je bilo slišati tudi kritike, saj so se nekatera občinska društva zaprla vase in se ne povezujejo na republiški ravni, opešale pa so tudi povezave med Glasbeno mladino Slovenije in Glasbeno mladino Jugoslavije.

Vse to bo kajpak potrebno popraviti, poleg tega pa poiskati nove oblike dela, ki bi privedle do večje množičnosti. Očitno je, da novemu vodstvu ne bo lahko, čeprav zgolj od njega ne bi smeli pričakovati velikih sprememb. Kar najhitreje bo treba odpraviti pojave zapiranja vase, ki ne vodi nikamor, programe dejavnosti pa podružbiti. Samo tako bo Glasbena mladina Slovenije ostala nenadomestljiv del kulturnega osveščanja mladih.

danih abonmayskih predstav. Na ta način je postal abonma še bolj zaprt, tako rekoč rezerviran samo za zaposlene. Z novim načinom zagotavljanja obiskov oziroma s pomenom uvedbe abonentskih izkaznic so pred začetkom sezone seznanili kulturne animatorje na posebnem sestanku.

Mladinskega gledališkega abonmaja za zdaj v Kočevju ne poznajo. Za šolsko in drugo mladino so gledališke predstave še vedno posebej. V ta namen gostujejo v mestu ob Rinzi igralci Mladinskega gledališča iz Ljubljane. Predstave so za eno ali več šol, kakor se pač slednje dogovorijo.

SREČANJE POSAVSKIH LITERATOV

Ob novembrskem prazniku sevniške občine želi občinska Zveza kulturnih organizacij pripraviti srečanje mladih literatov iz vsega Posavja. Vsakdo lahko sodeluje s tremi deli ne glede na literarno zvrst – s pesmijo ali prozo. Kdor se želi predstaviti širši javnosti, naj pošlje svoje delo z vsemi potrebnimi podatki na naslov: Zveza kulturnih organizacij, Sevnica, Trg svobode 13 – za mlade literate. Sevničani bodo pripravili bilten in priznanja. Zadnji rok za dostavo del je 20. oktober.

dežurni poročajo

UKRADLI MOTORNO ŽAGO – V noči na 4. oktober je neznanec iz zaklenjene garaže Milana Setine iz Velike Bučne vasi ukradel motorno žago, vredno okoli 30.000 din. Za storilcem poizvedujejo.

OB RADIO S KASETOFONOM – Alojz Radovan z Loke pri Šentjerkuju je 6. oktobra ugotovil, da mu je nekdo iz osebnega avtomobila ukradel radio s kasetofonom, vredno 15.000 din.

OSTAL PRAZNIH ROK – Novomeščan Jože Žagar je prejšnji teden ugotovil, da mu je nekdo vломil v vikend na Tančjem vrhu. Vlomilec je vse premetal, vendar ni nič odnesel. S samim vlomom je oškodoval lastnika za 1.000 din.

RAZGRAJAL V BIFEJU – Črnomaljski miličniki so 7. oktobra zvečer pridržali do iztreznitve 30-letnega Antona Gimplja. Možakar je v bifeju na železniški postaji razgrajal, na tla pa mu je občasno zdrknila tudi kakšna steklenica.

PREPEPAL ŽENO – Ciril Firšt iz Dolenje Brezovice je moral 7. oktobra zvečer na obisk k šentjerskim miličnikom. Ti so ga prijeli, ko je doma razgrajal in prepepal ženo. Moral bo še k sodniku za prekrške.

VLOMIL V BARAKO – V noči na 8. oktober je neznanec vломil v barako GG v Črnomlju. Vlomilec je vdrl skozi vhodna vrata, nato pa se v pisarno. Odnesel je motorno žago, vredno 20.000 din, in kantico za bencin.

ODNESEL PREVLEKE S SEDEŽEV – Prav tako v noči na 8. oktober pa je nekdo vломil tudi v osebni avto na Drski. Iz zadnjih sedežev je odnesel prevleke in odvil pokrov nad motorjem. Škode je za 5.000 din.

KOKOŠKE IZGINILE – V isti noči je nekdo obiskal kurnik Fani Lojk v Smihelu. Lastnico je prikrajšal za 4 kosila.

RAZBIJAL IN RAZGRAJAL V HOTELU – Semiški miličniki so v nedeljo pridržali do iztreznitve 28-letnega Jožeta Hudorovca s Sel, ker je razgrajal v hotelu Smuk, poleg tega pa razbijal steklenico. Na zagovor bo moral k sodniku za prekrške.

Dvanajst let zapora za uboj

Senat krške enote obsodil Jurkoviča in Brajdiča zaradi tatvine, ropa in utaje – Krivdo valila drug na drugega – Usodna pošškodba vene

O krvavem dogodku iz lanskega aprila, ko je pod strelom iz puške ponočnega tatu obležal Ivan Jarkovič iz Velikega Podloga, smo na kratko že pisali. Okrutni uboj, ki je še dolgo odmeval v krški okolici, pa je te dni dobil piko na i z razsodbo krške enote novomeškega temeljnega sodišča. Senat, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, je 31-letnega Jurija Jurkoviča in leto mlajšega Darka Brajdiča, oba iz romskega aselja Rims, spoznal za kriva očitnih dejanj.

Čeprav je bilo iz zagovora obeh obdolžencev težko razbrati potek dogajanja usodno noč, saj sta krivdo nenehno valila drug na drugega z včasih prav očitnimi lažmi, je sodišču vendar uspelo strniti vse dogodke. Jurkovič in Brajdič sta se v noči na 12. april lani v romskem taboru dogovorila, da gresta krast kokoši. Še prej sta popivala in tako opogumljena vzela s seboj še Jurkovičevo puško in lovsko puško „Lee Enfield“, kalibra 7,7 mm. Orožje je nosil Jurkovič, čeprav je vseskozi trdil, da s puško tistega večera ni imel nič opraviti. Obdolženca sta nato odšla na Veliki Podlog k domačiji Ivana Jarkoviča. Našla sta zaprt in zaklenjen kokošnjak, na katerem sta snela vrata, še prej pa domačega psa odvezala in ga odpeljala kakih 10 metrov nazaj proti gozdu, da ju ne bi izdal. Brajdič je splezal v kokošnjak

in kokoši, ki jih je sproti davil, pokončal pa Jurkovič, podajal pajdašu v vrečo. Pri delu nista bila najbolj spretna in sta nekaj po zaslugi ropota, nekaj pa zaradi lajanja domačega psa, zbudila lastnika. Po pripovedovanju žene pokojnega je Jarkovič vstal, se oblekel, prižgal luč na dvorišču in odšel ven. Kmalu zatem je bilo slišati strel. Preiskava je nedvoumno pokazala, da je streljal Jurkovič, drobci kroglice pa so domačega gospodarja zadeli v desno podlaht, prsi in dimlje. Prav pošškodba na nogi je bila usodna, saj je Jarkoviču prebila veno, zaradi česar je ta kmalu izkrevljal in umrl.

Senat je na podlagi pričevanj izvedencev ugotovil tudi da obdolženca kljub zauzitemu alkoholom nista bila manj prištevna in da sta dejanje storila z naklepom. Darka Brajdiča je sodišče zaradi kaznivoga dejanja velike tatvine obsodilo na 2 leti zapora, Jurija Jurkoviča pa zaradi kaznivoga dejanja ropa in uboja na 12 let zaporne kazni. Sodišče za nobenega od obdolžencev ni našlo olajševalnih okoliščin, oba sta bila že tudi kaznovana, Jurkovič pa je celo specialni povratnik, saj ni bilo prvič, da je pred sodiščem stal zaradi storjenih kaznivih dejanj zoper življenje in telo.

B. B.

Do premoga kar mimo vrste

V Kanižarici za nekatere ni veljal vrstni red

Vsakdo si pač ob pomanjkanju kurjave pomaga po svoje. Nekateri skušajo s pobiranjem suhljadi po gozdovih, spet drugi s polnimi denarnicami čakajo na tistih nekaj sto litrov kurilnega olja, daleč največ pa je takih, ki skušajo z odpiranjem vrat pri raznih prijateljih in iskanjem zvez priti do danes še najbolj iskane kurjave – premoga.

V kanižarskem rudniku premoga je, kot povsod drugje, naročil daleč preveč, da bi jim bili kos s sprotno dobavo. V ilustracijo le, da te dni dobivajo premog tisti, ki so ga vplačali maja ali junija. Med srečneži pa je po navedbah anonimne prijave, ki so jo pred dnevi dobili novomeški inšpektorji, tudi precej takih, za katere vrstni red ne velja. Inšpektorji, ki so šli po sledih prijave, so med občani odkrili precej nezadovoljstva zaradi dajanja premoga pod roko, pregled papirjev v Kanižarici pa je potrdil, da je kar kakšnih 15 kupcev dobilo premog, čeprav so ga vplačali šele v septembru. Tržni inšpektor novomeške UIS je ob tem tudi ugotovil, da imajo v Kanižarici neurejeno poslovanje. Vodijo namreč tako vrstni red vplačil, kot evidenco naročil, čeprav zakon jasno pravi, da bi morali premog deliti le po prispelih vplačilih, nikakor pa ne po dveh tirih.

Prav v času, ko je težav z oskrbo za zimo že toliko, so takšni „spodrsrljaji“ preskrbovalcev le olje na ogenj nezadovoljstva med občani.

B. B.

ZA DVAJSET MILIJONOV ŠKODE

V petek, nekaj pred deseto uro, je prišlo na magistralni cesti pred bencinsko črpalko v Drnovem do prometne nesreče, ki jo je zakrivila Dunja Zitnjak iz Zaprešičev. Ta je vozila proti Ljubljani z osebnim avtom, pri Drnovem pa iz neznanega vzroka zavila v levo in trčila v nasproti vozeči avto Adolfa Nahtigala iz Prečne. Pri trčenju se je laže poškodoval otrok, materialne škode pa je bilo kar za 200.000 din.

VINJEN Z MOTORJEM V PRIKOLICO

Prejšnji četrtek ob 19.15 se je 58-letni Jože Bogolin iz Drnovega peljal na motorju po regionalni cesti po Veliki vasi pri Krškem. Zaradi vinjenosti in prehitre vožnje je trčil v prikolico osebnega avta Brežičana Dangušiča. Avto je pravilno osvetljen stal na desni strani vozišča. Pri padcu je Bogolin dobil hude poškodbe po glavi, zaradi česar so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 2.000 din.

OB DINAMO IN POGONSKJE JERMENE

Tatovi so se spravili tudi nad motorje osebnih avtomobilov. Zofka Lužar iz Mačkoveca je namreč ugotovila, da ji je 7. oktobra nekdo iz osebnega avta, ki je stal pred tovarno zdravil Arka, odnesel dinamo in pogonske jermene, s čimer je oškodovala za 4.000 din.

VINJEN KOLOVRATIL PO CESTI

Novomeški miličniki so v soboto zvečer pridržali do iztreznitve 35-letnega Ljubljana Branka Račiča. Ta je med vožnjo iz zagrebške smeri povzročil pri Drnovem manjšo prometno nezgodo in odpeljal naprej. S podobnimi podvigi je nadaljeval vse do Karteljevega, kjer so ga prijeli miličniki. Tudi do njih se je nedostojno vedel in kršil javni red in mir. Račič bo moral še pred sodnika za prekrške.

VOZIL BREZ VOZNIŠKEGA

V soboto zvečer se je Janko Štrusa iz Bratovancev pri Kamanju peljal z osebnim avtom od Metlike proti Črnomlju. Pri Krizevski vasi mu je med vožnjo navzdol pripeljal nasproti Peter Hudorovac iz Coklovcv. Tega je med srečanjem zaneslo v levo, oplazil je Štrusov avto in trčil v vsek. Poškodovana sta se voznik in sopotnik Branko Hudorovac, na pločevini pa je bilo za 30.000 din škode. Hudorovac je vozil brez vozniškega dovoljenja.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Novomeščan Alojz Kavšek se je prejšnji teden odpravil na vljudnostni obisk k svoji nekdanji ženi. Spomine na nekdanje čase je bivši ženi obudil s krepkimi klofutami, za kar bo dajal račun pred sodnikom za prekrške.

• Od Bršljina proti Zabjeku je prejšnji teden pešahal Anton Gričar iz Prečne. Ze priletnemu možakarju se je med potjo pridružila mlajša Romkinja, ki je med prijetnim pogovorom tudi malo pobrskala po Gričarjevih žepih. Za prste se ji je priljeplilo 600 din in nekaj osebnih papirjev, s čimer jo je jadrno odkurila v gozd. Družabljena je utemeljeno osumljena 23-letna C. H.

• Črnomaljski miličniki so morali 4. oktobra odstraniti s ceste proti Kanižarici niti ne tako nevsakdanjo cestno oviro. Dobilčan Ivan Radman je svojo vinjenost potrjeval z nerodnim premetavanjem nog, ki so ga zanesle zdaj na levo, zdaj na desno polovico ceste.

• Neznani nepridiprav je v noči na nedeljo obiskal vinočeto KZ Metlika v Trebnjem. Človek bi pričakoval, da se bo možakar pogostil s kakšnim kozarcem dobre pijače, vendar je bil zadovoljen že z 2.000 din, ki jih je našel v prodajni mizi. Bo si pa za ta denar lahko legalno privoščil kozarček v kakšni oštariji!

MOTORIST V TOVORNJAK – Čeprav krivda za nesrečo, ki se je pred dnevi zgodila v Mačkovcu, ko se je motorist s sopotnikom zaletel v tovornjak, še ni ugotovljena, ostajajo posledice. Možakar na motorju sta morala v bolnišnico, veliko mladih pa s predrzno vožnjo in divjanjem išče podobno nesrečo.

Skušal zastoj dobiti avto

Novomeško sodišče obsodilo Alibegiča na eno leto zapora

Pred senatom novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, je pred dnevi sedel 35-letni Šemsudin Alibegič iz Velike Kladuše. Obtožnica ga je bremenila kaznivoga dejanja goljufije.

Alibegič je septembra 1978, ko naj bi storil očitano dejanje, živel v Novem mestu brez stalnega bivalja.

ZBIL VOZIČEK IN DEKLICO

14-letna Jožica V. je 4. oktobra popoldne z mlajšo sestro peljala ročni voziček proti Jurki vasi. Ko sta se dekleti ustavili, je za njima pripeljal s tovornim avtom Mičo Petrovič iz Slunja in zaradi srečevanja z drugim vozilom zavil na desni rob. Pri tem je oplazil voziček in dekle podrl na tla. Odpeljali so jo v novomeško bolnišnico.

PREPEPAL ŽENO IN NAPODIL OTROKE

Žužemberški miličniki so v četrtek pridržali do iztreznitve 55-letnega Jožeta Mišmaša iz Bogdanje vas. Možakar je razgrajal na domu, prepepal ženo in jo tudi poškoval. Ko mu tudi to ni bilo dovolj, je popoldne od doma napodil še mladoletne otroke. Mišmaš je znan kršitelj javnega reda in mira, nad njegovim zadnjim početjem pa se bodo morale zamisliti tudi ustrezne službe.

PRIJATELJU UKRADEL AVTO

Anton Penca iz Kostanjevice je v soboto zvečer ugotovil, da mu je nekdo izpred tamkajšnje gostilne „Pod lipo“ ukradel osebni avto znamke Lada. Dejanja je utemeljeno osumljen domačin Davorin Grlovič, ki je bil tistega večera skupaj s Pencov omenjeni gostilni. Prosil ga je za cigareto in ko mu je ta ni hotel dati, je sam segel v njegov žep in poleg cigarete vzel še ključe. Avto so odkrili naslednji dan v Velikem Mrševu in to v 4 metre globokem cestnem prekopu. Grlovič miličniki niso našli doma, zato pa so našli ključe ukradenega avtomobila.

OBVEZNO ZAVAROVANJE – Čeprav tistih nekaj sto dinarjev, ki jih bodo morali lastniki traktorjev poslej plačati za obvezno zavarovanje vozil, ne bo reševalo življenj, bodo postopki za povrnitev škode poslej neprimerno krajši.

KRADLI TUDI BENCIN

V noči na minulo soboto je bilo v krški postaji milice prijavljenih več vlomov. Iz avtomobilov na parkirišču pred bloki v Gubčevi ulici je neznanec odnesel dva radiokasetofona, za nameček pa si iz enega parkiranih vozil natočil tudi nekaj bencina. Za storilcem se poizvedujejo.

Sam si je vpisoval prihranke

Ivan Srebrnjak je popravil zneske v hranilni knjižici – Pogojno obsojen

Predolg bi bil seznam, če bi hoteli naštet vse prestopke, zaradi katerih se je te dni znašel pred novomeškim sodiščem 26-letni Ivan Srebrnjak iz Dolenjega Suhadola. Naj navedemo le nekaj primerov iz dolgega obtožnega predloga:

Srebrnjak je po ugotovitvah preiskave in obravnave že julija 1979 v Novem mestu vpisal v hranilno knjižico Ljubljanske banke pred saldo 47,70 številko 20 in tako dobil nov znesek 20.047,70. S tovrstnimi dejanji je obtoženec nadaljeval. Tako je jeseni 1979 iz salda 107,30 dobil s pripisovanjem nov znesek 4.107,30, januarja 1980 pa je iz vpisanega zneska 1.107,30 dobil številko 2.107,30 itd. Sodišče je v nadaljevanju obravnave ugotovilo, da je Srebrnjak tako popravljeno hranilno knjižico tudi uporabljal. 18. julija 1979 je na novomeški pošti dvignil 5.000 din, decembra več zneskov: najprej 200, nato 1.800 in še 2.000 din. S ponarejeno knjižico pa je obiskal tudi pošto v Brežicah, kjer je dvignil 1.000 din, predtem pa še v Novem mestu dvakrat enak znesek.

Za vse dejanja je senat, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, obsodil Srebrnjaka na 1 leto in 3 mesece pogojne zaporne kazni, ki pa se ne bo izvršila, če obtoženec v roku treh let ne bo naredil nobenega kaznivoga dejanja. Pogoj za pogojno obsodbo je tudi ta, da Srebrnjak povrne škodo z obrestmi, skupaj preko 11.000 din. Sodišče je pri izreku sodbe upoštevalo obtoženčovo priznanje, sam pa je še povedal, da je denar nujno potreboval, ker ni dobil

Z MOTORJEM PADEL PO CESTI

18-letni Zeljko K. iz Vrhovca pri Ozlju se je v ponedeljek popoldne ob 15.40 peljal z motornim kolesom iz Suhorja proti Novemu mestu. Pri Vahti je med vožnjo nenadoma zavil na levo s ceste, padel in se udaril v kamen. Poškodovanega Zeljka so prepeljali v novomeško bolnišnico, na motorju pa je za 15.000 din škode.

V TUJO SHRAMBO PO ŽIVILA

V noči na ponedeljek je neznanec vломil v shrambo osnovne šole Milke Šobar Nataše v Novem mestu. Neznanec je odstranil rešetke na oknu in prišel v notranjost. Odnesel je 8 litrov jedilnega olja in 4 margarine.

pomoči od doma. Sodba še ni pravomočna.

V BOLNIŠNICI PODLEGLA POŠKODBAM

V Zapudju pri Dragatušu so v ponedeljek našli hudo poškodovano 54-letno Marijo Štefanič iz Zapudja 19. Ugotovili so da je šla Štefaničeva prejšnji večer spat na podstrešje, pri hoji po stopnicah pa ji je spodrsnilo in je padla na beton. Hudo poškodovano so našli domači, ki so se domov vrnili naslednji dan okoli 15. ure. Takoj so poskrbeli za prevoz v novomeško bolnišnico, kjer pa je Štefaničeva poškovala podlegla.

RAZNESLO PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO

V soboto ob 17.15 je prišlo do eksplozije peči za centralno kurjavo v novo zgrajeni stanovanjski hiši Rudija Božiča v Loki pri Zidanem mostu. Preiskava je pokazala, da je Božičeva žena okoli 13. ure peč, ki ima 35.000 cal, zakurila, nato odšla k sosedu, v stanovanju pa je ostala hči. Pozno popoldne je prišlo do močne eksplozije, ki je uničila garažo, vrata, razbila vse šipe, poškovala tudi dnevno sobo, na srečo pa je hči ostala nepoškodovana. Škoda so ocenili na 150.000 din. Vse kaže, da je odpovedal varnostni ventil.

VZNAK PADEL NA BETON

V četrtek zvečer so v novomeško bolnišnico pripeljali hudo poškodovanega 51-letnega Jožeta Doljarja iz Črnomlja. Doljar je bil tisto popoldne v gostilni Roje, kjer je nekaj časa stal ob točilni mizi. Nekako ob 18. uri pa je hotel oditi, takrat pa je padel vznak na beton. Pri tem si je hudo poškoval glavo. Sporočila iz novomeške bolnišnice govore, da je v kritičnem stanju.

Novomeščanke v nevarnih vodah

Visok poraz Novomeščank v II. ZRL doma z Mlinotestom — Tudi Ribničani izgubili predvideno točko — Iskra praznih rok iz Raven

NOVOMEŠČANKE VSE BLIŽE DNU — Visok, nenadejan poraz Novomeščank (temni dres) v srečanju z Mlinotestom je mlado vrsto popeljal še bliže dnu. Posledice neurejenih razmer v novomeškem rokometu se vse očitneje kažejo tudi pri rezultatih ekipe, ki se je nenadoma znašla v nevarnih vodah.

Že na startu brez točk

Na startu II. zvezne odbojarske lige Pionirjev poraz doma s Karlovcem — Le senca nekdanje igre

V soboto se je pričelo prvenstvo tudi v zveznih odbojarskih ligah. Nobena skrivnost ni, da so novomeški odbojkarji startali v zahodno skupino II. zvezne lige s trdnim ciljem, da tokrat popravijo tisto, kar jim je spodletelo v lanskem sezoni: osvojiti prvo mesto in vstop v I. B ligo. Če je soditi po uvodni tekmi, ki so jo v soboto odigrali v novomeški športni dvorani,

Dolenjskim enajstericam popoln izkupiček

Zmaga Kočevja, Elana in Bele krajine v SNL — zahod

Povsem nepričakovano so kočevski nogometaši tudi po 7. odigranem kolu pri vrhu prvenstvene lestvice in tako ostajajo najboljše uvrščena dolenjska enajsterica. Tokrat so premagali favorizirano moštvo Vozil.

Rezultati 7 kola v SNL — zahod: Kočevje — Vozila 2 : 0 (1 : 0), Bela krajina — Usnarj 3 : 2 (2 : 1), Elan Litija 2 : 1 (2 : 1) itd. Nedeljsko kolo je torej dolenjskim enajstericam prineslo popoln izkupiček. Še posebej razveseljuje zmaga Elana, ki je po krajši krizi znova prišel do zmage in zaostaja za vodilnim moštvom za 3 točke. Prav gotovo bi bila članovcem osvoboditev letošnjega naslova v SNL — zahod in uvrstitve v enotno slovensko ligo najlepša nagrada za visoki jubilej, ki ga klub praznuje letos — šestdesetletnico.

Lestvica po 7. kolu: Vozila 11, Kočevje 10, Ilirija 9, Ljubljana 9, Domžale 9, Elan 8, Jesenice 7, Jadran Lama 6, Bela krajina 5 itd. V naslednjem kolu igrajo: Jesenice — Elan, Vozila — Bela krajina, Jadran Lama — Kočevje itd.

Priznanji Opačiču in Pojetu

Podelila jima jih je Zveza za šport in rekreacijo Jugoslavije — Tekmovanji invalidov

Nedavnega ekipnega tekmovanja družtev invalidov, ki so ga organizirali v počastitev kočevskega občinskega praznika, se je udeležilo kar 11 ekip iz vse Slovenije in še hrvaška z Reke. Rezultati: 1. DI Itas Kočevje 530 kegljev, 2. DI Reka 493,3. DI Kočevje 1 473.

Ob isti priložnosti so podelili tudi priznanja za tekmovalce kegljačev v „vaški ligi“, v kateri tekmujejo ekipe iz krajevnih skupnosti. Tudi te tekmovalce je organiziralo Društvo invalidov Kočevje. Rezultati: ekipno: 1. DI Kočevje 7.340 kegljev, 2. Vaški odbor Mozelj 6.838, 3. VO Dolga vas 6.636. Med posamezniki pa so bili najboljši: 1. Jože Hočevar DI Kočevje, ki je v štirih nastopih po 100 lučajev podrl 1.300 kegljev, 2. Boško Knežević DI Kočevje 1.251, 3. Milan Rus DI Itas 1.233, pismeno priznanje pa je dobil tudi Lojze Rački (DI Kočevje), ki je v

GERJEVIČ IN OMERZEL TRETJA
Na drugi dirki parov za državno prvenstvo sta v nedeljo na stadionu Ilirije v Zgornji Siskli spet zmagala speedwayista AMD Gornja Radgona Kocuvan in Kocmut. Druga sta bila Pavlič in Vrbnjak iz Preloga, tretje mesto pa sta osvojila Krčana Omerzel in Gerjevič. Po prvi dirki drugouvrščena Krčana Bergant in Zibret zaradi Bergantove poškodbe nista nastopila.

bodo tudi letošnjo sezono ostali praznih rok.

PIONIR — KARLOVAC 1 : 3 (13, — 8, — 12, — 5) — Brez Gorazda Kosmine, ki je odšel k vojakom, in Primca, ki je prenehal igrati odbojko, novomeški Pionir ni več ekipa, ki je v prejšnji sezoni navduševala številne ljubitelje tega športa v dolenjski metropoli. Slaba forma iz pripravljalnega obdobja se torej nadaljuje ob najbolj nepravem času, saj so pionirjevi največ pričakovali prav od uvodnih tekem, ko so dvakrat zapored gostitelji.

Ceprav ob poprečni igri je v soboto že kazalo, da bosta točki vendarle ostali doma. Novomeščani, za katere je zaigral tudi trener Janković, so dobili prvi niz s 15 : 13 in v drugem vodili že z 12 : 6, takrat pa je bilo igre pionirjev konec. Gostje iz Karlovca so po mnogo

BREZ PRIČAKOVANIH TOČEK

Lojze Babnik ostaja ob letos okrnjeni vrsti novomeških odbojkarjev navzlic letom eden stebrov ekipe.

boljši igri v nadaljevanju zlahka zloмили odpor domačinov in odnesli točki. Za Pionir so v soboto igrali: Vernig, Pečar, Janković, Škrbe, Černač, Brulec, Kolarič, Babnik in Graberski.

Ceprav bodo pionirjevi le stežka popravili sobotni spodsrčaj, bi jim zmaga v soboto, ko igrajo doma s Sempetrom, pred nadaljevanjem prvenstva povrnila izgubljeno zaupanje. Lahkega dela zagotovo ne bodo imeli, kajti Sempeter je v 1. kolu doma brez težav ugnal Uljanik s 3 : 0.

samo oveh nastopih podrl kar 858 kegljev. Posebno navdušeni pa so bili kegljači invalidi nad sklepom Zveze za šport in rekreacijo Jugoslavije o podelitvi zlate plakete Miletu Opačiču, predsedniku Društva invalidov Kočevje, in častne listine (povelje) Jaku Pojetu. Priznanji jima je na svečanosti po tekmovalstvu ob občinskem prazniku podelil predstavnik republiške Zveze invalidov tov. Mirtič. J. P.

PRIZNANJI ZASLUŽNIMA — Društvo invalidov Kočevje organizira vsako leto vrsto športno-rekreacijskih tekmovanj za invalide. Za doseženo množičnost pri telesni kulturi invalidov je prejel zlato plaketo Zveze za šport in rekreacijo Jugoslavije predsednik Društva invalidov Kočevje Mile Opačič (stoji v sredi), posebno listino pa še Jaka Poje (sedi desno). (Foto: Primc)

Le ena točka iz Ajdoviščine, kjer so inlesovci v nadaljevanju prvenstva II. zvezne rokometne lige pričakovali zanesljivo zmago, pomeni vsekakor presenečenje 5. kola. Ribničani so tako ponovno izgubili stik s čelom lestvice, kjer so zdaj nepričakovano Moslovina in Istraturist. Tudi Novomeščankam ni uspelo doseči ugodnega izida. Dolenjske drugoligašice so doma visoko izgubile z Mlinotestom in se tako po dokaj uspešnem startu vse bolj bližajo začelju lestvice.

LIPA — INLES 20 : 20 (12 : 9) — Čeprav na papirju veliki favoriti, so Ribničani po poročilih iz Ajdoviščine dokaj srečno ujeli točko. Celo tekmo so bili domačini boljši, na koncu pa so morali celo reševati točko. Inlesovci tako nadaljujejo s spremenljivimi igrami, kar pa vsekakor ne bo dovolj za osvojitve naslova.

Inles: Gelze, Andoljšek, D. Ilc, J. Ilc 6, Tanko 2, Troha, Karpov 1, Mikulin 8, Ambrožič 2, Mate, Fajdiga 1, Kersnič. Lestvica po 5. kolu: 1. Moslavina 8 točk, 2. Istraturist 8, 3. Inles 7 4. Split 7, itd.

V MALEM NOGOMETU PRELOKA

Mladinska osnovna organizacija s Preloke je 3. oktobra pripravila tekmovanje v malem nogometu, ki se ga je udeležilo 10 ekip. Zmagalo je moštvo domačinov, 2. je bil Sinji vrh, 3. Pribanjci. J. S.

NA LOKI REPUBLIŠKO PRVENSTVO

V soboto in nedeljo bo na kegljišču na Loki letošnje republiško prvenstvo moških dvojic. Dolenjsko bosta zastopala regijska prva Goleš in Bartolj, ki bosta skušala med 31 pari priboriti mesto med najboljših dvanajsterico, ki se bo pomerila v sklepnem delu v Ljutomeru. N. G.

KOČEVJE — MEDVODE 5.081 : 5.005

V 11. kolu prve kegljaške lige ljubljanske regije je ekipa Kočevja na svojem terenu gladko ugnala moštvo Medvod. Ob tej priložnosti se je od aktivnega tekmovalca poslovil najboljši tekmovalac Kočevja Peter Radulović. V domači vrsti so bili najboljši: Legan 887, Levstik 869, Pajnič 868 itd. M. G. — 6.

Telovadni vrh v decembru gost Ribnice

Najboljši jugoslovanski telovadci za jubilej Ribnice

Ribniška športna dvorana bo 11. in 12. decembra gostiteljica najboljših jugoslovanskih atletov in atletinj, ki se bodo pomerili za „Pokal gimnastike in pionirski pokal Slovenije“. Tekmovanje bo vključeno tudi v praznovanje visokega jubileja — 900 let Ribnice.

Za bližnje tekmovalce je že danes v Ribnici veliko zanimanja. Po besedah organizatorja so prihod najavili vsi najboljši jugoslovanski telovadci, še posebej za mlade pa je to priložnost, da dokažejo svoj talent. Pokrovitelj te velike telovadne prireditve bo ribniška občinska skupščina, pri izvedbi tekmovanja pa bodo pomagali: Riko — Rikomag, Inles, ITPP, Turistično društvo, Merkatort, tozid Jelka, Evrottrans, OS Ribnica, TKS Ribnica in drugi. Tekmovalci bodo nastanjeni v kočevskem hotelu Pugled, serviserji Elana pa bodo dvorano opremili z vsemi potrebnimi rekviziti. Prvega dne bomo pričeli z ženskim in moškim mnogoboju, drugega dne pa bodo na sporedu finalni boji v obeh kategorijah. M. GLAVONJIČ

Simuničev odgovor je vnovič obsežen in tudi zanimiv. Če izpustimo očitke, da naj bi ga kaznovala disciplinska komisija, ki ni bila nikoli imenovana, da je postopek zastarel, in še kaj iz pravnega

kar s 14 : 11 (7 : 7) in tako gostje za nekaj časa premaknile za stopnico nižje na lestvici. Visoko zmago pa so, kakor je bilo pričakovati, dosegle rokometiške kočevske Itasa, ki so ugnale Polano s 27 : 18 (14 : 7). Kočevke, ki so tokrat zaradi slabega vremena gostovale v dvorani ribniškega športnega centra, so tako ostale na vrhu lestvice.

Ta je po šestem odigranem kolu takšna: 1. in 2. Drava in Itas Kočevje 10, 3. Fužinar 9, 4. — 5. Iskra in Burja 8, itd.

V naslednjem kolu igrajo: Drava — Itas Kočevje, Iskra — Eta. V moški konkurenci so Sevničani (tem poročamo na drugem mestu) ugnali Peko, Krčani pa Prule s 33 : 27 (17 : 13). Poročila iz Krškega govore o izredni igri domačina Sebalja, ki je zabil kar 12 golov.

Lestvica: 1. Izola 10 točk, 2. Krško 8, ... 5. Sevnica 7. Pari naslednjega kola: Rudar — Krško, Aero Celje — Sevnica itd.

VSI KRŠKI ČOLNI NA CILJU

Štirje člani krškega Partizana so se pred dnevi udeležili 12. memorialnega veslaške maratona Brežice — Zagreb, dolgega 42 kilometrov. Sandi Bendaršek, Zdravko Jaklič v enojcu ter Jože Levčar, Gorazd Kotnik, Branko Virant in Igor Kranjec med dvojci so uspešno priveslali na cilj v Zagreb. Letos je to že tretje sodelovanje krških veslačev na velikih tekmovanjih, že v prihodnjem letu pa sami pripravljajo podobno prireditev ob krškem krajevnem prazniku. F. BRACUN

V NEDELJO KOLESARSKI TRIM

Novomeški kolesarski klub pripravlja za nedeljo kolesarsko trim akcijo, na katero so vabljeni vsi, ki jih veseli ta šport. Start bo med trgovino na Drski od 9. do 10. ure, proga pa bo potekala preko Straze in Prečne nazaj do Novega mesta.

Atleti vsak na svojem bregu?

Novomeški atletiki potrebna injekcija tovarštva in enotnosti — Šimuničeva izključitev dopolnila podoba — Besedo imajo tudi tekmovalke in starši

Ceprav smo pisanje o razmerah v novomeški atletiki v prejšnji številki našega lista zaključili z obetavnimi napovedmi, ki naj bi jih po poročilih našega sodelavca in sekretarja AZS dal nedavni razgovor med slovensko atletsko zvezo in predstavnikoma novomeškega kluba, se zdi, da težave in spori vendarle ne bodo tako zlahka odstranjeni. Če gre verjeti nekaterim spisom (in zakaj tudi ne!) iz zajetne mape o „primeru Šimunič“, je spor, ki je nastal med tem atletom in trenerjem ter novomeškim klubom, pravzaprav veliko globlji in ima večje razsežnosti kot je kazalo na prvi pogled. Kronologija dogodkov s kratkimi povzetki gradiva, ki ga imamo na voljo, bo najbolje ponazorila dogajanje. Uvodoma lahko povemo še to, da govorice o tem da bodo nekateri najboljši dolenjski atleti zaradi neurejenih razmer zapustili novomeški klub, niso izvirne iz trte.

NEDOREČEN „PINKPONK“

Konec letošnjega junija je upravni odbor atletske sekcije novomeškega športnega društva sprejel zahtevo, naj se zoper Milana Šimuniča, trenerja in atleta, uvede disciplinski postopek. Zahteva je bila podkrepjena z očitki Šimuniču, da je kot trener svojim atletom in atletinjam dajal neresnične podatke o razmerah v klubu, da je na športni strani Dolenjskega lista navajal neresnične podatke o statusu atletinj, ki jih trenira, in ne nazadnje, da je s sklicevanjem na poškodbe odbil nastopanje na tekmovanjih atletske sekcije.

V odgovoru na take očitke je Šimunič vse obtožbe zanikal. Ponovno trdi, da so bili njegovi atleti velikokrat v podrejenem položaju v primerjavi z večino drugih atletov v klubu, zato da je tudi prišlo do tega, da so dekleta zahtevala izpisnico. Tudi resničnost tistega, kar je navedel v našem časopisu, podkrepljuje z opisom opreme, ki jo je moral svojim atletinjam in atletom kupiti iz lastnega žepa. Sprašuje se tudi, kako je sploh mogoče, da uvajajo proti njemu disciplinski postopek, saj je že v marcu klub zaprosil za izpisnico, in ker odgovora v enem mesecu ni dobil, v skladu s pravili AZS že poiskal novo okolje (AD Klavivar, op. p.).

Disciplinska komisija je navzlic temu septembra letos enoglasno izrekla Milanu Šimuniču ukrep izključitve iz atletske organizacije, hkrati pa od njega zahtevala povrnitev vseh denarnih obveznosti (teh je za preko 33.000 din), ki naj bi si jih „nakopal“ s sodelovanjem na „srečanjih klubskih funkcionarjev in tekmovalcev“ (o tem smo nekaj besed že pisali, zaključno besedo pa bodo imeli delavci novomeške UNZ). To seveda tudi pomeni, da Šimunič ne sme več trenirati atletinj novomeškega kluba.

Šimuničev odgovor je vnovič obsežen in tudi zanimiv. Če izpustimo očitke, da naj bi ga kaznovala disciplinska komisija, ki ni bila nikoli imenovana, da je postopek zastarel, in še kaj iz pravnega

področja, je vredno prebrati izjave nekaterih atletinj in atletov. Se zdaleč od namena, da bi skušali vplivati na dejansko stanje ali hoteli kakorkoli opravičevati očitane Šimuničeve prestopke, nekatere odlomke izjav atletinj in njihovih staršev tudi objavljamo.

„NOČEMO DRUGEGA TRENERJA“

Greta Hren: „... Dekleta smo trenirale skupaj. Že v začetku smo trenirali 4-krat na teden in starši nad tem niso bili navdušeni. O tem sem povedala trenerju in skupaj smo se pogovorili. ... Že takrat mi je veliko pomagala tudi Majda Križe, ki se je kasneje, ko je študirala v Mariboru, vozila vsak teden domov in mi pomagala pri delu. Navzlic prošnjam pa od kluba ni dobila plačane avtobusne karte ... Tov. Šimunič je moje starše in težave doma zato je večkrat čas treninga prilagajal meni in ne sebi. Zanima se tudi za moje delo v šoli, saj je bil večkrat na pogovoru pri razredničarki ...

Letos sem nastopila v mladinski državni reprezentanci, vendar lansko in letošnje leto nisem dobila od kluba nobene opreme. Veliko mi jo je kupil trener sam ali preko ŠSD, nekaj pa tudi sama na račun staršev, saj nimam nobene štipendije. Le zakaj je denar vedno samo za ene? ... Vnaprej hočem delati s tov. Šimuničem neglede na očitke kluba.“

Gretini starši na koncu izjavljajo, da se strinjajo z vsem, kar je napisala, hkrati pa dodajajo, da bo morala hčerka, če klub ne bo reševal njenih problemov, končati atletsko pot. Denarja za opremo doma nimajo.

Cilka Križe: „... Za atletiko me je navdušil tov. Šimunič ... Vse je šlo lepo do prometne nesreče, ki se mi je pripetila lanskega septembra. Že prvi dan me je v bolnišnici obiskal trener in po pogovoru z njim sem ponovno začela upati, da bom še lahko skakala. To mi je dalo novih moči. Ko pa sem odhajala iz

bolnišnice, mi je bilo hudo, ker sem videla, da se nihče drug iz kluba ni zanimal za moje zdravje in počutje. ... Celo zimo smo trenirali v telovadnici. Ker imam do doma 7 kilometrov in mi zadnji avtobus odpelje že ob 17. uri, me je vso zimo vozil domov trener ...

Letos sem veliko napredovala, lahko pa bi še več, če bi mi omogočili več priprav in tudi kaj opreme, ki si jo moram kupovati z majhno štipendijo. Nekaj mi je kupil celo trener: šprinterice, katapult, dal mi je tudi svojo anorak.

Tudi Cilkini starši soglasno z vsebino zapisane in tudi oni dodajajo, da bo morala hčerka če se stvari v klubu ne bodo prebri, prenehati z atletiko ali pa prestopiti v drug klub.

Bojan Potočar: „... V teh letih nisem od kluba dobil niti kosa opreme. Vse so mi dali starši, nekaj pa mi je prinesel trener. Nisem imel enega dneva dneva priprav, čeprav bi mi le glede na ostale člane AK pripadale ... Zgodilo se je, da so me v klubu „pozabili“ vzeti na telono, čeprav sem čakal od 4. ure jutraj ... Imam odličnega trenerja in delo bom nadaljeval le pri njem.“

Enakega mnenja so tudi starši. Majda Križe: „Za atletiko me je navdušil tov. Šimunič. ... Nisem postala vrhunška tekmovalka, tov. Šimunič mi je kasneje zaupal vodenje pionirske vrste. Kljub na sem spoznala, da moje delo čisto je pionirji in trener, nikjer drugje besede pohvale ali spodbude ... Med šolanjem v Mariboru sem upala, da mi bo klub plačal avtobusno karto za treninge v petel. In soboto. Toda na mojo prejšnjo sploh niso odgovorili. To me seveda ni odvrnilo, da ne bi na svoje stroške hodila v Dolenjske Toplice. Vem pa, da so bile mnogim drugim plačane avtobusne karte, da so prihajali na trening, čeprav niso bili več aktivni atleti ... Greta je bila letos povabljen v Postojno na republiške priprave, v klubu so vedeli za to, toda niso potrdili njenega prihoda. Se več, Hrenove o tem sploh niso obvestili.“

Edino, kar po vsem tem lahko z gotovostjo zapišemo, je, da izključitev Milana Šimuniča iz atletske sekcije novomeškega športnega društva ne bo ozdravila razmer v novomeški atletiki. Je pa postavila diagnozo, ki zahteva takojšnje ukrepanje. Vse dokler bodo v klubu posamezniki, ki bodo vsak zase rinish v ospredje svoje tekmovalce, enotnega interesa in cilja novomeške atletike ne bo. Nekaj tega je že pokazal tudi nedavni nastop na republiškem ekipnem pokalnem tekmovanju. Novomeški atleti so letos šele deveti v državi. Po svojih sposobnostih in dosedanjih dosežkih pa jim v normalnih razmerah mesto med osmerico najboljših jugoslovanskih ekip ne bi smelo uiti. BOJAN BUDJA

Z ladjo za dušo daljnih krajev

Olga Milošević iz Novega mesta, zagrizena svetovna popotnica, pravi, da se z ladjo počasi, vendar poceni in daleč pride — Jugoslovana najdeš sredi puščave ali pa v Irkutsku

Velika večina Dolenjcev se letos zaradi očitnega padca življenjske ravni ni odločila za daljša potovanja, nekaterim izkušnim turistom pa je to le uspelo — in med takimi je Novomeščanka Olga Milošević, tajnica v Domu počitka. Nedavno tega se je vrnila z 38 dni dolge poti, pravzaprav plovbe. Bila je na tovorni ladji, edina ženska in 29. članica ladijske posadke. Njej se to ne zdi nič posebnega, saj ima za seboj že celo vrsto daljših plovb. Zna si organizirati potovanja tako, da z razmeroma majhnimi stroški daleč pride in veliko vidi.

„Letos sem bila z najstarejšo jugoslovansko tovorno ladjo Buga (ki plove že 56 let, ima 10.400 ton nosilnosti in je dolga 138 metrov) na plovbi od Rijeke do Novorussijska, to je luke ob Kavkazu. Ladja stalno prevaža staro železo iz Sovjetske zveze za jeseniško žezvarno. Med mornarji se prav dobro počutim. Plačala sem vozno karto, vse ostalo pa sem imela zastoj, ker sem pomagala pri delu. V času, ko so ladjo natovarjali, sem v dobri organizaciji pomorskega kluba delala izlete po kopnem. Ogledala sem si med drugim največjo tovarno šampanjca ob letoviškem jezeru Abraudjurso, sicer pa vse vtise običajno sproti zapišem v svoj potovalni dnevnik.“

Miloševićeva je na prejšnjih potovanjih skupaj z možem že marsikaj doživela, tudi hudo neurje. „Bilo je na potovanju po Sredozemlju. Blizu Gibraltarja je bilo tako neurje, da so kovički leteli po kabini in valovi so nas dobesedno preplavljali. Takrat sem nekajkrat pomislila, da Novega mesta in mame ne bom več videla. Tedaj sem bila na poti s tujo ladjo, in sicer z grško, sicer pa se vedno vkrcam

na domače. Moram reči, da je hrana na naših ladjah odlična, medtem ko je bila na grški ladji tako slaba in pičla, da smo vsi, z mornarji vred, protestirali. Spet drugič smo na potovanju pripluli v Tunis, pa je tam izbruhnila kolera in smo ostali v karanteni. V Libiji sem doživela revolucijo, Gadafi je prevzel oblast. Bili smo seveda na ladji in smo dogajanja opazovali od daleč.“

In da je navzlic dolgim plovbam svet majhen, je Olga tudi spoznala. Najprej v Egiptu: „Radiotelegrafist je šel v mesto

Olga Milošević

kupovat posteljno platno, v trgovini pa je naletel na lastnika, ki se je z ženo pogovarjal po telefonu in ji omenil, da je zanj prišlo pismo iz Jugoslavije. Mornar se je ponudil, da bo prevedel, ker je hotela takoj vedeti, kaj piše. In tako so v pogovoru prišli do tega, da je gospodarjeva žena Slovenka in da je na ladji tudi Slovenka. Po telefonu je neznanka radiotelegrafistu in meni z možem sporočila povabilo na večerjo. Radovedni smo šli tja. Zelo lepo nas je sprejela starejša ženska,

ob klepetu se je razkrilo, da se je v mladosti skupaj z mojo mamo učila v Stermeckyjevi trgovini v Celju, bili sta dobri prijateljici.

Drug tak primer se je zgodil v Irkutsku. Prespali smo v tamkajšnji letališki stavbi, zjutraj pa sem šla v bife na kavo. Pa me nekdo po naše začudeno pokliče: „Olga, kaj pa ti tu?“ Bil je moj dober znanec iz Ljubljane, ki se je s potovanja na Japonsko ustavljal na tamkajšnjem letališču.“

„Debel in velik šolski zvezek, popisan z dožitvji, zraven pa kupi fotografij Miloševićevima vedno pričarajo minule dogodke. In kje je bilo izkušeni potnici najbolj všeč? „Ne boste verjeli, ampak Sibirija me je prevzela. Osupnila! Bajkal in planine so enkratne in doživeti pomlad v tistih krajih je nepozabno. Egipt je svet zase. Tam še danes vidiš, kako orjejo z lesenimi plugi, in če ne omenjam svetovno znanih piramid, so tu še izredno lepa nepregledna velika polja bombaža. Sicer pa je povsod lepo, posebno v antičnih mestih ob Sredo-

zemlju. Meni ni do tega, da bi si ogledala le zanimivosti, na katere opozarjajo turistični prospekti. Skušam dojeti tudi življenje in dušo daljnih krajev.“

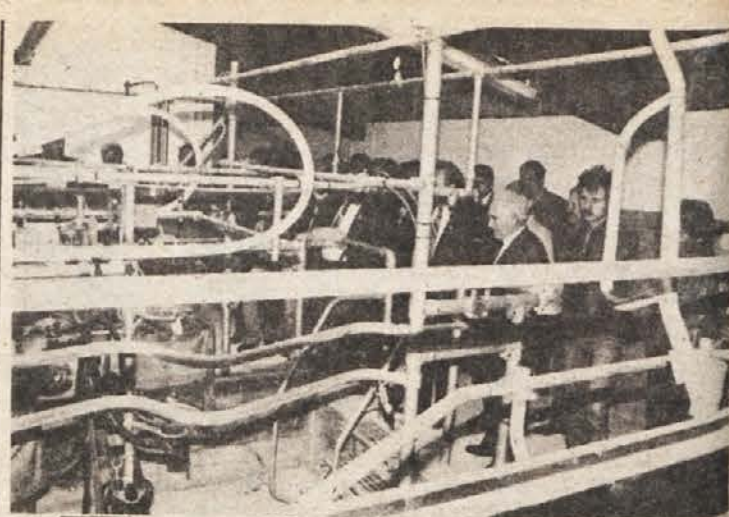
Pa je ni bilo čisto nič strah na zadnji poti: edina ženska med mornarji in tako daleč od doma?

„Prav nič! Z mornarji se zelo dobro razumem. Pravi mornar doživlja plovbo in morje na poseben način. Najraje govorijo o ženah in otrocih, pripovedujejo o svojih domačih in mi kažejo fotografije. In vsi komaj čakajo, da se vrnejo domov. Sicer pa so to naši ljudje, mar ne?“

R. BAČER

POSAVSKI MUZEJ ZA OBČINSKI PRAZNIK

V galeriji Posavskega muzeja bodo 25. oktobra odprli prvo samostojno razstavo olj in grafik Vlada Cedilnika iz Brežic. Za ta večer je muzej povabil v goste tudi gledališkega igralca Zlatka Sugmana. Občinstvu se bo predstavil s monodramo Miloša Mikela Direktni prenos.

NOV HLEV ZA GOVEDO — 2. oktobra so na Mlaki pri Kočevju odprli nov hlev za 320 glav govedi. Med prvimi si ga je ogledal tudi predsednik skupščine SRS Vinko Hafner. (Foto: Primc)

Spet nov „hotel“ za krave

Odprli so ga na Mlaki pri Kočevju — Ukrepi kmetijcev

Na Mlaki pri Kočevju je Združeno KGP odprlo ob občinskem prazniku, ko so praznovali tudi 30-letnico ZKGP in 40-letnico Cankarjeve brigade, nov hlev za 320 krav. To je največji sodobni hlev na Kočevskem.

Pri gradnji tega hleva so izpopolnili vse tisto, kar se je pokazalo kot manj uspešno pri novem hlevu za 240 glav govedi v bližnjih Koblarjih, ki so ga zgradili pred nekaj leti in ki je pravi „hotel za krave“.

V novi hlev so naselili pomladke iz bližnjih hlevov ter iz hleva v Koprivniku, kjer znanjšujejo mlečno proizvodnjo. Zaradi naraščanja cen gorivom je prevoz mleka iz oddaljenih hlevov drag, zato bodo organizirali pridobivanje mleka predvsem v okolici Kočevja, v oddaljenih krajih (tudi v Koprivniku) pa se bodo postopno preusmerjali na rejo pitancev.

Pri ZKGP se prizadevajo, da bi čimveč kme pridelali doma. Močna krmila so namreč vedno dražja. Nekaj dodatkov k domači krmici pa bodo seveda, predvsem za frizijke, še vedno potrebovali.

V zadnjih letih, od 1976 do danes, so pridobili oz. izboljšali že 400 do 500 ha novih zemljišč. Kislo kočevsko zemljo so tudi izboljševali z apnjenjem tako, da zdaj raste na

njej tudi lucerna, ki prej ni. Samo lani so zvozili na travnike (zaradi apnjenja) 1500 kubikov peska. Zavedajo pa se, da je vse to, kar so doslej naredili za izboljšanje in pridobivanje zemljišč, malo v primerjavi s tistim, kar bo potrebno še opraviti. J. P.

STEKLINA V ZASEDI?

V sevniški občini doslej niso opazili nobenega primera stekline. Po besedah vodje veterinarske postaje, dipl. veterinarja Hinka Maverja, letos na levem bregu Save tudi ne pričakujejo kaj posebnega. Doslej še vedno ni bil potrjen niti en sum za steklino na še lani neokuženem desnem bregu. Ostaja bojazen, da se bo ta kužna bolezen vseeno pojavila po sedanjih ohladitvi. Upoštevati velja še zadnji opomin veterinarske službe za cepljenje psov in mačk, ki še niso bile cepljene spomladi. Zadnje letošnje cepljenje v vseh krajevnih skupnostih bo 28. in 29. oktobra. Zatem bodo preverili register teh domačih živali in necepljene pokončali.

SPOSOJENO TRNJE

— Tam, kjer vsi mislijo enako, nihče ne ve, kako kdo misli. (Iz Ježa)

Osnovna šola XV. SNOUB Belokranjska v Metliki

objavlja prosta dela in naloge

UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE - MATEMATIKE ali UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE - KEMIJE

Za določen čas (do konca tega šolskega leta) s polnim delovnim časom.

Pogoji: končana višja šola ustrezne smeri in drugi pogoji za učitelja po zakonu o osnovni šoli.

Prijave z dokazili in življenjepisom sprejema tajništvo šole 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa najpozneje v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

673/41-82

PROIZVODNJA IN TRGOVINA AGRARIA export-import BREŽICE delavski sveti tozdog

razpisujejo naslednje proste delovne naloge in opravila

I. TOZD AGRO BLAGOVNI PROMET BREŽICE

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZDA

Pogoji za opravljanje delovnih nalog in opravil: — da ima srednjo šolo ekonomske smeri ali poklic VKD trgovske stroke, — da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj, — da je moralno in politično neoporečen.

II. TOZD KMETIJSTVO BREŽICE

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZDA

Pogoji za opravljanje delovnih nalog in opravil: — da ima višjo šolo agronomske smeri, — da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih, — da je moralno in politično neoporečen.

III. TOZD FLORA BLAGOVNI PROMET ČATEZ

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZDA

Pogoji za opravljanje delovnih nalog in opravil: — da ima srednjo šolo ekonomske smeri ali poklic VKD trgovske stroke, — da ima 5 let delovnih izkušenj v cvetličarstvu, — pasivno znanje enega tujega jezika (nemščina), — da je moralno in politično neoporečen. Kandidati, navedeni pod I., II. in III., bodo izbrani za dobo 4 let. Kandidati naj pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev v 20 dneh od razpisa vložijo na naslov: AGRARIA BREŽICE, Šentlertart 72, — splošni sektor z obvezno oznako „na razpisno komisijo“. Kandidati bodo o izbiri obveščeni najpozneje v času 30 dni po poteku razpisnega roka.

672/41-82

ŠOLSKI CENTER SEVNICA, svet tozda Srednja tekstilna šola Sevnica,

razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA, za 4 leta (ni reelekcija).

Pogoji:

— kandidat mora poleg pogojev po 511. členu ZD izpolnjevati tudi pogoje iz tretjega odstavka 147. člena zakona o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/80),

— strokovne, organizacijske in delovne sposobnosti za opravljanje nalog iz pristojnosti poslovnega organa, — ustrezne moralno-politične vrline, ki izražajo celovitost strokovnih, družbenopolitičnih in moralno-etičnih meril, ter zagotavljajo dosledno razvijanje in utrjevanje samoupravnih socialističnih odnosov,

— da izpolnjuje pogoje, ki jih določa družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Sevnica. Začetek dela takoj.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na Šolski center Sevnica, tozda Srednja tekstilna šola Sevnica, Trg svobode št. 42. Prijavi priložite dokazila o izobrazbi in življenjepis. Kandidate bomo pisno obvestili o izbiri najkasneje v 8 dneh po končanem zbiranju ponudb. Stanovanje po dogovoru.

675/41-82

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO n. sol. o. Zagrebška 18 — 20 Novo mesto

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLIŽB

objavlja naslednja dela oz. naloge

1. SAMOSTOJNI KLEPAR
2. SAMOSTOJNI ORODJAR
3. SAMOSTOJNI STROJNI KLJUČAVNIČAR
4. SAMOSTOJNI STROJNI MIZAR
5. SAMOSTOJNI MIZAR MONTER
6. SAMOSTOJNI AVTOLIČAR

v prototipni delavnici Razvojnega inštituta Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev morajo kandidati za opravljanje del oz. nalog, objavljenih pod št. 1 — 6, izpolnjevati še naslednje pogoje:

— končana poklicna šola

— 2 leti delovnih izkušenj v stroki Pismene vloge z dokazili sprejema kadrovska služba IMV Novo mesto, Zagrebška 18—20, 15 dni po dnevu objave. Kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 15 dneh po dnevu izbire.

669/41-82

ljubljanska banka

Temeljna dolenjska banka Novo mesto objavlja

LICITACIJO

za prodajo rabljenega neregistriranega vozila

kombija IMV 1600 BR INTERVENCIJSKI, letnik 1978, s 113.559 prevoženimi kilometri.

Začetna cena je 160.000 din. Kupec plača poleg cene tudi pripadajoči prometni davek. Licitacija bo 26. 10. 1982 ob 10. uri v garažnih prostorih LB—TDB Novo mesto, Kettejev drevored 1. Vozilo si kupci lahko ogledajo 25. 10. 1982 od 14. do 16. ure.

Pravico do licitiranja imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10 % varščino od začetne cene. Varščino je treba plačati neposredno pred licitacijo.

Vozilo je treba plačati in prevzeti v 3 dneh po podpisu pogodbe.

**„SOP“ Krško,
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD
IKON Kostanjevica na Krki**

objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:

**1. SAMOSTOJNA PROJEKTANTSKA
OPRAVILA II – 1 delavec**

- Pogoji:
- 1. stopnja fakultete za strojništvo ali končana srednja šola strojne smeri
 - 3 ali 4 leta delovnih izkušenj
 - odslužen vojaški rok
 - opravljen strokovni izpit
 - 3-mesečno poskusno delo

**2. PROJEKTANTSKA
OPRAVILA I – 2 delavca**

- Pogoji:
- končana 1. stopnja fakultete za strojništvo ali končana srednja šola strojne smeri
 - odslužen vojaški rok
 - opravljen pripravniški staž ali 3 leta izkušenj v stroki
 - opravljen strokovni izpit
 - 3-mesečno poskusno delo

**3. MANJ ZAHTEVNA KONSTRUKTERSKA
OPRAVILA – 1 delavec**

- Pogoji:
- končana 1. stopnja fakultete za strojništvo ali končana srednja šola strojne smeri
 - odslužen vojaški rok
 - opravljen pripravniški staž ali 3 leta izkušenj v stroki
 - opravljen strokovni izpit
 - 3-mesečno poskusno delo

**4. ZAHTEVNA KONSTRUKTERSKA
OPRAVILA – 1 delavec**

- Pogoji:
- končana 1. stopnja fakultete za strojništvo ali končana srednja šola strojne smeri
 - 2 ali 4 leta delovnih izkušenj
 - opravljen strokovni izpit
 - odslužen vojaški rok
 - 3-mesečno poskusno delo

5. TEHNIČNI RISAR – 1 delavec

- Pogoji:
- opravljena poklicna šola za tehničnega risarja ali končana osnovna šola in opravljen tečaj za teh. risarja
 - 2-mesečno poskusno delo
 - odslužen vojaški rok

**6. ZAHTEVNA ELEKTRIČARSKA
OPRAVILA – 3 delavci**

- Pogoji:
- končana poklicna elektro šola – jaki tok
 - odslužen vojaški rok
 - 3 leta delovnih izkušenj
 - dvomesečno poskusno delo

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Osební dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi OD.

Razpis velja do zasedbe del.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izobrazbi pošljejo na naslov: „SOP“ Krško, TOZD IKON Kostanjevica na Krki, Krška c. 6, 68311 KOSTANJEVICA na Krki.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po prejemu prijavi.

667/41-82

**TEMELJNO JAVNO
TOŽILSTVO V NO-
VEM MESTU**

objavlja
prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoj: ekonomska srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj in znanje stroje-pisja

Nastop dela s 1. januarjem 1983

Prijave z dokazili o usposobljenosti in življenjepisom sprejemamo 20 dni po objavi. Podrobne informacije o delovnih nalogah dobijo kandidati na temeljnem javnem tožilstvu.

662/41-82

**Bogato izbiro kvalitetnega
kristala KRISTAL ZAJE-
ČAR.**

Darilo za vsako priliko po ugodnih cenah vam nudi BLAGOVNICA MERCATOR, NOVO MESTO, OD 15. 10. do 15. 11. 1982. PREPRIČAJTE SE!

666/41-82

**VIO Osnovna šola
Novo mesto, TOZD
Osnovna šola Katja
Rupena**

objavlja
prosta dela in naloge

SNAŽILKE

za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.
Rok za prijave je 15 dni po objavi.

668/41-82

UPOKOJENI OBRITNIKI

OB RAZSTAVI MALEGA GOSPODARSTVA NOVOMEŠKE OBČINE, KI BO OD 27. OKTOBRA DO 30. OKTOBRA, ŽELIMO ORGANIZIRATI TUDI SREČANJE UPOKOJENIH OBRITNIKOV. Želimo dopolniti in popraviti sezname upokojencev, zato vas prosimo, da sporočite vaš točen naslov najkasneje do 22. oktobra 1982.

OBRTNO ZDRUŽENJE NOVO MESTO, PARTIZANSKA 12, Novo mesto

**ISKRA, INDUSTRIJA ZA AVTOMATIČNO
TOZD TOVARNA NAPAJALNIH NAPRAV
NOVO MESTO, Bršljin 63**

OBJAVLJA
PROSTA DELA IN NALOGE

– KONTROLOR II

Pogoji: – inženir elektrotehnike – elektroniki
– dve leti delovnih izkušenj v kontroli, tehnologiji ali konstrukciji
ROK za vložitev prijavi je 8 dni od objave.
Kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 15 dneh po sprejemu sklepa.
Poseben pogoj je poskusno delo.

664/41-82

**Milček Komelj: MONO-
GRAFIJA „BOŽIDAR
JAKAC IN DOLENJ-
SKA“**

Knjiga predstavlja izbor reprodukcij grafik, olj, pastelov in drugih slikarskih tehnik, ki ne nanašajo na slikarjevo rodno mesto in različna obdobja, ki jih je v njem preživel.

Avtor besedila, Novo-meščan Milček Komelj, je med drugim zapisal: „Le redkokdaj srečamo v umetnosti tako tesno povezanost in ljubezen med umetnikom in njegovo domačo pokrajino in rojstnim krajem kot med slikarjem Božidarjem Jakcem in Dolenjsko z Novim mestom“.

Knjiga je namenjena vsem ljubiteljem umetnosti.

Format knjige: 26,5 x 24 cm

Ilustracije: več kot 100 črno-belih in več kot 80 barvnih

Vezava: platno s ščitnim ovitkom

Cena: 1.000 din

**SOCIOLOŠKI PRESEKI
SLOVENSKE DRUŽBE**

Pričujoča knjiga je nastala kot rezultat razprav na srečanju sociologov na Otočcu. Okvir njihovega strokovnega srečanja, ki so se ga udeležili tudi politologi in drugi družboslovci ter slovenski sociologi iz zamejstva, je bil široko zastavljen, kar izhaja že iz samega naslova.

Prispevki, objavljeni v tej knjigi, predstavljajo pomembno gradivo o aktualnih družbenih problemih, s katerimi se v tem času srečuje slovenska družba.

Knjiga je primerna za vse, ki jih zanimajo sociološka vprašanja, kot dodatni učni pripomoček učiteljem in učencem, družbenopolitičnim delavcem, kadrovskim službam v delovnih organizacijah itd.

Format: 15 x 21 cm

Vezava: broširano

Cena: 390 din

**Janez Bogataj: MLI-
NARJI IN ŽAGARJI V
DOLINI ZGORNJE
KRKE**

Avtor knjige Janez Bogataj je s sodelavci pričel z raziskavami v okviru rednega etnološkega dela Dolenjskega muzeja že leta 1971. Naslednje leto je delo nadaljevala druga ekipa v prisotnosti avtorja.

Vse nadaljnje delo je bilo povezano z osebnim prizadevanjem avtorja, ki je na oddelku za etnologijo filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja prijavil magistrsko nalogo s to tematiko. Pričujoča knjiga pa je prirejeno besedilo te naloge. V njej boste našli sebe in svoje sorodnike. Hkrati je neizbrisen dokument časa, ki je minil.

Format: 17 x 24 cm

Vezava: broširano

Ilustracije: več kot 100 črno-belih slik

Cena: 600 din

NAROČILNICA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

ZAPOSLEN(A)

ŠTEVILKA OSEBNE IZKAZNICE

IZDANE OD Sob

NEPREKLICNO NAROČAM NASLEDNJE KNJIGE :

- 1.) ... izvod (ov) monografije Božidar Jakac in Dolenjska
- 2.) ... izvod (ov) Mlinarjev in žagarjev v dolini zgoranje Krke
- 3.) ... izvod (ov) Socioloških presekov slovenske družbe

Naročene knjige se obvezujem plačati po povzetju.

Kraj in datum

(lastnoročni podpis)

Naročilnico, prosimo, izrežite in pošljite na naslov: DITC – tozd Časopis Dolenjski list, oddelek za propagando in založništvo, p. p. 33, 68001 Novo mesto. Knjige vam bomo odposlali najkasneje v 5-ih dneh po prejemu naročila.

**ISKRA – Industrija za avtomatiko
Ljubljana, n. sub. o.
Ljubljana, Stegne 15/b**

TOZD Tovarna elektrospojnih vezij Novo mesto,
o. sub. o. Novo mesto, Ragovska c. 7 a

Razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

**1. VODJA SEKTORJA MATERIALNE
PRIPRAVE PROIZVODNJE**

z naslednjimi pogoji:

1. visoka izobrazba tehniške, ekonomske ali organizacijske smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj iz razpisanih del in nalog oz. z delom pridobljene zmožnosti na teh delih in nalogah, moralno-politične vrline.

Dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili se razpisujejo za 4-letno mandatno obdobje.

Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z oznako „ZA RAZPISNO KOMISIJO“.

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela oziroma naloge:

REZKALCA

Z naslednjimi pogoji:

- KV orodjar
- 2 leti delovnih izkušenj

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po sprejetju sklepa o imenovanju na delavskem svetu TOZD.

665/41-82

**KOMPAS
JUGOSLAVIJA**

UGODNO
SMUČANJE
od 29. do 31. 10. 1982
KAPRUN
Prijave
KOMPAS
NOVO MESTO

SGP „PIONIR“ – TOZD TKI
Ljubljanska cesta 3
68000 NOVO MESTO

objavlja razprodajo

**GRADBENEGA MATERIALA, ORODJA IN
DROBNE MEHANIZACIJE**

Gradbeni material bomo prodajali na naslednjih prodajnih mestih:

SGP „PIONIR“ – TOZD Novo mesto – glavno skladišče Bršljin
SGP „PIONIR“ – TOZD Krško – glavno skladišče Žadovinek
SGP „PIONIR“ – TOZD Gradbena operativa Metlika – Cesta XV. Brigade 2

Orodje in drobno mehanizacijo bomo prodajali v TOZD SPO, Kettejev dregored 37, Novo mesto.
Prodaja bo dne 18. 10. 1982 od 10. do 14. ure za družbeni in zasebni sektor.

663/41-82

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

PRESNETO,
SPET SO MI ZLEPILI ČINELE!

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Dovoljena je podražitev

Dražji kruh — Lakomnost v boju za penzije — Ekonomsko rast naj spremlja duhovna — Delavska kritika

ZVEZNI IZVRŠNI svet je dovolil podražitev kruha, v zvezi s tem seveda tudi mlevskih izdelkov, in sicer povprečno po 15 din za kilogram. Ker se bo črni kruh podražil le za 13 din, beli pa za več, bodo tržne inspekcije nadzirale, da ne bi peki mešali razne vrste moke, kar tudi doslej ni bilo dovoljeno. Ljudski odbori bodo skrbeli, da bodo povsod pekli črn kruh, da se ne bi dogajalo, da bi peki določali strukturo potrošnje in pekli predvsem bel kruh, ki je dražji. Zakaj se je podražil kruh? Ta ukrep je bil potreben zato, ker so se nedavno zvišale cene pšenice, koruze in nekaterih drugih osnovnih kmetijskih pridelkov, da bi s tem spodbudili kmetijske proizvajalce za večjo proizvodnjo.

ZAGRIZENOST „UPRAVIČENCEV“ v boju za penzijo dokazuje, da so v večini primerov v ozadju lakomnost, prebrisanost in pohlep, ki ne poznajo meja. Naša delovna zakonodaja je demokratična, vsakomur, kdor ima osnove, zagotavlja široke pravice pri uveljavljanju delovne dobe in pokojnine. Toda srečujemo se s poskusi zavajanja, goljufije in lažnega pričevanja. Posebej moramo opozoriti na brezdušnost nekaterih prisilcev za dobo iz NOB.

ČE Z NENEHNO ekonomsko rastjo naše družbe ne bi šla vzporedno tudi duhovna rast naših ljudi, lahko pridemo v zelo materializirano družbo, ki pa svojega namena ni dosogla. Socializem osvobaja človeka materialnih spon in mu nudi vestranski duhovni razvoj. Prav zato moramo doseči, da ljudski odbori enakovredno s drugimi vprašanji razpravljajo tudi o kulturi.

DELAVCI SO ODKRITO kritizirali pomanjkljivosti v brežiški ambulanti. Odločno so zahtevali, naj se takoj odpravi protekcija pri sprejemanju „boljših“ pacientov, naj se uredi čas za malice, češ da trajajo predolgo, in kuhanje črne kave.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
11. oktobra 1962)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Dviganje s pomočjo faktorjev

Smo v času trgatve — Srbi sanjajo o priključitvi dežel in držav v Veliko Srbijo — Vojaki so postrelili veliko lačnih italijanskih kmetov — Umetnik

(V času) trgatve smo. Z velikim trudom in stroški pridelano grozdje spravljamo, da ga prešamo v mošt. Najlepsi in ob enem najvažnejši trenutek je nastopil za vinogradnika. Najlepsi zato, ker je trgatve tista doba, ki mu pokaže sad njegovega truda in ko vzame človek v svojo varstvo naturalne pridelke in jih more ložje in vspešneje varovati pred clementarnimi nezagodami. Ta doba je za nas Dolenjce toliko važnejša, ker se začnemo z lastno in s pomočjo javnih faktorjev dvigati v vinarstvu in nam po trtni uši uničeni in poškovani vinogradi ne le na novo rosti, ampak nam dajejo tudi boljšega in več pridelka.

(Razni listi) zagotavljajo popolnoma resno, da sta Avstrija in Romunija sklenili medsebojno zvezo za slučaj vojske. To bo pač nekoliko ohladilo vročekrvne Srbe, ki sanjarijo o Veliki Srbiji, to se pravi, radi bi sosodne dežele in države združili s srbsko kraljevino v veliko državo.

(V Italiji) uprlo se je v nekem kraju 400 lačnih kmetov svojim delodajalcem. Ker se niso hoteli z lepa raziti, so jih vojaki precej postrelili, veliko pa je bilo ranjenih. Tako skrbi laška vlada za zatiranje kmeta.

(Franc Ondriček) slavni umetnik na gosli, napravi v Citalnični dvorani v Novem mestu koncert. Franc Ondriček je med prvimi godbenimi umetniki, saj je tudi c. k. avstrijski komorni virtuoz ter ima odlikovanja skoro vseh evropskih vladarjev; lahko se reče, da tak goslar še ni igral v Novem mestu.

(Oglas.) Cenjenemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da vozim se svojim dobro zaprtim in prostornim vozom ljudi do vsacega odhajajočega vlaka in od vsacega došlega vlaka ob vsakem vremenu in sicer pravočasno in točno tako, da je po moji krivdi zamuda do vlaka popolnoma izključena.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. oktobra 1902)

PO SVETU OKOLI

ZGODOVINARJE in raziskovalce religij ne bo več bolela glava zaradi hipotetičnega vprašanja, kaj bi naredil Jezus Kristus, če bi se pojavil v današnjem svetu. Na vprašanje je odgovoril duhovnik Armin Michler, ko je v Feldkirchu v Avstriji otvoril novo podružnico neke hranilnice. Zbranim je v govoru pojasnil, da bi svoje prihranke nosil v hranilnico tudi Jezus Kristus, če bi bil še živ.

PRAVA TELOVADBA za dolgo življenje je tista, ki jo rutinirano in z zadovoljstvom opravljajo zakonci v postelji in se ji pravi spolni odnos in še kako drugače, odvisno od tega, ali je zapisana v knjigi ali pa na plotu. Po desetih letih trdega dela (vendar ne v postelji!) je skupina raziskovalcev svetovne zdravstvene organizacije WHO ugotovila, da redno spolno življenje brez predsodkov pripomore k zdravemu življenju bolj kot dandanes še vedno zelo moden tek in vrsta shujševalnih kur. Zakonci, ki radi opravljajo te vrste telovadbo, so manj bolelni kot samski ali ovdoveli ljudje.

DO TEH ODKRITIJ najbrž ne bi mogli priti Francozi, saj ima ta narod v povprečju najnižji inteligenčni kvocient med Evropejci, kot je ugotovil nek nemški psiholog. Na prvem mestu so Nizozemci, na drugem Nemci (skromnost raziskovalca!), slede Poljaki in Švedji, takoj nato pa smo na lestevici že Jugoslovani, medtem ko so Francozi na 21. mestu. Presenetljivo je visoko mesto Jugoslovancev, saj kaj takega ne bi človek nikoli prisodil državljanom, ki na veliko in za drag denar kupujejo tujo pamet.

PRI LOČITVI morata avstralska zakonca misliti tudi na svojega štirinožnega ljubjenčka, saj avstralski strokovnjaki za živalsko psihologijo ugotavljajo, da psi in mačke večkrat poginejo od žalosti, ker se zakonca ločita, žival pa je vajena živeti pri obeh. Pa naj še kdo reče kakšno žal besedo čez pse in mačke! Avstralce zadeva skrbi zato, ker imajo zelo radi živali in ker je število ločitev iz leta v leto večje.

Za „mečkača“ ni dober niti poljub

Znanstvenik, ki je „odkril“ stres, je v razgovoru z novinarjem povedal nekaj osnovnih stvari o tem vprašanju — Kako obrniti stresni položaj v neškodljivega

Že 40 let je minilo, odkar je psiholog Hans Selye odkril stres, pojem, ki je postal v sodobni psihologiji in medicini nepogrešljiv. Besedo si je sposodil iz fizike, da bi izrazil reakcijo telesa na najrazličnejše zunanje in notranje činitele, od temperature do čustev. Znanstveniki pred njim so menili, da telo na vsakega od činiteljev reagira drugače, Selye pa je zatrjeval, da je psihološki mehanizem reakcije enak. Poskusi na živalih in na ljudeh so pomagali, da so on in vsi, ki so krenili po sledih njegovih zamisli do podrobnosti razkrili mehanizem stresnega delovanja. Selye je postal najslavnejši kanadski znanstvenik, stres pa vsakdanja beseda ne samo v ustih znanstvenikov, marveč tudi običajnih ljudi. Iz obsežnega intervjuja, ki ga je imel 71-letni znanstvenik za revijo Psychology Today, povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev in mnenj.

O stresu ljudje sicer veliko govorijo, je pa mnogo napačnih pogledov nanj. Stres je v bistvu odgovor telesa na zahtevo, ki se mu zastavi, najsi bo prijetna ali neprijetna. Čakanje na zobozdravniškem stolu je lahko stresno, prav tako tudi poljubljanje strastnih ljubimcev. V obeh primerih se pospeši število srčnih utripov, dihanje postane hitrejšo, dvigne se pritisk. Ker je stres tako rekoč vsakdanja stvar, je nemogoče popolnoma se mu izogniti, vsekakor pa je dobro za vsakogar, da prouči, kakšno je njegovo tipično odzivanje na stresni položaj, in da potem temu prilagodi svoje delovne navade, način življenja, spremeni okolje ipd.

Raziskovalci so odkrili, da obstajata glede na to, kako se

odzivljejo na stresne položaje dva značilna tipa ljudi. Prvi tip je zadovoljen le, če živi v stalni vznemirjenosti, če se stalno kaj dogaja in da je sam sredi dogajanja; temu tipu pravijo „dirkač“. Drugi tip ljudi potrebuje mir, umirjeno okolje, malo sprememb; pravijo mu „mečkača“. Če je človek po svojem značaju bolj dirkač, se bo v položajih, v katerih bi sicer mečkača užival in se počutil nad vse zadovoljno, počutil zelo neprijetno in nenaravno ter bo nanj vse delovalo zelo stresno.

Z natančnim opazovanjem samega sebe lahko vsakdo ugotovi, kateremu tipu v grobem pripada. Nihče namreč ni povsem čist tip dirkača ali mečkača, prevladujejo pa v vsakem prvine tega ali onega tipa.

„Vsak je sam sebi najboljši sodnik,“ povzema staro modrost Hans Selye in dodaja, da sčasoma lahko vsakdo razvije dovolj natančen občutek, ki mu pove, kdaj prehaja preko ozke črte, ki loči stres od navadnega stanja. Na prekoračitev nas opozarja mnogo stvari. Med njimi je posebno razvidno hitro utripanje srca; ne gre pa tudi zanemariti neobvladanega kričanja z rokami. Če se vse to združijo, je za človeka, ki se zna opazovati, znamenje, da je prešel črto običajnega reagiranja na dogodke in da se giblje v nevarnem območju stresnega odziva. Za daljše stanje stresa je značilna tudi neukrotljiva nespečnost. Če se torej človek zaveda svojih dejanj in reakcij, mu je mogoče iz lastnega obnašanja pravi čas odkriti, da prehaja na nevarno območje stresnega odzivanja. Pravočasno spoznanje pa omogoča da človek svoje ravnanje spremeni ter se tako izogne škodljivim posledicam, ki jih pušča stres.

Kadar je človek napet in vznemirjen in ga povrhu muči nespečnost, se mu kot najbolj razumljiva možnost nudijo najrazličnejša zdravila in pomirila. Toda to je gašenje požara z oljem. Selye svari pred jema-

njem pomirjeval. Je naravnejša in boljša pot!

Stres je treba spreminiti v evstres. Ta izraz je Selye skoval iz grške pripone, ki pomeni „dobro“, podobno kot v besedah evforija in evfonija. Za razliko od stresa, ki škodljivo vpliva na zdravje, je evstres sicer vedno stres, vendar se telo v njem odziva z neškodljivimi posledicami.

Znanstvenik navaja lasten primer. Pred leti je obolel za rakom. Ko mu je zdravnik povedal, ni dopustil, da bi ga obvladala negativna čustva, marveč je ostal delaven in se prepuščal utripom običajnega življenja. Tako je življenjski položaj, ki bi v veliko primerih deloval kot stresen, preobrazil v evstresen položaj.

„Morda mi je prav ta odnosa do boleznih pomagal premagati stres. Kot vidite, še vedno tukaj kam,“ je dejal ostareli znanstvenik v razgovoru z novinarjem.

V razgovoru je Selye opozoril tudi na to, da razlog za stres ni vedno v človekovem značaju in obnašanju, stresno lahko deluje tudi doba, v kateri živimo. Gotovo ni najbolje živeti v vzdušju stalnega možnega atomskega spopada, vendar pa stres konvok opozarja, da ima vsaka doba svoje velike napetosti. V srednjem veku je grozila stalna nevarnost kuge in drugih nelezljivih boleznih, lakota je spremljala človeški rod skozi vsa obdobja, kot grozi danes svetovni spopad; stvar posameznika je, da splošno tesnobo človek preboli in obrne sebi v prid. Narobe bi bilo, če bi klonil pred splošnim občutjem ogorčenosti. Energijo, ki jo ima, vsakdo že po naravi v sebi premagovanje stanja stresa, posameznik raje porabi takrat, ko ga bo življenje zares prizadelo. Da pa bi sam lezel v stresne položaje in se predajal vsemu, ni nesmiselno.

Torej je vsakdo ne samo svoj sodnik, marveč tudi svoj pravi zdravnik.

Lepša stranišča

Samočistilne naprave

Človek ni vedno doma, kadar se oglasi narava in se črevesje hoče olajšati bremenja, ki krozi in potuje po zavitih „hodnikih“ v trebuhu. Ko neizprosno pritisne, je potrebno poiskati javna stranišča in opraviti potrebo, ni kaj pomagati. In dostikrat je to nadležnost prve vrste, saj so marsikje javna stranišča živa strahota, nesnažna, slabo oskrbovana. No, tem težavam bo vendarle konec. Treba bo le postaviti takšna javna stranišča, kot jih že poznajo Francozi in Britanci.

Gre za samočistilna javna stranišča, ki so za vsakega uporabnika suha, čista in razkužena. Vsa skrivnost je v tem, da se po uporabi sedišče stranišča dvigne v čistilno komoro, kjer ga temeljito sprejo močni curki vode, detergenti in nato posuši topel zrak. Razkuženo in čisto se vrne nazaj in je pripravljeno za naslednjega klienta.

Konstruktorji so zagotovili varnost takšnega stranišča, saj posebne naprave preprečujejo, da bi prišlo do samodejnega pranja, dokler je stranka še na straniščni školjki. Občutljiv senzor v tleh in detektor z infrardečimi žarki ugotavljata, ali je stranka res odšla. Kdor rad počasi in zlagoma opravi potrebo, naj ne skrbi, da ga bodo sprali in namilili.

Majhna stvar, bo kdo dejal, a marsikomu bo padel kamen s srca, še posebno, če dobro pozna domače razmere na tem področju.

Kesanje je začetek dobrih sklepov.

J. MENCIGER

Besede so nič. Nobenih sledov ne puste.

D. NENADIĆ

Računalništvo in znanje sta ob upravljanju, kontroli in razvijanju informatiki temelja bodočega razcveta. (Foto: MiM)

Ali prihajajo lepši časi?

Svetlejša barva na Kahnovi podobi bližnje bodočnosti

Prihodnje leto se bo začel prebrat na boljše; zvečala se bo storilnost, inflacija bo upadla in do večje veljave bodo prišle tradicionalne vrednote, skratka, prihaja nov svetovni „boom“. Malokdo bo verjel tem napovedim, saj vemo, v kakšnih škripcih smo doma, pa tudi v kakšnih težavah je velik del sveta. Toda ker tako pravi Herman Kahn, velja tem besedam vsaj malce prislusniti. Zapisal jih je v svoji najnovejši knjigi „Prihajajoči razcvet“.

Herman Kahn, soustanovitelj in direktor Hudsonovega inštituta, je znan kot eden vodilnih futurologov in pisec knjig, ki so razburjale svetovno javnost. Bil je med prvimi, ki so svetu pokazali strahoto možnega atomskega spopada; dosledno je premislil dejstva, ki so veljala v svetu, in jih po strogi logiki vzročnosti izpeljal v podobo bližnje bodočnosti. Kar je izrisal, je bilo podobno modernemu sodnemu dnevu.

V najnovejši knjigi „Prihajajoči razcvet“ je barve svoje freske bodočnosti spremenil. Zaradi izredno hitrega in neslutenega razvoja računalništva in ostalih informativnih sistemov, pravi Kahn, se je razmerje sil v svetu spremenilo v korist tistih, ki bodo sprožile ugodne posledice. Upravljanje, kontrola, komunikacija, računalništvo, informatika in inteligenca — to so temelji, na katerih se bo dogradil svet bližnjega razcveta. Nekaj nevarnosti sicer še vedno ostaja, nevarnost oboroženih spopadov bo v svetu še prisotna, vendar pa do strašnega svetovnega uničenja ne bo prišlo. Takšni optimistični toni so v sedanjem svetovnem položaju morda res presvetli, vendar pa Kahn odločno pravi, da bodoči razcvet sploh ni vprašljiv. Vprašanje je samo, kdaj se bo začel, nikako pa ne, ali se bo sploh začel.

(Vir: Time)

Rešitev prejšnje križanke

U	T	E	Z	I	S	E	N	O
E	R	A	T	O	S	T	E	N
T	R	A	K	T	I	V	O	
I	T	O	A	L	K	A	N	
D	V	I	G	A	N	J	E	
L	A	K	O	T	A	T	A	L
V	E	K	A	A	L	E	D	A
A	T	A	K	A	T	R	I	O
G	A	R	A	N	T	O	K	V
O	Z	E	S	L	A	M	A	B
N	A	V	A	A	R			O

Slab slog je znamenje borne inteligence.
SULLY PRUDHOMME

Ljubezen ni otrok spolnega užitka.
E. FROMM

Bodite sami sebi zatočišče, ne iščite zunaj sebe drugih zatočišč.
MAHAPARINIBBANE SUTTE

d l	galop	posmej	plug	nem. reka	prebiv. Anglije	d l	metilni alkohol	tur. mesto	kinema lograt
tros						poljska cvetica			
√x						m. ime			
opica						zadnji zlog			
debela palica				am. stepa pokr. v Srbiji					
past									
d l	strojilo	čebolja tvorba lap. jezera	skladnica drv	nadav fr. kipar			evr. dežela	sv. pis. prerok	d l
bakhova palica			rov		stroj za mletje polje-delec				
fr. pisatelj			vrsta miši			radij romun. reka			
up			prvi maški aluminij			konica olim. igre			
reka v burmi					pripadnica st. gr. rodu				
nikelj		prelaz čez vrelcbit		velikan					

Energetski sok iz premoga

Če se bo nafta še dražila, bo pridobivanje tekočega goriva iz premoga postalo zanimivo za razviti svet

Nafta oziroma njeni derivati, ki nam ta čas načenjajo živce in potrpežljivost ter resno ogrožajo naše gospodarstvo, bo prej ali slej dobila najresnejšega konkurenta v tekočem premogu. Že zdaj je mogoče s sodobno tehnologijo pridobiti iz tone premoga do 400 litrov čiste tekočine, katere lastnosti so podobne visokooktanskemu bencinu. Poleg te pridobivamo iz premoga pod pritiskom in pri temperaturi okoli 450 stopinj tudi tekoče gorivo, ki odlično zamenjuje mazut.

Seveda je tako dobljeno tekoče gorivo dražje od nafte, kar je razumljivo, saj je za pridobivanje tega sintetičnega goriva potrebno najprej izkopati premog in ga nato še predelati. Cena ni znana, ker nikjer v

da bo tekoči premog, če smemo tako zapisati, ob sedanji rasti cen surove nafte že čez tri leta cenejši od naftnih derivatov. Tisti trenutek se bodo izpolnila mračna predvidevanja (mračna za arabski svet!) saudskega ministra za nafto, ki je dejal, da bo razviti svet, če bo prisiljen iskati nadomestne energetske vire, pripeljal svojo odvisnost od nafte do točke, kjer bodo interesi Saudove Arabije resno ogroženi. Zdi se, da se prav to že dogaja.

Premoga je v razvitem svetu dovolj. V ZDA se nahaja četrtnina vseh zalog premoga na svetu, ne manjka ga niti v Evropi. Računi kažejo, da bo ob koncu tega tisočletja delež nafte v svetovni porabi energetskih virov padel od sedanjih polovice na 31 odstotkov, delež premoga pa bo občutno narasel. Da ti računi niso izmišljeni, zgovorno potrjujejo novice, ki prihajajo iz Nemčije, Japonske in Sovjetske zveze. V vseh teh deželah odpirajo poskusne predelovalnice premoga v tekoče gorivo.

In kaj je z nami? Ali smo sposobni razviti tehnologijo predelave premoga in lignita, surovin, ki nam jih ne manjka? Zaenkrat o tem ni kaj dosti slišati, čeprav se verjetno ne bo mogoče ogniti tudi takšnim, morda dražjim iskanjem domačih energetskih virov.

Naš premogovnik lahko tudi postane „vrtina“, če bo sodobna tehnologija predelave premoga v tekoče gorivo postala nuja. (Foto: MiM)

svetu ne teče redna predelava premoga v tekoča goriva, če seveda izvajamo rasistično Južno Afriko, kjer prav zdaj grade že tretjo predelovalnico, vendar pa je cena njihovega sintetičnega goriva strogo čuvana skrivnost. Južnoafričani uporabljajo postopek, ki so ga razvili nemški strokovnjaki med zadnjo svetovno vojno.

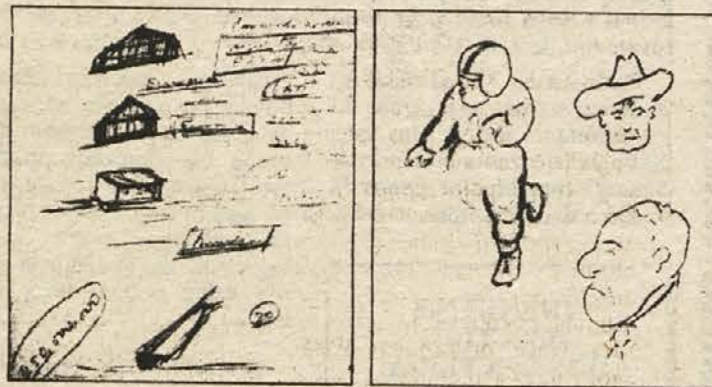
Vse kaže, da so Američani v svojih poskusnih predelovalnicah premoga v tekoče gorivo našli učinkovitejši in cenejši postopek. Strokovnjaki za energetska vprašanja namreč trdijo:

Treba je biti človek, šele potem marksist.
M. KRLEŽA

Želje rastejo iz neizpolnjenih želja.
V. ZUPAN

Morda človeka življenje tudi boli in ne smrt.
I. PREGELJ

Smrt je slast posebne vrste.
P. ZIDAR

Na sliki so čečkarije dveh ameriških predsednikov: levo Kennedyja, desno Reagana. Prve razkrivajo intelekt, druge družabnost.

Čečkarije so izdajalske

Čečkarije so sporočila iz nezavednega in govore o človekovem značaju — Mednarodna grafološka ustanova

Pisava izdaja človeka. To dobro vedo strokovnjaki, ki se ukvarjajo z odkrivanjem človekovega značaja iz njegove pisave. Še bolj kot pisava pa človeka razkrivajo čečkarije, ki jih mnogi spontano rišejo, kadar napeto poslušajo ali premišlujejo. Grafologi menijo, da so zanesljiv kazipot k človekovemu značaju.

Spoznanja grafologije že lep čas izkoriščajo v kriminalistiki in psihiatriji, zdaj pa se je potreba po tovrstni raziskovalni dejavnosti še povečala. V Los Angelesu so ustanovili prvo mednarodno grafološko ustanovo. Ustanoviteljica je 37-letna Andrea McNichol.

Delo ji ne manjka. Po analize pisav prihajajo kriminalisti, ki se ukvarjajo z vprašanji goljufij, stalne stranke pa so tudi predstavniki velikih podjetij in ustanov. Pri sprejetju novih vodstvenih delavcev se

radi pzmnimajo, kakšen je kandidat v očeh grafologije. In izsledke grafoloških analiz zelo upoštevajo.

„Čečkarije, ki nastajajo spontano, prenašajo sporočila iz nezavednega. V njih je odgovor, zakaj in kako čuti posameznik,“ trdi McNichol. Tako geometrične čečkarije s trikotniki in podobnimi telesi izdajajo človeka s prikrito jezo in duševno razcepljenostjo, medtem ko čečkarije s puščicami kažejo na ambiciozen značaj. Simetrične okraske radi rišejo ljudje, ki ljubijo red in hočejo vse načrtovati, medtem ko tisti, ki želijo pobegniti, čečkajo avtomobile in živali, ki tečejo. Risalci človeških likov so družabni, hitro dobe prijatelje, pa tudi sovražnike si nakopljejo mimogrede. Čečkanje besed kaže na intelektualnega človeka, medtem ko senčenje razkriva čutni značaj.

58

Janez Tridina Črtice in povesti iz narodnega življenja

KRANJSKA JEZA

Proti večeru se vrata s hrupom odpro, v hišo stopi — Rus. Prijazno se približa Metkinemu Jožku in veli: „Rekel sem Katri, da si bom našel ljubico, ki je boljša in lepša od nje. To veš, da mora ostati človek moč beseda. Daj mi tedaj svoj Metko zlepo, če ne zlepo, jo boš dal z grdo.“ V takih rečeh zvihra še leni Turčin, nikaar Slovenec. La škoda, da je bil Jožek prepameten. Zastavno in ostro odgovori Rusu: „Bi menda že spet rad sedel, ti arestant til! Če se ne pobereš, pojdem po žandarje, da te uklenejo in spravijo.“

Ta pretnja Rusa vže: ves divji mu veli: „Do zdaj med fanti še ni bila navada, da kličejo na pomoč žandarje. Ti nam hočeš staviti nekake novice, bogme, bodo ti predsedale. Tvojih žandarjev se bojim prav toliko kakor tebe.“ Ob teh besedah skoči v Jožka, ga vrže ob tla, prapeta za pete in mu treska z glavo ob pod, ob mizo in zopet ob podnice. Fant, človek šibke rasti in srednje moči, se ne more ruvati z njim, v možgane mu šine kri, revež trpi silne bolečine. Onemogel in prestrašen začne Rusa prositi, da naj ga za božjo voljo pusti, saj ga ne bo nikoli več razžalil. Zmagovalec se mu zaničljivo nasmeje in ga brčne proti durim.

Jožek vstane in vabi Metko: „Pusti ta blog, pojdi drugam! S tem rokavničem se bova že pomenila v mestu.“ Metka pa se dvigne in veli ponosno: „Odrini brez mene! Ne maram fanta, ki me ne more braniti sam. Žandarske podpore ne potrebujem. Zbogom!“ Fant se udari v čelo in jokaje odide. Tovarišija se zanj ne briga. K Metki sede Rus in se z njo razveseljuje in pošaljuje do polnoči in še dlje. Drug dan je šla od vasi do vasi, od ust do ust čudna novica, da se Rus in Metka ljubita.

Alli niti ta iz same gizdavosti začeta zaveza ni dolgo trajala. Fant se nekaj zamisli in reče sestri: „Manal! To veš, da so zapustili starši hišo meni. Ali jaz ne maram zanjo, dam jo tebi,

Gospodarila si do zdaj, gospodari še zanaprej, Bog ti daj srečo! Jaz grem v vojske. Če se vrnem, mi boš odštela per sto goldinarjev in mi boš stregla, ako bi utegnul kaj zboleti ali če ućakam starost. To je edino, kar želim, da mi v sili in potrebi ostane očetov dom odprt in prijazen. Če si zadovoljna, bo potrdila to mojo voljo gosposka.“ Sestra je imela brata rade, še rajši pa sebe. Z veliko radostjo in hvaležnostjo sprejme bratovo ponudbo.

Nad Avstrijo so se vili strašni viharji, od vseh strani so se naznanivali krvavi pulti in nevarne vojske. Rus se je tega veselil, duša mu je hrepenela po bojih in zmagah. Vojaška komisija bi se ne branila takega korenjaka niti v miru, nikaar v toliki tiski. Od konca mu novi stan ni dosti ugajal. Moral se je vaditi razne reči, ki so se mu zdele nepotrebne in smešne. Ko ga je surov desetnik učil korakati in ga jel nekaj zmerjati in drezati, ga je obšla taka nejevolja, da se je zakadil vanj in ga začel daviti. Za srečo je priskočil oficir ter je hudo oštel desetnika, Rusa pa opomnil zlepo, da mora biti vojak podložen in poslušati.

Ko se je že precej izuril in je vojaščino bolje spoznal, se je čutil prav dobro, samo oficirje je gledal pisano. Po njegovih misli niso razumeli nič, razen tistih, ki so se rodili iz kmetov. Kakor mnogi drugi tovariši, je bil tudi on prepričan, da se gospoda prodaja sovražniku in da izdaja cesarja. Večkrat je rekel, ko bi imel on oblast, da bi dal vse gosposke oficirje postreliti ali odgnati, za poveljnike pa bi postavil korporale in feldvebelne, potem bi naš cesar nobene vojske več ne izgubil, ker nimā noben kralj tako hrabrih in zvestih soldatov.

Ko so se vzdignili Lahi, je moral z drugimi rojaki vred potovati proti Veroni. Pri Kustoci udarilo sovražniki na naše. Naskakovali so srčno in neutrudno; cesarski so jeli omahovati in se umikati, dokler ne priče hrvaški general s podporo. Bitev se ponovi, Lahi vidijo, da ne opravijo nič in odidejo z bojišča. Rusova kompanija je stala na levi strani in dolgo ni prišla v ogenj. Blizu nje se je postavila močna truma sovražnikov, ali ni ona ni dobila ukaza, da bi napadla ali

streljala. Nasprotniki so se gledali tako več ur, iz dolgega časa so nekateri polegali, drugi kadili, tretji napijali; kazali so si tudi drug drugemu pesti in jezike.

Nestrpljivo čaka Rus znamenja. Drugje grmi boj že celc jutro; kaj je to, da se miruje ravno tukaj? Vsak pok mu pomnoži sum in nejevoljo. Polaste se ga vse groze kranjske jeze: oči mu zaprežajo, lica zagore, čelo se nagrbi in zatemi, usta zapenijo, lasje naježe, vse žile napno in zakrvave. Beseri zatuli: „Štapa, ali nisi sram, da pasemo tu lenobo, medtem ko nam bratje pogibljejo? Oficirji nas hočejo izdati! Udarimo brez njih — kdor je z mano, naprej!“

Poročnik se mu zagrozi, da ga bo posekal, če ne bo molčal. Rus ga pahne v grabo in se zažene čezenj naravnost med Laha. Prilomastil je tako iznenada, da niso utegnili streljati. Z obrnjeno puško jih začne mlatiti in pobijati. Od vseh strani ga obsipljejo, zajamejo, bijejo in bodo. On ne čuti nobenega udarca, nobene rane, vojskuje se stoji in nezadnje na tleh do zadnje kaplje, do zadnjega giba in zdiha. Po končani bitvi ga najdejo tovariši vsega razsekanega med celim kupom mrtvih sovražnikov. Nekateri so rekli: „Ko bi imel naš cesar same take junake, bi pridobil ves svet, če bi hotel.“ Razumnejši so jim odgovarjali: „Ali pa bi izgubil še to, kar ima.“ Rajniki je bil prenagle jeze. Vsi znanci so pa glasno hvalili njegovo moč in srčnost in so se žalostili iz resničnega srca, da jim je vrli družabnik moral poginiti. V domačem kraju so njegove slabosti že davno pozabljene, z veseljem ponosom pa se spominjajo stari in mladi še dandanašnji njegovega nikdar premaganega korenjasta.

Pripovedovalko sem vprašal, kaj misli, če ni gnala Rusa k vojakom morda nesrečna ljubezna do Katrice. Ona veli: „Mogoče, ali ne verjamem. Janez je šel radovoljno, ker je bil za vojaški stan kakor nalašč ustvarjen. Pa saj bi bil lahko dobil, katero bi pozelel; na celo kmetijo se ormoži vsaka rada. Katrica je hodila pozneje dosti za njim, ali se je ni hotel več usmiliti. Če bi jo bil prišel snubit, vem, da bi bila od veselja zavrnila in poškočila do stropa.“

SREČANJE S STRAHOM

Sedim na vozu, na dobrem, starem razmajanem lojtrniku z velikimi lesenimi kolesi. Mura teče enakomerno. Dogla griva ji vihra v večerni sapici, kdaj pa kdaj strese z glavo in zarežeče, kot da bi se pri sebi potihlo zasmejala in se kot jaz veselila svobode. Ni se nama več treba bati mož z puškami in ni več nevarnosti, da bi Mura končala v kakšnem kotlu.

Sence se gostijo in od Krke se preko nepokošenih travnikov plazijo bele meglice. Tesneje se zavijem v odejo, ki diši po živalskem znoju.

„Samo še do križpotja, potem pa domov,“ si rečem, kobilici pa glasno zaukažem: „Daj, stopi!“ Žival se je namreč kar naenkrat ustavila. Na moje prigovarjanje sili levo in desno, samo naprej nikakor ne. Znana mi je Murina trma, nič kolikokrat se mi je že skujala.

„Ej, ti tepka tepkasta, česa si se pa ustrašila?“ jo sprašujem in napenjam oči, da bi videla, kaj jo zdržuje. A nič. Iz žepa potegnem skorjico kruha ter stopim pred žival, da bi jo tako premamila, a vse zaman. Niti zapeljivo božanje po vratu in ne ljubkovalno prigovarjanje nič ne zalezeta. V očeh se mi začno nabirati solze.

Mura postaja vse bolj nemirna. Tedaj zapazim ob robu ceste nekega človeka v črni sukni, s črnimi rokavicami in rokah in s črnim klobukom, potisnjenim globoko na čelo.

„Stric, pomagajte mi,“ zahlipam. A človek molči. Nato se začne dogajati nekaj čudnega. Vse bolj raste in raste. Skočim na voz in prepustim usodo preplašeni kobilici, ki se brezglavo požene v divji dir preko polj, ozar in poti.

Nisem si upala odpreti oči, dokler se ni Mura vsaj malo umirila. Zagledala sem domačo vas.

Na dvorišče je Mura pripeljala ostanek voza in mene na pol mrtvo. Grobe besede domačih so zamrle ob pogledu na moje mlriško obličje. Babica me je brez besed objela. V njenem naročju sem med solzami izjecljala, kaj se mi je pripetilo.

„Bila je izgubljena duša,“ je dejala babica s skrivnostnim, zametnim glasom. „Peljala si prek Kosovega polja, kjer ljudje še ob belem dnevu ne hodijo radi. Pozimi so bila tla pokrita z mrličmi in edini pogrebci so bile vrane, ki so mrtvim kljuvale oči... Eh, ubogi otrok... Prekleta vojna!“

DEKLICA

Pšenice se izplača sejati

Ivan Nagelj iz Smolenje vasi je lani posejal pšenico na 80 arih, letos se je odločil za 1 hektar

Te dni, ko je jesenska setev pšenice v polnem teku in ko posejevalci sklepajo s kmeti na terenu še zadnje pogodbe o pogodbeni pridelavi, smo za sobesednika rubrike izbrali čistega kmeta Ivana Naglja iz Smolenje vasi 22. Je med tistimi, ki so lanske izkušnje s pšenico zelo pohvalili.

Lani ste bili med prvimi, ki so z novomeško za drugo sklenili kooperantsko

Kmet Ivan Nagelj je za nekaj tednov prikljen na posteljo, ker si je polomil rebra pri padcu s kozolca, tako je primoran k počitku, ki si ga sicer ne privošč.

pogodbo za pridelovanje pšenice. Kako se je to sodelovanje obneslo?

„Ker nisem vedel, kako se bo kooperacija obnesla, in ker smo kmetje nasploh malce nezaupljivi, sem lani sklenil pogodbo samo za setev na 80 arih površine. Oddal sem zadrugi 1.558 kilogramov pšenice, pridelal pa sem skoraj 4.000 kilogramov. Preostalo sem porabil zase. Kooperantje smo dobili seme in gnojila, slednje s precejšnjim popustom. Ker sem ugotovil, da se tako sodelovanje res izplača, sem letos podpisal pogodbo za setev pšenice na 1 hektaru.

Izračunal sem, da bom za drugi prodal 2.000 kilogramov pšenice, vrnil bom še 600 kg, kolikor bom dolžan za zamenjavo semena, pa mi bo kljub temu veliko ostalo.“

Kaj pa ostali sovaščani? Se tudi ti odločajo za tovrstno kooperacijo?

„Precej me jih je spraševalo, in ko so videli na mojem primeru, da je taka pogodba za kmeta ugodna, so se trije letos odločili za kooperacijsko pridelovanje pšenice.“

Ali zadrugi prodajate še druge pridelke in kako se ostalo sodelovanje obnese?

„Redno oddaja naša kmetija poprečno 15 litrov mleka na dan, na zadrugi odkup vozim teleta, pogodbeno pa pridelujem tudi krompir, vendar z njim nimam najboljših izkušenj. Lani smo se dogovorili, da bodo krompir vzeli oktobra, a so ga šele maja, ko je že veliko izgubil na kvaliteti. Spet imam od letošnje letine pripravljenih 2.000 kg krompirja za odkup, a tudi še niso prišli ponj.“

Pri Nagljevih, kjer kmetija gre iz roda v rod, tudi v bodoče ne bodo te dejavnosti opustili. Gospodarjeva hčerka Bernarda se je sama odločila za študij na srednji kmetijski šoli, ker jo kmetovanje nadvse veseli. Pri delu na poljih in v hlevu sicer pomagajo vsi otroci, toda ostali le po „sihtu“. Delo je povsem mehanizirano, saj imajo Nagljevi vse kmetijske stroje, od traktorja do nakladalke in molznega stroja, kot pravita gospodar in njegova žena, ki nosi kajpak levji delež vseh opravil, pa življenje na kmetiji ni več tako slabo in naporno, kot je bilo za njunih mladih let.

R. BACER

BLOK IN TRGOVINA NA MESTNIH NJIVAH – Novi poslovno-stanovanjski objekt med 4. in 5. blokom na Mestnih njivah že raste iz tal. V novi stavbi, ki bo julija prihodnje leto dograjena, bo 16 stanovanj, od teh 11 trosobnih, 3 dvosobna in 2 enosobni. Razen tega pa bo v pritličju 100 m² površine namenjene trgovini. (Foto: R. Bačer)

Tudi miselnost je drugačna

Krojač in Labod – nov primer uspešnega poslovnega sodelovanja v Novem mestu

Pri novomeškem Krojaču, kjer so doslej izdelovali predvsem delovne obleke po naročilu združenega dela, so prejšnji mesec krenili v novo smer: pogodbeno povezovanje z večjimi tekstilnimi tovarnami, kot sta Gorenjska oblačila Kranj in novomeški Labod.

Pred šestimi leti so imeli pri Krojaču domala več izgube na zaposlenega, kot je ima zdaj IMV, pa so samo s 100.000 din sanacijskega kredita izplavali. Razen uslug za stranke so delali

predvsem zaščitne delovne obleke po naročilu združenega dela, kar je predstavljalo doslej okrog 80 odstotkov proizvodnje. Težave pa so nastale, odkar na trgu ni dobili keper blaga za taka oblačila, razen tega so ugotovili, da opravljanje drobnih uslug prinaša tako rekoč izgubo.

Postavili so se sicer na noge, osebni dohodki 35-članskega kolektiva so že na ravni delavcev enake stroke pri Labodu ali v Novoteksu, vendar pa si želijo trdnjše bodočnosti in ne le

poslov od danes do jutri. Precej sta se spremenila miselnost kolektiva in odnos do dela. V tem je tudi glavni razlog, da so začeli stike in pogodbeno delo za večje proizvajalce. Tako so septembra letos najprej sklenili pogodbo za izdelovanje ženskih kril za tovarno Gorenjska oblačila Kranj, takoj zatem pa še sprejeli večje naročilo za novomeškega Laboda. Trenutno delajo 2000 ženskih hlačnih in drugih kril za novomeško tovarno, ki bodo do konca oktobra gotova. Kot je izjavil direktor Krojača Franc Mazovec, je kolektiv z veseljem sprejel obe naročila in meni, da je trdnjša bodočnost prav v takih pogodbenih poslih.

R. B.

Zbrali 40 ton papirja

Tridnevna akcija zbiranja papirja pod okriljem RK je nad pričakovanji uspela – Najboljši na grmski šoli

Med 28. in 30. septembrom je v novomeški občini po vseh šolah in krajevnih skupnostih potekala akcija zbiranja odpadnega papirja v humanitarne namene. Akcijo, ki je dala doslej rekordne rezultate, so poizrtvalno izvedli mladi člani in mladina Rdečega križa po šolah in aktivisti RK v krajevnih skupnostih. Skupno je bilo zbranega 40.390 kilogramov papirja, najbolj pa so se izkazali na osnovni šoli Grm, kjer so zbrali 13.590 kilogramov papirja.

Po ostalih šolah in delovnih organizacijah so si tudi prizadevali, vendar je treba upoštevati, da imajo odročne vaške šole manj možnosti kot mestne. Na osnovni šoli „Baza 20“ v Dol. Toplicah so zbrali 2.130 kilogramov papirja, v Vavti vasi 820 kg, na šoli Dragotin Kette 700 kilogramov, v Mirni peči 1.510 kg, v Žužemberku 3.100 kg, v Smihelu 2.610 kg, v Stopičah 500 kg, v Šmarjeti 1.600 kg, v Škocjanu 630 kg, na Malem Slatniku 740 kg, v Otočcu 630 kg, v Brusnicah 710 kg, v Šentjerneju 1.700 kg, na šoli Katja Rupena 3.960 kg, v Bršljuni 2.390 kg, medtem ko so srednje šole zbrale skupno 1.070 kg in v tovarni Ela 2.000 kilogramov papirja.

Dogovor je, da gre 10 odst. zbranih sredstev za knjižna darila najprizadenejšim posameznikom ali skupinam v zbiralni akciji ter za socialne dejavnosti na šolah. Nadalnjih 15 odst. gre za pomoč prizadetim po toči, 20 odst. pa za novoletno obdaritev najstarejših občanov. O razdelitvi preostalih sredstev bo predsedstvo OO RK še razpravljalo, na vsak način pa bo denar porabljen za socialne dejavnosti in delno za vzgojno-propagandno literaturo Rdečega križa.

Novomeška kronika

PREMALO VIDNIH ČENIKOV! – V bifelij, lokalih in na tržnici je sicer določeno, da morajo biti razobešeni vidni ceniki blaga, toda kupci ugotavljajo pomanjkljivosti. Ceniki so sicer povsod, toda na takem mestu in tako slabo vidni, da za ceno izveš šele, ko moraš plačati. Izjema je novi lokal „Pod arkadami“, kjer vidni cenik naravnost bode v oči.

S CVETJEM OGRAJENO – Parkiranje pred Mercatorjevo trgovino zraven vodnjaka na Glavnem trgu je od nedavna onemogočeno. Prostor, ki so ga ves dan čez mero zasedali avtomobili in s tem ovirali promet iz Vrhovčeve na Glavni trg, so ogradili z betonskimi cvetnjaki. Okolje je dobilo lepši videz pa še manj gneče bo!

MAR STARŠEM NI MAR? – V novomeški Pionirski knjižnici so ob sobotah uvedli ure pravljic za večje in manjše cicibane, toda obisk je zelo slab. Zadnje soboto sta prišla v skupino mlajših samo dva otročka. Mar starši ne vedo za to ugodnost ali pa si ne vzamejo časa, da bi otroku nudili urico prijetnega razvedrila? Bržkone je slabemu obisku krivo oboje.

ŠEST NOVIH OBCANOV – Minuli teden so v novomeški porodnišnici z območja mesta rodile: Dušana Verbič iz Segove 8 – dečka; Anka Butalin, Ob Težki vodi 32 – Petro; Milena Zefran iz Kristanove 28 – Tanjo; Marija Ivanetič, pod Trško goro 72 – Davida; Branka Avguštin s Ceste herojev 66 – De-

Varčevati z vsemi vrstami energije

Izvršni svet poziva k uresničevanju občinskega odloka

Izvršni svet novomeške občinske skupščine je nedavno tega razpravljal o preskrbi z vsemi vrstami energije v občini in ugotovil, da so v nekaterih delovnih organizacijah že lani dosegli pomembne prihranke tekočih goriv z racionalnejšo porabo. Poziva pa porabnike bencina, mazuta, premoga in drv v združenem delu in v stanovanjskih blokih in zasebniké, naj energijo čim smotrnejše porabljajo in varčujejo tudi v bodoče.

Predvsem pa opozarjajo, da je bil že marca letos v občini sprejet odlok o ukrepih za zmanjšanje porabe toplotne energije, ki govori zlasti o omejitvi pri ogrevanju stanovanj in poslovnih prostorov na 19 stopinj Celzija. Odlok velja tudi za zasebnike, ne velja pa za zdravstvene ustanove, vrtnice in Dom starejših občanov. Ker je inšpekcijska služba dolžna nadzirati uresničevanje tega odloka, naj ne bodo tudi stanovalci v blokih ali v zasebnih hišah presenečeni, če bo potkal inšpektor in izmeril temperaturo. Za izvajanje določil tega odloka so odgovorni hišni sveti in kurilni odbori, lastniki stavb, najemniki ali uporabniki poslovno-stanovanjskih prostorov ter seveda delovne organizacije. Kazen za neupoštevane tega odloka znaša do 30.000 din za združeno delo, skupnost ali hišni svet ter obrtnike in do 3.000 din tudi za odgovorno osebo v teh institucijah.

Dogovor je, da bodo na črpalkah začeli prodajati kurilno olje v omejenih količinah še ta mesec, kurilno olje za gospodinjstva pa so pri Petrolu že začeli dobavljati po spisku vplačil, in sicer po 1.500 litrov. Ker močno primanjkuje tudi nafte, razmišljajo o tem, da bi ukiniteli več avtobusnih prog, ki potekajo vzporedno z železnico.

Varčevanje je potrebno tudi pri porabi električne energije, pri čemer javna razsvetljava ni izzeta.

R. B.

Venček slavnosti za praznik

V počastitev občinskega praznika 29. oktobra bo vrsta športnih, kulturnih in drugih prireditev – Osrednje: slovenski mladinski kongres in otvoritev objektov

Stabilizacijsko obarvano praznovanje letošnjega občinskega praznika bo vendarle dalo vrsto prireditev, s katerimi pa v občini ne bo posebnih stroškov. Slavnosti so se začele že 10. oktobra, program pa se bo iztekel 25. novembra.

Prireditve so se začele 10. oktobra s tradicionalnim balinarskim trobojem na Loki, v katerem so sodelovale ekipe Ljubljane, Zagreba in Novega mesta. Večer s pevskimi zbori delovnih organizacij in mladimi recitatorji je bil 12. oktobra tudi kot hkratna počastitev X. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

17. oktobra se bodo ob 8. uri na strelišču v Bršljuni pomerile z vojaško puško ekipe krajevnih organizacij Zveze rezervnih vojaških starešin, delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in mladih. Isti dan ob 11. uri bo v Malem Podljubnu otvoritev ceste Potok – Podluben. Pomemb-

na kulturna prireditve bo 20. oktobra ob 18. uri v mali dvorani Muzeja NOB, kjer bodo odprli razstavo grafik in kipov mladih ustvarjalcev. Dan kasneje, 21. oktobra bodo ob 15. uri uradno odprli nove prostore Glasbene šole Marijana Kozine (v bivšem zdravstvenem domu v Jenkovi ulici), ob 18. uri pa bo v tej šoli otvoritev spominske dvorane Marijana Kozine.

Osrednja slovesnost bo 22. oktobra ob 10. uri v novem Centru usmerjenega izobraževanja v Smihelu. Po otvoritvi in ogledu stavbe, ki bo ob tej priložnosti poimenovala po Borisu Kidriču, bo ob 11. uri slavnostna seja občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij s podelitvijo vsakoletnih priznanj in nagrad. Isti dan ob 16. uri bo v športni dvorani začetek XI. kongresa slovenske mladine, zvečer ob 19.30 pa tudi v športni dvorani akademija v čast kongresu. Ta dan ob 20.30 bo na Glavnem trgu še promenade koncert godbe na pihala in nastop folklornih skupin Dolenjske in Bele krajine.

28. oktobra ob 11. uri bo v prostorih Zavarovalnice Triglav slavnostna podelitev nagrad, raziskovalne skupnosti ter otvoritev razstave inovacij. Na praznični dan, 29. oktobra, se ob 8. uri začne pohod mladih po poteh 15. divizije. V dveh naslednjih dneh, 29. in 30. oktobra, bo na kegljišču na Loki tradicionalni kegljaški turnir, v suhokranjskem Ajdovcu pa bo 30. oktobra otvoritev zbiralnice mleka in zadrugne trgovine. Hkrati bodo v bližini od-

krili spominsko ploščo padlim aktivistom OF rajonskega odbora Mirna peč.

Vsakoletno srečanje borcev in mladine v Šmarjeti, na šoli, ki nosi ime „29. oktober“, bo 5. novembra dopoldne: ob 12. uri istega dne pa bo v tovarni Iskra – napajalne naprave Bršljin slovesnost ob 20-letnici delovanja z otvoritvijo novih proizvodnih zmogljivosti. Za občane bo tovarna odprta na ogled od 12. do 15. ure. V okviru slavnostnega programa bo 6. novembra ob 11. uri v Domu JLA tudi že tradicionalno srečanje žena in staršev padlih borcev NOV. Za zaključek občinskih praznovanj bodo 25. novembra odprli novo Krkino tovarno steklene volne v Bršljuni.

Asfalt na Kuzarjev kal

Nova asfaltna cesta do partizanske vasi in spominskega parka omogoča razvoj kmetijstva in turizma

Zadnje dni septembra so asfaltirali 1.700 m dolgo novo cesto od ocepca glavne ceste Novo mesto – Mirna peč do Kuzarjevega kala, znanega partizanskega kraja nad Prečno, kjer je bil lani odprt spominski park NOB.

V makadamski izvedbi so cesto čez gozd gradili krajani in vikendarji sami. Delali so leto dni, vsaka hiša pa je prispevala poleg denarja še nad 100 ur prostovoljnega dela. Cesta je široka 3 metre in omogoča dovoz v vas z vsemi vozili. S tem je kraj dobil tudi možnost za raz-

voj kmetijstva, doslej pa pozimi niti vode niso mogli dovažati s cisternami. Velik pomen pa ima cesta tudi za izletništvo in turizem, kajti novi spominski park čisto obiskujejo šolarji in borci, pa tudi izletniki od drugod.

Za asfalt, ki je bil položen pred tedni, je denar prispevala občinska komunalna skupnost. Krajani pa so dobili finančno pomoč tudi od nekaterih delovnih organizacij, za kar so zelo hvaležni. Pomoč so nudili tovarna Krka, kmetijska zadruga, GG, Gorjanci, lovske družine, Novoteks in nekateri drugi.

Ena gospa je rekla, da je nova soseska na Cesti herojev dobila že vrsto vzdevkov, lahko pa bi jo imenovali še naselje ilegalcev. Med več sto novimi stanovalci je namreč polovica takih, ki pri pristojni matični službi sploh niso prijavili spremembe naslova. Uradno stanujejo dru-

Grenak priokus ob čestitkah

Odlučno izpeljan sprejem sporazuma o sredstvih za pospeševanje izvoza

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za pospeševanje izvoza so dolenski delovne organizacije že pred časom podpisale skoraj stoođstočno. Vsem dolenskim in torej tudi novomeški občini ter sindikatu z vseh strani kar dežujejo pohvale za odlučno izpeljano akcijo.

Ker je pospeševanje izvoza v tem trenutku ena naših najvažnejših nalog, novomeška in vsa dolenska aktivnost zares zasluži vso pohvalo. Odlučno izpeljana akcija pa žal dobiva grenak priokus ob glasovih, da je sporazum oz. takšno zbiranje sredstev (za izvozne spodbude naj bi namenili tudi presežke interesnih skupnosti iz prvega polletja) protizakonito. Republiški pravobranilec samoupravljanja je take informacije res že naslednji dan zanihal, a grenak občutek vendarle ostaja. In takšno ravnanje ima lahko težke posledice. Kako delavce v bodoče še pridobiti za kaj, če družbeno in politično podprta odločitev in akcija očitno plove v nejasnih, da ne rečemo kalnih vodah? Poleg tega je sedaj v družbenih dejavnostih v novomeški občini vse prej kot razveseljivo stanje, ki ga lahko blaži le tolažba, da bo naše v veliki meri izvozno usmerjeno združeno delo dobilo bistveno več, kot je dalo, ko bo sporazum začel veljati.

Vse interesne skupnosti družbenih dejavnosti v novomeški občini so v prvem polletju imele 30,8 milijona dinarjev presežka. Toliko sredstev se je namreč nateklo nad 46 odstotki letnih načrtov, kar je po republiški razlagi idealna meja za prvih šest mesecev. Še preden je omenjeni sporazum o združevanju sredstev za pospeševanje izvoza prišel na dan, je novomeška občina imela svojo rešitev za zakonsko obvezno vrnitev presežkov združnemu delu.

Po sklepu posameznih skupščin interesnih skupnosti družbenih dejavnosti je bila za vse skupnosti razen zdravstvene, ki že dve leti ne more iz izgub, znižana prispevna stopnja za drugo polletje in po taki poti naj bi bili presežki vrnjeni združnemu delu.

Upoštevač vse to, pravih presežkov v novomeški občini očitno niti ni. Kljub temu je SDK v septembru zasedla ob polletju zabeležen presežke iz računov vsake skupnosti posebej, zaradi nižje prispevne stopnje pa je vsem skupnostim skupaj konec septembra manjkalo 70 milijonov. Primanjkljaja do konca leta ne bo moč nadoknaditi zlasti zato, ker o ponovni višjih prispevnih stopnjah ne more biti govora. Ker pa dejavnosti in pravice ne smejo biti okrnjene, občinski izvršni svet že išče prehodne rešitve. V ta namen bo potrebno najeti tudi kakšno posojilo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

SINDIKALNA POLITIČNA ŠOLA

Novomeški sindikalni svet tudi letos pripravlja 120-urno občinsko politično šolo. Do konca oktobra mora vsaka osnovna sindikalna organizacija predlagati vsaj enega kandidata za slušatelja šole, da bo izbira lažja in se ne bi zgodilo tako kot lani, ko je bilo predavateljev in mentorjev več kot slušateljev. Ker šola ni poceni, to res ni opravičljivo.

Delovna jesen?

Vrsta nalog za osnovne sindikalne organizacije

Pred sindikatom kot najbolj množično organizacijo delavcev so v sedanjem težkem gospodarskem trenutku odgovorne naloge. Tako kratkoročne kot nekaj dolgoročnejših zadolžitve so sprejeli predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij iz novomeške občine pretekli teden na posvetu, ki ga je pripravil občinski sindikalni svet.

Prva naloga je uveljavljanje samoupravnih delavskih kontrol, ki skrajaj povsod povsem spiyo. Sindikat jim mora pomagati, da bodo še v oktobru sprejele programe dela, pri delu pa se najprej lotile zaposlovanja in delitve dohodka v svojem okolju ter sprožile razprave o slabostih, neodgovornosti, slabem odnosu do družbene lastnine itd. Poleg tega ima sindikat nalogo spodbujati dosledno uresničevanje novega zakona o delovnih razmerjih, posebno na področju zaposlovanja, ter pogledati, ali so vsi štipendisti dobili delo. Delovati mora tudi za končno sprejetje dolgoročnih načrtov zaposlovanja, ki jih v občini še ni. Zavzemati se mora za dosledno uresničevanje zakona o sistemu in politiki cen, da bodo o cenah zares odločali delavci, in to ne tako, da dopolne dvignejo roke za višje cene, popoldne pa se v trgovini jezijo, kdo dovoli takšne podražitve.

Sindikat je prevzel odgovornost za obveščanje v združenem delu. Do konca decembra morajo vse osnovne organizacije obravnavati akcijski dogovor o obveščanju in poskrbeti za njegovo uresničevanje. Razvijati kaže obveščanje preko samoupravnih delovnih skupin, še posebno, ko gre za javno razpravo, ki ji sledi odločanje. In zaostri mora odgovornost strokovnih služb.

V tem času povsod tečejo aktivnosti za spremembo planskih aktov. Sindikalne organizacije morajo poskrbeti, da bodo do 20. oktobra opravljene razprave o predlogih sprememb načrtov interesnih skupnosti, čimprej pa tudi razprave o spremembah načrtov v lastni delovni organizaciji.

DOMAČI TRN

Vsak dan očitno napredujemo; v vrsti za kruh, za meso, za plin, za bencin se gibljem naprej.

MIM

Ni več časa za čakanje

Nezaposlenost v novomeški občini se večja — Manj delovnih mest — Kdaj dolgoročni načrt zaposlovanja?

Zaposlovanje je letos v novomeški občini precej pod številkami iz planskih dokumentov, čeprav so bile že te zelo skrčene. Temu v veliki meri botruje težave v proizvodnji, še vedno pa je velik krivec za to tudi struktura proizvodnje, saj delovne organizacije iščejo 40 odstotkov nekvificirane delovne sile, medtem ko so med iskalci zaposlitve vse bolj izobraženi.

Delovne organizacije so doslej pokrivala potrebe po novih delavcih iz fluktuacije in priliva, sedaj pa kar 40 odstotkov izpraznjenih delovnih mest za polnijo s prerazporeditvami znotraj temeljnih organizacij in delovne organizacije. Jasno pa je, da se zaposlovanje ne more in ne sme ustaviti in da z reševanjem problema zaposlovanja ne kaže čakati na čas, ko bo imel vsak doma nezaposlenega otroka, poudarja Lado Saje iz skupnosti za zaposlovanje.

Samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja, ki ga je podpisala večina delovnih organizacij v novomeški občini, odloča, kje so še možnosti zaposlovanja. Z njim so se delovne organizacije pravzaprav zavezale, da bodo zaposlovale v skladu z rastjo fizičnega obsega proizvodnje in dohodka, predvsem pa da bodo zmanjšale pogodbeno in naravno delo ter delo upokoencev, kar bi vse pomenilo več prostih delovnih mest. Poleg tega naj bi zmanjšale zahtevane delovne izkušnje za neko delo, saj se s tem zapirajo vrata mladim. Nekaj rezultatov pri vsem tem je, a so še premajhni, saj soglasju ob

UMETNIJE ZA KRATEK ČAS — Ena od akcij in prireditev iz bogatega programa OO ZSMS Drska je bilo „Risanje po asfaltu“, ki so ga minuli petek popoldan pripravili člani likovne skupine. Na parkirni ploščadi pred blokom upokoencev se je zbralo skoraj tristo otrok, ki so na risanje z barvnimi kredami prišli iz drugih krajevnih skupnosti. Res je škoda, da bo marsikatera mala likovna mojstrovina počakala le do prvega dežja. (Foto: J. Pavlin)

Možnost za izvedbo naložb?

V 5 letih skupaj manj sredstev za zdravstvo — Več za redno dejavnost in potrebe SLO — Medobčinske investicije ostajajo, finančni vir pa je spremenjen

Sedanji bistveno težji pogoji gospodarjenja narekujejo spremembo vseh srednjeročnih načrtov in praktično povsod so se te naloge že lotili. Osnutek sprememb srednjeročnega načrta novomeške zdravstvene skupnosti za čas 1981—1985 so delegati sprejeli že na skupščini v septembru. Le-ta predvideva za zdravstveno dejavnost v petih letih 17 milijonov manj sredstev. Kako to, ko že dve leti poslušamo vesti o težavah in izgubah v zdravstvu?

Očitno se mora splošnemu zmanjševanju porabe pridružiti tudi zdravstvo. Res pa je, da so po sprejetem osnutku sprememb sredstva za redno dejavnost v 5 letih višja za 25,6 milijonov, medtem ko so črtana sredstva v višini 42,7 milijona, ki naj bi jih občinska zdravstvena skupnost prispevala za investicije medobčinskega pomena. Med njimi je bilo v prvotnem načrtu predvideno financiranje nakupa opreme za Zdravstveni dom Novo mesto, sofinanciranje gradnje pralnice in energetske pri Splošni bolnišnici, dograditve Zavoda za socialno medicino in higieno ter opreme in kadrov za Zdravstveni informa-

tivni center. V spremenjenem načrtu ostajajo le že lani in letos uresničene naložbe (oprema za Zdravstveni dom in delno financiranje gradnje pralnice) ter prispevek za Zdravstveni informativni center v naslednjih letih.

Ker pa so vse investicije nujne, in ker so druge občinske zdravstvene skupnosti v okviru medobčinske pripravljene združevati sredstva le, če to stori novomeška, so po sklepu delegatov ostale v načrtu, 42,7 milijona dinarjev pa naj bi zanje združile vse zdravstvene delovne organizacije iz sredstev amortizacije. Ob znanih težavah v zdravstvu je sicer vprašanje, če ta denar bo, a vse pohvale vredno je vsaj iskanje možnosti in poti za izvedbo brez dvoma potrebnih naložb.

Novomeška zdravstvena skupnost bo morala v letih 1983—1985 zagotoviti tudi še skoraj 3,2 milijona dinarjev za zdravstveno varstvo občanov v Domu starejših občanov Novo mesto zaradi razširitve njegovih kapacitet za 75 postelj, česar prvotni načrt ni predvideval.

Odbori ne delajo

Člani odborov sindikata delavcev dejavnosti skoraj povsem neaktivni

Pri novomeškem sindikalnem svetu deluje 10 odborov sindikata delavcev posameznih dejavnosti. Bolj realno bi bilo reči, da obstajajo, saj vsi po vrsti slabo delajo. Ze v preteklem mandatsnem obdobju delo odborov ni steklo, tako da nimajo vloge, ki bi jo lahko imeli.

V tem mandatu vsaj na začetku ni nič drugače. V prvem sklicu odborov septembra je uspela le seja odborov sindikata delavcev kovinsko predelovalne industrije, ki so se je člani udeležili skoraj stoođstočno, vse druge pa so bile sklepčne šele po drugem sklicu oz. niti takrat ne. Kaže, da so bili že postopki kandidiranja delegatov za posamezne odbore v osnovnih sindikalnih organizacijah speljani s premalo pozornostjo, zato naj bi sedaj sindikalni predstavniki opravili razgovore s člani odborov, ali mislijo delati ali ne.

* IZOBESIMO *
* ZASTAVE *
* Od 22. do 24. oktobra bo *
* v Novem mestu 11. kongres *
* ZSMS. V počastitev tega po- *
* membnega dogodka vsi ob- *
* člani izobesimo zastave v *
* dneih od petka zjutraj do *
* nedelje. Prav tako izobesimo *
* zastave ob občinskem praz- *
* niku 29. oktobru. *

Mladi hočejo v zaklonišče

Poster program mladih z Drske — Prostor bi si radi uredili v zaklonišču

Mladi z Drske so zadnje dve leti ena najbolj delavnih mladinskih organizacij v novomeški občini. V njihovo osnovno organizacijo je vključenih preko 200 mladih.

Tako pripravijo program in srečanje mater za 8. marec, srečanja za starejše krajanje in razna predavanja. Zelo so aktivni tudi na športnem področju. S prostovoljnimi delom in ob finančni pomoči krajevne skupnosti so si uredili asfaltirano igrišče, njihovi košarkarji pa uspešno nastopajo v športno-rekreacijski ligi. Vsako leto pripravijo republiško kolezarsko prireditev Ciklokros Drska, pripravijo ulične teke, pozimi pa organizirajo smučanje in rekreacijo za vse krajanje v osnovni šoli s prilagojenimi programom „Dragotin Kette“. Mladi Drske petkrat na leto izdajajo tudi svoje glasilo „Naše poti“ in urejajo sedem oglašnih desk na različnih krajih v krajevni skupnosti.

Pri svojem delu se srečujejo tudi z mnogimi težavami. Kot je povedala predsednica organizacije Lidija Perše, dijakinja IV. letnika gimnazije, od vseh organizacij najbolj delajo mladi, a so le redkokdaj deležni pomoči starejših. Za : shajanje so si hoteli urediti prostor v blokovskih zakloniščih. Povsod so prostori zaklenjeni, kje je ključ, pa nihče ne ve. Dve zaklonišči sta sicer odprti, vendar sta v takem stanju, da ju ni mogoče uporabljati.

Mladi likovniki krajevne skupnosti so imeli pred dnevi s prvo samostojno razstavo svojih izdelkov otvoritev prostora, ki so si ga uredili v bloku na Šegovi 4. V prostoru, ki je bil prvotno namenjen za shranjevanje otroških vozičkov, bo poslej stalna razstava dosežkov mladih Drske, v programu pa imajo tudi gostovanja likovnikov iz sosednjih krajevnih skupnosti.

J. PAVLIN

„Ni še pravega dela“

Mladi imajo možnost uveljavitve, če hočejo delati — S rezultati meriti uspeh kongresa ZSMS

Eden od petih delegatov iz novomeške občine na bližnjem 11. kongresu slovenske mladine bo lesni tehnik Slavko Mirtič, zaposlen kot izmenovodja v Novolesovi temeljni organizaciji na Dvoru, sicer predsednik tamkajšnje osnovne sindikalne organizacije in mladinske organizacije na Dvoru. Mladinski kongres bo v času, ko zaostrovanje gospodarskih in družbenih razmer prinaša tudi vse večje, težje in resnejše probleme za mlado generacijo na področju zaposlovanja, šolanja, štipendiranja, stanovanj itd. Kakšne so možnosti mladih, da jih rešujejo, koliko

„Kdor hoče delati, ima vse možnosti, čeprav drži, da se še srečujemo z odnosom: ti si mlad, ti nič ne veš. Se pa tudi to spreminja, posebno če so mladi v delavskem svetu in drugih organih. Zal jih je marsikje še malo. Pred meseci je bila na Dvoru pobuda za svet mladih v krajevni skupnosti, a je vse zapalo. In je tako še marsikje. Za to nisimo krivi samo mladi, temveč družbenopolitične organizacije in organi.“

— O čem ste se v vašem okolju v okviru priprav na mladinski kongres največ pogovarjali?

„V krajevni skupnosti smo razpravljali konkretno o klubski dejavnosti, o preživljanju prostega časa. Kaže, da imamo na podeželju za to boljše možnosti kot mladina v mestu. Vsaj prostorskih problemov ni. Tudi z mentorji za različne interese dejavnosti na Dvoru nimamo težav, medtem ko jih marsikje druge sploh nimajo. Zdi se mi, da je mlade na podeželju lažje pridobiti za karkoli, čeprav tudi pri nas zares dela le manjšina članov mladinske organizacije. Morda je krivo tudi vodstvo, ne nazadnje zato, ker ni dovolj usposobljeno, poveza za občinsko konferenco ZSMS pa šepa. Delo moramo še spodbujati s konkretnimi akcijami. Vem, da niso vse le delovne akcije, in plesi. Možnosti je še veliko in mladinska organizacija je vendar zato, da mlad človek v njej zadovoljuje svoje interese — kolikor jih sploh pozna. Mnogi nam očitajo veselice. To pa je skoraj edina možnost, da dobimo kaj denarja za financiranje interesnih dejavnosti.“

V delovni organizaciji smo razpravljali npr. o zaposlovanju, ki je že problem, saj letos nekatere delovne organizacije niso vzele niti svoje štipendistov.“

— Kakšno vlogo ima lahko v takem položaju kongres?

„Mislim, da na kongresu lahko postavimo le smernice, sklepe, uspeh pa bomo merili samo s konkretnimi rezultati, z delom!“

Z. LINDIČ — DRAGAŠ

Slavko Mirtič

znajo in hočejo za to izkoristiti organiziranost v svoji organizaciji?

„Možnosti, da se mladi vključijo v reševanje svojih specifičnih problemov, so,“ meni Slavko Mirtič, „predvsem, če dajo od sebe, kar družba od njih pričakuje, če delajo. Le če bo proizvodnja tekla, če bo produktivnost čim večja, lahko računamo tudi na reševanje vseh teh problemov. V prvi vrsti se moramo zavedati, da bodo kaj dosegli le z delom. A tega še ni. Tudi mladi se še ne zavedajo resnosti gospodarskih težav in ni še dobrega dela. „Svojih“ problemov sicer ne bomo rešili sami, temveč s pomočjo vseh delovnih ljudi, toda tudi sami moramo narediti več.“

— Ima mlad človek pri nas možnost uveljavitve, naj si bo v poklicu, v samoupravi, v delegatskem sistemu?

Vsakdo lahko nekaj privarčuje

Železnica ponuja roko — Prevozi na delo z avtobusi — Le po 2 toni premoga

Težave s preskrbo za energetskimi viri, zlasti za naftnimi derivati in tudi s premogom, resno občutijo tudi v krški občini, zato je občinski izvršni svet na izredni seji 4. oktobra, ki so se je udeležili še predstavniki senovskega rudnika, Petrola, Instrabenza, medobčinskega inšpektorata in milice, predlagal vrsto ukrepov za omejitev porabe ter smotrno in pravično porazdelitev razpoložljivih virov.

Predvsem je pri varčevanju potrebna potrpežljivost in zavest, da vsak lahko po svojih močeh pomaga pri urejanju razmer. Pred tovarnami in tudi občino je vse polno „pločevine“, zato je zdaj skrajni čas, da se omogoči delavcem prevoz na delo z avtobusi. Tudi na tako imenovanih pogodbenih linijah ne bi smelo biti ovir za prevoz drugih potnikov.

BO KAJ Z MLADINSKIM GLASILOM?

Do 15. oktobra pričakujejo pri centru za obveščanje krške občinske mladinske organizacije predloge in odgovore osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, pionirskih odredov na šolah ter družbenih organizacij in društev o tem, kakšno naj bi bilo glasilo občinske konference ZSM. Doslej je izhajalo le enkrat ali dvakrat na leto, in še to na lastno pobudo ter ob zavzetosti nekaj članov predsedstva. Težave so bile z vsebino in tudi z uredniškim odborom.

Sele analiza bo točno pokazala, koliko ljudi je vsak dan na poslovnem potovanju v Ljubljani in drugod, že sedaj pa je jasno, da bi s preusmeritvijo na železnico tudi poslovneži lahko privarčevali marsikakšen liter bencina. Direktorji naj poslej skrajno varčno izdajajo potne naloge, inšpekcija in milica pa naj bi zlasti bolj nadzirala, kaj se dogaja s službenimi avtomobili brez soferjev.

Organizatorji raznih sestankov, zlasti v Ljubljani, morajo imeti pred očmi ob sklicih, tudi vozne rede, zlasti železniškega. Na železnico morajo bolj misliti še organizatorji izletov, saj ŽTP Ljubljana zagotavlja, da je sposobno razbremeniti prenatrpane ceste.

Samoupravna stanovanjska skupnost v Krškem je že zagotovila reden tehnični nadzor nad kurilnicami v blokih, ki jih zvečine ogrevajo z oljem.

Cisterne so sicer polne, vendar zaležejo te količine v najboljsem primeru le za en teden ogrevanja stanovanj. Tudi vse šole in večina vrtcev je odvisna od dobav kurilnega olja. Zato lahko le upajo, da bodo ob

znosnih temperaturah čim bolj odlašali s kurjenjem.

Omejeno ogrevanje pa nikakor ne sme iti na račun zdravja otrok. Nove stanovanjske zgradbe že projektirajo za ogrevanje s trdimi gorivi.

Senovski rudarji, ki nakopljejo vsako leto okrog 120.000 ton premoga, od tega 40 odstotkov za široko potrošnjo, bodo z delom ob prostih sobotah in nedeljah izpolnili sprejete načrte. Do marca imajo pri rudniku za 5.500 ton vpisanih kupcev premoga. Okoli 1900 ton premoga je že plačanih in ti kupci bodo dobili gorivo v naročenih količinah, medtem ko za druge velja od 1. oktobra omejitev prodaje na 2 toni.

Preuredili so tovarnjake, da bodo lahko zdaj dvema strankama naenkrat pripeljali premog, da bodo stroški prevoza manjši.

P. PERC

DELEGAT ZA MLADINSKI KONGRES

Pri krški občinski konferenci so zamenjali nekatere predvidene delegate za 11. kongres ZSMS. V Novo mesto pojdejo Milan Haralović, Gordana Maslovarič, Iztok Pirč, Štefka Štok in Ivan Urbanč. Delegata na 11. kongresu jugoslovanske mladine pa bosta Stane Dvoršek in Gordana Maslovarič.

TEHNOLOŠKA VODA REŠUJE

V Krškem so lani gospodinjstva porabila 501.604 kubike vode, gospodarstvo pa kar 1.599.000 kubikov. To razmerje na Senovem je bilo 206.472 kubikov (gospodinjstva) in 122.422 kubikov (gospodarstvo) ter v Kostanjevici 78.666 proti 52.760 kubikom vode porabljene, v gospodarstvu. Cena za kubik vode v gospodarstvu je zdaj 7 dinarjev, v gospodarstvu pa 50 par več. Stevilke o porabi v Krškem pa zgovorno pričajo, da tehnološka voda „rešuje“ ceno gospodinjstva vode.

VODA IZ RŽIŠČA ZA DOLINO

Kostanjeviška okolica večkrat ostaja brez vode iz raznih vzrokov. Med pogoste spada tudi neveselno pokanje cevi zaradi neustreznih cevi in pritiska vode. Pri Kostaku bodo zato iz zajetja v Ržišču „prepeljali“ vodo v dolino, tako da bi s prostim padcem prišli do vasi. Na ta način bi reševali tudi oskrbo z vodo v Senterneju.

POSEK GOZDA ZA TRAVNIK — Kuharjevi iz Mladja so posekali 80 arov gozda, kjer naj bi poslej na travniku, ki ga bodo strojno kosili, dobili dovolj krme za 7 glav živine. Na travniku v Jarku, ki je bil prestm, pa bodo zasadili smreke. 28-letni Jože je iz gozda s traktorjem privlekel kostanjeva debela (na sliki), ki jih kostanjeviški gozdarji plačajo po 1700 do 1800 dinarjev kubik, uporabijo pa jih za drogeve za električno napeljavno. (Foto: P. P.)

Beli bizeljčan gre dobro v denar

Slovin povečal prodajo za dva milijona litrov

Pri Slovinu v Brežicah opažajo, da se zadnje čase povečuje povpraševanje po belem bizeljčanu. Tako so ga na v dneh od 1. do 20. septembra prodali še enkrat toliko, kot so računali. Prodaja pijače se je v tem času povečala od 85 na 105 vagonov. Pravijo, da jih že vse leto rešuje presežanje s planom določenih količin, saj so cene zamrznjene, a stroški se povečujejo. Izhod iščejo v notranjih rezervah, vendar trdijo, da teh zmanjkuje.

V prvem polletju so presegli količinski obseg dela za 27 odst. Prodali so več kot 11 milijonov litrov pijače, v istem obdobju lani pa le 8,8 milijona. V kolektivu so povedali, da je to njihov prispevek k stabilizaciji, ki pozitivnemu izidu ob polletju, ker sicer ne bi mogli prenesti od 110 na 160 milijonov dinarjev povečanih materialnih stroškov in obresti, ki so poskočile od 7 na 12 milijonov dinarjev.

Pogozdujejo, trgajo grozdje, zbirajo papir

Plodno pionirsko leto

Na občinski konferenci v Cerkljah so v soboto izrekli priznanje vsem tistim društvom, ki privabljajo v svoje vrste pionirje. Mednje sodijo zlasti gasilska društva, taborniška organizacija, ribiška družina, Planinsko društvo in organizacija Rdečega križa. V njih so pionirji najbolj množično zastopani, več sodelovanja pa si želijo predvsem z Zvezo socialistične mladine in z družbenimi organizacijami v krajevnih skupnostih.

V KS se pionirji lotevajo najrazličnejših akcij, od čiščenja okolja do dela v vinogradih, gozdovih in nasadih sadnega drevja, zelo zavzeto pa se vključujejo tudi v razna tekmovanja, v spoznavanje partizanske preteklosti in krajevne praznike. Pri zbiranju odpadnega papirja, stekla in tekstila so se najmlajši doslej prav tako odlično izkazali. V odredih snujejo že pionirske delovne brigade.

KAMP PRIVABIL PET TISOČ GOSTOV VEČ KOT LANI — V Čateških Toplicah so zadovoljni, da so se o pravem času razširili prostori za kampiranje. Do konca avgusta se je število nočitev v kampu povečalo za 27 odst. v drugih objektih pa za 8 odst. (Foto: J. Teppey)

V termah že brez izgub

Do konca avgusta 118 tisoč nočitev — Domačih gostov precej več, tujcev manj kot lani

Kolektiv čateških Term se že dolgo otepa z izgubo. Ta je ob polletju znašala 15 milijonov dinarjev in je bila večja, kot so planirali. Do konca avgusta so predvideli še nekaj nad 6 milijonov dinarjev, vendar so bili nadvse prijetno presenečeni, ker so namesto izgube imeli 1,8 milijona ostanka dohodka.

Sanacijski program, ki ga izvajajo tretje leto zapored, je končno le dal pričakovane sadove. Toplice so si pridobile sloves zaradi dobre zasedbe in kakovostnih storitev zdravstvene osebja, veliko gostov pa je

pritegnil tudi razširjeni kamp. V osmih mesecih so našli 118 tisoč nočitev, kar je za 7 odstotkov več, kot so planirali, in za 15 odst. več kot v istem obdobju lani.

Pri kopalcih so se ušeli kljub dolgem in vročemu poletju. Obisk je bil manjši kot lani ker je bilo veliko deževnih sobot in nedelj, dni, ko se bazeni navadno najbolj napolnijo. Pa tudi Krka je bila letos izredno topla, tako da so mnogi zavili na njene bregove. Lani, ko so imeli rekordno kopalno sezono, so našli skoraj 175 tisoč kopalcev v zunanjih bazenih, letos pa 156.813.

PREMALO MENTORJEV IMAJO — Pionirji v brežiški občini so pri uresničevanju dvehletnega programa Jugoslovanskih pionirskih iger „Rastemo pod Titovo zastavo“ opravili ogromno delo v krožkih, društvih in na občasnih delovnih in drugih akcijah s katerimi so se vključevali v življenje krajevnih skupnosti. Na občinski pionirski konferenci 9. oktobra v Cerkljah so ponovili večkrat izraženo željo po boljši povezavi v DPO v krajevnih skupnostih. (Foto: J. Teppey)

Do obrti bolj življenjsko

V brežiški občini je napredek manj razvitih KS odvisen tudi od razvoja obrti

Obrt je že več let pomemben člen v gospodarstvu brežiške občine, vendar ji sele v tem srednjeročnem obdobju posvečajo več pozornosti.

Septembra se je iztekel rok za javno razpravo o njenem razvoju v letu 1981—1985. Na osnutek programa je bilo že na juljski seji občinske skupščine izrečenih nekaj bistvenih pripomb z namenom, da bi se obrt v občini bolj razmahnila.

Obravnavali naj bi jo bolj življenjsko kot doslej. To je predlagalo predsedstvo občinske konference SZDL in imelo pri tem v mislih tiste stroke, ki jih v krajevnih skupnostih najbolj pogrešajo. Mednje sodijo na primer kovaštvo, mizarstvo ali čevljarstvo, ki izumirajo. Na novo se porajajo potrebe po popravilu kmetijskih in drugih strojev.

Predlog programa razvoja drobnega gospodarstva bo moral natančno opredeliti, kdo vse v občini je odgovoren za pospeševanje obrti ter s kakšnimi ukrepi bo to zagotovil in kdaj. Pri tem je mišljena spodbudnejša davčna in kreditna politika ter politika cen.

Tudi birokratske ovire, ki so do zdaj po nepotrebnem podaljševale postopke za pridobitev obrtnega ali gradbenega dovoljenja, naj bi v občini čimprej odpravili. V program bi morali zapisati tudi to, katere stroke so prednostne in bodo deležne morebitnih olajšav pri obdavčitvi. Potrebe po obrtnih storitvah so še velike. Neizkoriščene so tudi možnosti za razvoj proizvodne obrti v kooperaciji z industrijo.

vila tudi kot izvoznica. To je TOZD Regulator in ta zaposluje 32 delavcev.

Z enakomernejšo razporeditvijo obrti po krajevnih skupnostih bi zlasti manj razvite KS laže ujele korak s časom, zato je javna razprava dopolnila program njenega razvoja tudi v tej smeri. Do konca srednjeročnega obdobja obrt torej lahko precej poveča število zaposlenih in skrajša vrste tistih, ki čakajo in bodo še čakali na delo. J. T.

NOVO V BREŽICAH

VSAK DAN PET VAGONOV — Kaže, da kljub obilni letini jabolka za industrijsko predelavo letos ne bodo zgnila, vsaj na Bizeljskem in na Pišecem ne. Odkupuje jih Vital iz Mestinja, vsak dan po pet vagonov. Za odkup je tokrat poskrbel Slovin in dokazal, da se s pravočasnim dogovorom vendarle najde izhod iz stiske. S ceno 3,5 dinarja za kilogram se ljudje zadovoljni, če vse sadje otresejo, lastniki novejših sadovnjakov pa ne. Pravijo, da potem ko dobra jabolka oberejo, slabša pustijo na tleh, ker jih za ta denar nihče neče pobirati. Premalo jih leži na tleh in zato porabijo ogromno časa preden premerijo sadovnjake podolgem in počez.

IZ PISARN IN ŠOL V VINOGRADU — Učenci osnovnih šol to jesen spet pomagajo pri pospravljanju pridelkov. Solarji iz Pišec in Bizeljskega so trgli gozdnje in si tako prislužili denar za izlete.

Vrstniki iz drugih krajev sodelujejo pri obranju koruze. Prostovoljci za trgave prihajajo tudi iz pisarn. Za sedaj so to le še Slovinci. Njihov zgleb bo morda sčasoma pritegnil tudi druge, saj je skozi vse leto vrsto opravil, pri katerih bi lahko organizirano priskočili na pomoč.

NE V PREDALE! — Teden otroka bi moral biti večkrat na leto, da odrasli ne bi pozabili nanje pravijo prijatelji mladine v Brežicah. Tokrat so si vsi solarji ogledali film Boško Buha v Domu JLA, v otroškem vrtcu pa so za tiste, ki niso v organiziranem varstvu, zavrteli risanko. Tudi lutkovno predstavo so jim priredili in jih s starši vred povabili na razstavo otroških knjig. Vse KS, šole in družbene organizacije so dobile te dni napotke za izboljšanje družbenega standarda otrok in občinska ZPM upa, da jih bodo prebrali in upoštevali pri vsakdanjem delu.

Ribez izpodriva trto

J. Štampfelj z Goleka polagoma preusmerja kmetijo

„Dokler bodo drugi postavljali kmetu cene, bo hudo slabo,“ pravi 63-letni kmet Jože Štampfelj z Goleka, vasice na pobočju ob cesti Krško — Veliki Trn. Tod je precej vinogradov in tudi sobesednik ima četrtino obdelovalne zemlje (vseh površin ima kmetija 10 ha) zasajeno s trto. „Kmetove cene bi se morale približati tistim v trgovinah. Cene škropiv in umetnih gnojil

divjajo, odkupne cene grozdja in drugih pridelkov pa capljajo daleč zadaj,“ se huduje Jože. Kooperant krškega Agrokombinata je že od začetka. Predlani je zmrzal pobrala okrog 8 ton grozdja, lani je že nekaj oddal. „Sele naslednje leto bo pridelek spet dober, če ne bo spet pozeblo,“ meni Štampfelj. Letos so oddali dve toni ribeza, tudi mladi nasad 180 dreves breskev vse bolj obrodi; letos jih je bilo že dvakrat več kot lani, in sicer 600 kilogramov.

Na kmetiji se je rodilo 6 otrok, doma pa so ostali le hčeri in sin Jože. Pomoč več rok je še bolj dobrodošla, odkar so prodali star traktor. Močnejšega bodo šele kupili. Dnevno oddajo tudi okoli 13 litrov mleka, vsako leto pa mimo pogodbe še 2 teleti. Toda gospodar pravi: „Pri ribezu in vinogradu je še nekaj zaslужka, drugo je le životarjenje. Letos bi rada z Jožetom posadila še 600 sadik črnega ribeza, trto pa bomo počasi posekali.“ Sicer pa Štampfelju ljudje zaupajo, saj je bil po vojski trikrat občinski odbornik. „Najtežje je bilo tedaj, ko so bile obvezne oddaje,“ se spominja. Tudi v tem mandatu je delegat kmečke delegacije za občinski zbor združenega dela. „Na začetku ceste Golek — Gora že več kot tri leta piše, da je cesta v gradnji, narejena pa ni bilo nič, ker pač ni denarja,“ pravi.

P. P.

PRIPRAVA POSODE — Jože Štampfelj pravi, da je 'zakuhavanje' posode pomembna priprava 1000-litrskega sode, ki ga je sam izdelal, preden bodo vanj natočili most. Posodi namreč tako odvzamejo tanin. (Foto: P. P.)

KRŠKE NOVICE

SIRENE NE SLIŠIJO — Ob obrambnem dnevu so na krškem šolskem centru zamudili pravočasno evakuacijo ob improviziranem letalskem napadu, saj niso slišali sirene. Tudi na Spodnjem Griču se krajani pritožujejo, da sirene ne slišijo. Zato bodo v Krškem ob dogovarjanju o enotnem sistemu alarmiranja skušali odpraviti slabo slišnost, čeprav vedo, da to ne bo poceni.

nje po pločevini nad glavami štipendistov sprevrglo v prijetno uspanko.

ODKRITOSRČNOST — Medtem ko je bila na občinskem zboru krajevnih skupnosti razprava o preskrbi zelo živahna, se je na zboru združenega dela vse končalo pri odkritosrčni pripombi delegata: „O preskrbi bi lahko veliko razpravljali, a žal, nismo pripravljeni.“ Lepo in malce neodgovorno hkrati...

SAMO ASFALT SE ČAKAJO — Vasičani Velikega Trna bi radi čim prej asfalt na cesti Pijavsko — Črešnjice, za katero so zbrali prispevke in opravili zemeljska dela, že pred več kot dvema letoma. Na vprašanja, kam je šel denar, jim na samoupravni komunalni interesni skupnosti odgovarjajo, da imajo na Velikem Trnu že tako precej več asfalta kot v drugih krajevnih skupnostih.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

PONOVNO O PREVOZIH

V nedeljo je bil na Primožu izredno številno obiskan sestanek krajanov iz kar treh krajevnih skupnosti. Še vedno namreč nimajo delavske avtobusne proge. Kljub dobri volji – na pogovor so prišli poleg predsednika izvršnega sveta, sekretarja sindikalnega sveta, predsednika občinske konference SZDL, Izletnika in Jutranjke (edina od delovnih organizacij) – avtobusa tudi poslej ni mogel nihče obljubljati. Krajan seveda zahtevajo prevoz na delo, za kar so pripravljene celo globlje seči v žep. Vsa zadeva mora ponovno pred koordinacijski odbor za delavske prevoze, saj je pobud za rešitev več, žal pa doslej nobena ni bila sprejemljiva za vse. Delavci s primoške, dela boštanske in tržiške krajevnih skupnosti pa tudi ne morejo ostati brez organiziranega prevoza.

NAJBOLJŠIM ZLATO – Na pionirski konferenci na sevniški šoli so podelili najboljšim učencem priznanja svojega vzornika Sava Kladnika. Iz rok ravnatelja prof. Jožeta Bogoviča je zlato priznanje prejela tudi naša vestna dopisnica Jasmina Marolt. (Foto: A. Železnik)

Odgovore naj da javna razprava

Pojasnjevanje programa samoprispevka „v živo“ – Navsezadnje bo obremenitev z novim samoprispevkom manjša za 0,5 odstotka od sedanjega – Referendum bo 12. decembra

Predsedstvo občinske konference SZDL je v razmeroma kratkem času minuli četrtek že drugič obravnavalo program novega občinskega samoprispevka, o katerem se danes pričinja javna razprava po krajevnih skupnostih.

Poglavitna ugotovitev s seje predsedstva je, da so izračuni virov točni. Pričakujejo, da bodo po stopnji 1 odstotek, če bo referendum izglasovan, v petih letih zbrali 84 milijonov dinarjev. Od tega naj bi šlo za komunalne objekte dve tretjini (63 milijonov dinarjev) in šolske objekte ena tretjina (21

– Za javno razpravo bodo skušali priti v sleherni vaški in ulični odbor SZDL. Za pogovore z občani in delovnimi ljudmi je imenovan politični aktiv z nad 80 ljudmi.

– Tokrat za pojasnjevanje programa samoprispevka po vsej verjetnosti ne bodo izdali posebne brošure. Samo tisk bi stal najmanj 150.000 dinarjev.

– Ni res, da revnejši ne morejo biti tudi oproščeni samoprispevka! V toku leta je težko spremljati, kdo zapade pod mejne zneske. Za to pa bo spet imenovana posebna komisija. Sedanja je na prošnjo prizadetih oprostila plačevanje 18 prisilcev. Kako je s tem, bo navedeno po zborih.

Krajevne skupnosti so dolžne krajanom poročati tudi o njihovih samoprispevkih. Prizadevajo si, da bodo pripravili poročila. Slika o tem, kaj vse je bilo zgrajeno v občini, bo tako še dosti bogatejša.

milijonov dinarjev). Javna razprava naj poskuša dati odgovore o morebitnem vrstnem redu gradenj. Kje bodo kaj prej gradili, bo odvisno tudi od prizadevnosti posameznih krajevnih skupnosti. Novost sedanjega dopolnjenega programa sta tudi

SEVNIŠKI PABERKI

POŠTE LE OB SOBOTAH – Izvršni svet je ponovno obravnaval odlok o odpisnem času trgovin in drugih lokalov. S tem odlokom v preteklosti ni bilo sreče. Upajmo, da bo sedaj le šel skozi. Med drugim namreč ureja tudi poslovanje pošte v mirnem delu občine že težko čakajo, da bi bilo za konec tedna odprto vsaj eno pošto okence.

PARKIRIŠČE UREJAJO – Sevniška krajevna skupnost bo te dni asfaltirala parkirišče pod avtobusnim postajališčem. Urejeno bo vse, od robnikov do pločnika.

PRESKRBA SE KAR – Aktivnost krajevnih konferenc SZDL in krajevnih skupnosti je bilo na posvetu minuli teden rečeno, da poteka preskrba z osnovnimi živili zadovoljivo. Da je po sevniških trgovinah pralni prašek, so ugotovili številni učitelji iz večjih mest, ko so

1,5 milijona dinarjev za cesto, za katero se morajo še odločiti, v KS Bučka ter 2 milijona dinarjev marljivim krajanom za cesto Razbor – Okroglice (KS Loka).

Po programu komunalnih del (podpreti ali ovreči ga mora javna razprava!) je za krajevni skupnosti Blanca in Zabukovje namenjenih 10,5 milijona dinarjev za krožno cesto Blanca–Poklek–Podvrh v makadamu. Za oba bregova bo pomemben most (oziroma pešpot) čez Savo, ocenjena na 12 milijonov dinarjev. (KS Boštanj). Končno naj bi bila razrešena nevarna cesta Laze–Telče (KS Primož in Tržišče), v krajevni skupnosti Sevnica pa znano ozko grlo od nadvoza v Šmarju za mostom čez Sevnico vred (13,5 milijona dinarjev). Na območju KS Šentjanž bi morali biti veseli posodobitve ceste proti Radečam. (14 milijonov dinarjev). Naposled naj bi sevniški radio slišali po vsej občini. To naj bi

Brigade pridejo spet

Pomoč krajevnim skupnostim, kjer manjka rok

Kaj zmorejo mlade brigadirke roke, so se lahko prepričali še najbolj nejeverni ob letošnjih melioracijah na območju krajevnih skupnosti Zabukovje. V pičlih dveh mesecih so opravili za 2 milijona del.

Program zveznih mladinskih delovnih akcij bo naslednja tri leta razširjen z brigadirskega naselja iz Šentvida pri Planini tudi na ostale

prišli na dvestoletnico sevniške šole. Prodajne police so takrat zmogle povpraševanje, čeprav je od šole toliko zanesljivih dobaviteljev ostal le Zlatorog. Težje je s premogom. Naslednji mesec ga bodo dobivali tisti, ki so ga naročili marca.

LE PRAŠIČKI – Sobotni sevniški živinski sejem je minil, ne da bi se na njem pojavila kakšna glava velike živine. Ni bilo niti enega večjega prašiča.

PONUJAJO JABOLKA – Sevniški kmetijski kombinat še vedno prodaja lepa jabolka blizu svoje mehanične delavnice. Kdor bo obiskal kmete po hribih, tudi ne bo odšel praznih rok. Marsikomu je za sadje več zemanjalo posode. Ker je po trgovinah sadni sok drag kot žafran, ne bo odveč, če bodo goospodinje pripravile sok kar doma.

omogočil antenski stolp na Lazah za 3 milijone dinarjev, ki naj bi izboljšal tudi televizijsko sliko.

Program nadaljnje gradnje šolskih objektov je skromnejši. Resda je bilo že mnogo zgrajenega, vendar še vedno ne dovolj. Zato je v program vnesenih še dvojice novih učilnic na Blanci. Nove vzgojne oblike terjajo večjo kuhinjo pri novi boštanski šoli. V krmeljski krajevni skupnosti imajo že razpisano dodatni samoprispevek za telovadnico pri šoli. Dodatni 4 milijoni dinarjev bi jim prišli še kako prav. Enoizmenski pouk bodo na sevniški šoli lahko imeli vsi učenci, če bodo dogradili vsaj še 6 učilnic, menijo šolniki. Ob preureditvi nekdanje vile za osnovno šolo „Ana Gale“ je bil že narejen idejni načrt za dozidavo. Šola se je uspešno razvijala in ta prostor nujno potrebuje. Tudi celodnevna šola v Šentjanžu ne more v nedogled shajati s sedanjimi učilnicami in tudi kuhinja kliče po posodobitvi. Tržiška osnovna šola je še vedno brez pravih športnih objektov.

A. ŽELEZNIK

kraje sevniške občine. Kot smo na kratko že poročali, naj bi že prihodnje leto brigadirji zvezne delovne akcije Kozjansko pomagali pri hidro- in agromelioracijah še naprej v krajevni skupnosti Zabukovje, kjer naj bi urejali tudi pašnike za ovčerejo. V krajevni skupnosti Boštanj je vsaj trije območji brez vodovoda: na Vetrniku, Lazah in Nežnicah. Vseposod bo potrebnih mnogo ročnih izkopov.

V letu 1984 naj bi brigadirji prišli na melioracijo na Colniščku v KS Bučki, podobna dela bodo tudi na območju KS Blanca. V tej krajevni skupnosti in KS Loka naj bi pomagali tudi pri urejanju nekaterih cest. Tamkaj bo treba obnoviti vodovodno omrežje v Loki in Račici. Leta 1985 naj bi brigadirji dobili v pomoč pri izsuševanju zamočvirjenih zemljišč v KS Šentjanž in Studeneč. Dobrodošla pomoč jim bodo lahko pri napeljavi telefona v vseh treh krajevnih skupnostih Mirenske doline, napeljavi vodovoda v KS Studeneč in KS Šentjanž ter cest v KS Tržišče. Vsekakor upoštevanja vredna pomoč, kakršne na območju sevniške občine v takšnem obsegu še ni bilo!

A. Z.

TROJE RAZPRAV NA KONGRESU

Za kongres slovenskih sindikatov so kar trije od štirih delegatov sevniške občine imeli pripravljene razprave. Alojz Rupar je govoril o delu sindikalne organizacije v razmerah stečaja delovne organizacije in ukrepe družbenega varstva, Anica Prus iz Jutranjke o krepitvi bratstva in enotnosti ter medrepubliškem sodelovanju, Slavica Zabkar iz Lisce pa o vključevanju v mednarodno delitev dela.

Stanovanj bo manj, a tudi kupcev

Do konca srednjeročja bodo v občini zgradili 51 stanovanj manj, kot so predvidevali

Kljub temu da so v trebanjski občini krepko zmanjšali število stanovanj, ki naj bi bila zgrajena do konca tega srednjeročja – namesto 161 stanovanj, naj bi jih zgradili samo 109 – so imeli delegati pretekli teden na seji skupščine trebanjske stanovanjske skupnosti pomisleke, ali bo moč uresničiti tudi tako skrčen načrt stanovanjske gradnje.

Že za stanovanja na Pavlinovem hribu v Trebnjem ni več tolikšnega povpraševanja, z zaostrovanjem pogojev gospodarjenja bo kupcev brzkone še manj. Seveda bodo morali o tem spregovoriti tudi v združenem delu, ki je že doslej od stanovanjske skupnosti kupilo največ stanovanj.

Proti pričakovanjem na zasedanju zbora uporabnikov skoraj ni bilo razprave o osnutku pravilnika za dodeljevanje solidarizacijskih stanovanj. Zato pa so delegati tem več govorili o kreditiranju zasebne stanovanjske gradnje. Delegati so imeli pripombe na dosedanje pravilo, da vsak zasebni graditelj, ki izpolnjuje pogoje, dobi le 120 tisoč dinarjev posojila. Ta številka naj bi ne bila enkrat za zmeraj „zacementirana“, saj bi bilo treba upoštevati razmere na trgu in cene. Hkrati bi bilo treba pri dodeljevanju posojil upoštevati velikost objektov in količino privarčevanega denarja. Delegati so se zavzemali tudi za to, da bi v prihodnje dodeljevali posojila za adaptacijo zasebnih sta-

novanjskih hiš. Predlagali so tudi, naj bi ponovili razpis za dodeljevanje posojil, toda stanovanjska skupnost že tako

JE PLAN SETVE OGROŽEN?

Za nemoten potek jesenske setve žit so v trebanjski kmetijski zadruzi nabavili 10 sejalnic domače proizvodnje. Strojne skupnosti, ki so sejalnice kupile, so zanje odšteli po 10 tisoč dinarjev. Zal sejalnice niso najbolj primerne za hribovite predele, prav tako pa se ne obnesejo, če je zemlja mokra. Toda zahtevni načrti za večji pridelek pšenice niso ogroženi le zaradi sejalnic. V trebanjski občini, kjer se na vse kriplje trudijo, da bi izpolnili plan setve, namreč manjka tudi semena za pšenico, gnojil, razkužil za seme in škropliv.

nima denarja, saj je ob polletju poslovala brez tako imenovanih presežkov.

Letos so v trebanjski občini podelili 36 posojil za stanovanjsko gradnjo zasebnikov, v celoti pa znašajo posojila skoraj 4 milijone dinarjev. Podelili so tudi eno posojilo za nakup etažnega stanovanja v družbeni gradnji. Ker letos niso v celoti porabili denarja, namenjenega za posojila, bodo preostanek – 5 milijonov dinarjev – kot premostitveni kredit odstopili organizacijam združenega dela, ki bodo kupovale stanovanja na Pavlinovem hribu v Trebnjem. J. S.

SESTANEK O VARČEVANJU Z GORIVI

Trebanjska stanovanjska skupnost bo v kratkem pripravila sestanek z vsemi predsedniki hišnih svetov. Na sestanku se bodo pogovorili o ukrepih za varčevanje z gorivi, prav tako pa o denarju, ki je na razpolago za gospodarjenje s stanovanji v skupnostih stanovalcev.

Varneje na poti v šolo

V Trebnjem so izdelali načrt za varnejšo pot v šolo – Za šolarje skrbi tudi osem pionirjev prometnikov

Slaba prometna varnost v trebanjski občini narekuje vse večjo skrb za varnost otrok v prometu. Svet za preventivo in vzgojo v prometu in njegova komisija za prometno vzgojo predšolske in šolske mladine zato skrbita, da se prometna vzgoja začneja že v vzgojnovarstvenih ustanovah in se potem nadaljuje tudi v osnovni šoli.

Sem štejejo vsakoletna tekmovanja o poznavanju prometnih predpisov, organizacijo izpitov za kolesarje in delovanje prometnih krožkov po šolah. Za šole so bili izdelani tudi prometnovarnostni načrti, v katerih so označene kritične točke in najbolj varne poti za pot v šolo in iz nje. Že v preteklem šolskem letu so v Trebnjem organizirali usposabljanje pionirjev prometnikov, ki so na začetku tega šolskega leta prvič stopili na ceste.

Kot je povedal Ivan Zajc, član sekretariata za notranje zadeve trebanjske občine in sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, je za to delo že pripravljenih osem

pionirjev prometnikov. V času tedna otroka bodo ti pionirji dežurni vsinaenkrat, potem pa bodo organizirali skupine, ki bodo za varnost šolarjev skrbele vse šolsko leto.

Na Kidričevi cesti pod novo osnovno šolo Jožeta Slaka – Silva v Trebnjem so bili pretekli teden dežurni Andrej Grubiša, Jože Kaferle in Ciril Strajnar. Vsi po vrsti so uspešno opravili trimesečno usposabljanje za pionirje prometnike, ki je potekalo s pomočjo postaje milice in mentorja za prometno vzgojo na trebanjski osemletki.

Vsi trije fantje so dobri učenci, disciplinirani in tovariški, pa tudi navdušeni člani prometnega krožka. Nova in zahtevna naloga jim bo sicer vzela nekaj časa, toda ker so se zanjo odločili prostovoljno, jim je ni težko opravljati. Seveda bi bilo lepše, če bi njihova navodila upoštevali prav vsi učenci, prav tako vozniki, ki se po Kidričevi spuste tudi s 70 kilometri na uro. Toda vse to mladim prometnikom ne jemlje volje do dela. Nekateri med njimi bodo morda šolarje nadaljevali celo v miličniški šoli. J. S.

KAKO VARNEJE ČEZ CESTO – V Trebnjem so letos prvič organizirali skupino pionirjev prometnikov. Njihova glavna naloga je skrbeti, da šolarji varno prečkajo cesto.

PO SLEDI MOKRE NOGE

NIZJA REPUBLIŠKA RAVEN Medtem ko so v Mokronogu na novo asfaltirali vse ceste in pločnike, ki so v pristojnosti tamkajšnje krajevnih skupnosti, je stanje na cestah republiške skupnosti veliko slabše. Tega ne kažejo samo številne in globoke jame, ampak tudi dva centimetra globok padec, ki ga dožive vozniki, ko se z mokronoške ceste pripeljejo na republiško. S tem seveda nočemo reči, da je republiška raven za dva centimetra nižja od krajevnih skupnosti, samo denarja na „republiki“ nimajo toliko, kot ga imajo Mokronožani.

TUDI MERCATOR PODPIRA „ZELENI PLAN“ – Po zaslugi trebanjskega Mercatorja se bo v mokronoški krajevni skupnosti še naprej večala samooskrba z živinsko krmino. Na gradbišču za bodočo javno samopostrežnico so kmetje spet pokosili bogato letino otave. Če bodo pri Mercatorju še naprej tako odlašali z gradnjo, se lahko zgodi, da

mokronoški kmetje sploh ne bodo več potrebovali krmil.

BO TELEFONIJA DOZORELA? – Letos spomladi so v mokronoški krajevni skupnosti sprejeli načrt za razvoj telefonije. Mokronožani so verjetno pričakovali, da bo projekt dozorel do jeseni. Toda kot kaže, to jesen še ne bo nič s toliko obetano modernizacijo telefonskega omrežja.

USPELA TRGATEV – Medtem ko si je treba za pobiranje pridelkov izmišljati vse mogoče akcije in spodbude, tega ni treba za trgatve. Že dolgo prej, preden dozori grozdje, se v mokronoški krajevni skupnosti začnejo pripravne na trgatve. In dobrega mnenja tamkajšnjih vinogradnikov nihče ne poskuša omalovečevati. Pričakujejo namreč, da zaradi obilne letine v vinogradih poraba goriv ne bo tako naraščala. To pa je tudi nekaj, kar je povsem v skladu z našimi varčevalnimi programi.

TREBANJSKE NOVICE

PIONIRSKI DAN – Odkar adaptirajo črnomaljsko šolo v Župančičevi ulici, se je število učencev podružnične šole v Gribljah skoraj potrojilo. Skupaj je sedaj v prvih treh razredih 61 učencev, od tega jih 38 vozijo iz Črnomlja. Na zadnjem pionirskem dnevu so vsi skupaj pred šolo zaplesali.

V SPOMIN VINIŠKEGA ROJAKA

V okviru proslave 900-letnice Vinice in praznika te krajevne skupnosti bodo v nedeljo, 24. oktobra, v spomin na 250-letnico rojstva zdravnika, živinozdravnika in medicinskega pisca Janeza Mihaela Žagarja, ki se je rodil v Damlju, na zdravstveni postaji v Vinici odkrili spominsko ploščo. O pomenu J. M. Žagarja, ki se je s svojim medicinskim leksikonom uvrstil med največje medicinske raziskovalce tistega časa, bo govoril dr. Drago Mušič, Belokranjsko muzejsko društvo pa bo ob tej priložnosti izdalo knjižico o življenju in delu tega belokranjskega rojaka.

Velika, a uresničljiva obveza

Ob prihodnji žetvi naj bi metliška občina oddala 320 ton tržnih presežkov pšenice, letos pa je bila ta obveza 150 ton – Ugodnosti za podpisnike pogodb

Ob prihodnji žetvi naj bi iz metliške občine v skupno slovensko kaščo prispevali 320 ton pšenice. Za to količino tržnih presežkov pšenice so prejšnji teden tudi podpisali sporazum o proizvodnji pšenice. To pa je več kot še enkrat toliko, kot je znašal odkup ob letošnji žetvi in v Metliki se odgovorni zavedajo, da bo to dokaj težko doseči, vendar hkrati poudarjajo, da je ob razumevanju kmetov in velikem prizadevanju vseh dejavnikov moč izpolniti tudi tako veliko obveznost.

Sprva je kazalo, da bo obveza metliške občine za tretjino večja kot letos in da bo znašala 200 ton, vendar je potreba po krušnih žitih v Sloveniji tako velika, da bo treba z domačih njiv dobiti kar se največ da. O tem je tekla beseda na sestanku z aktivisti, ki bodo obiskali ne samo vsako vas in zaselek, ampak tako rekoč vsako hišo, in pridobivali kmete za to akcijo. „Kmetje so res previdni, nikakor pa ne brezbržni do teh vprašanj,“ je poudaril predsednik občinske skupščine inž. Janez Gačnik. Setev pšenice bodo tudi sedaj spodbujali predvsem tam, kjer je že v kolobarju, povečati pa je treba pridelek, kar je moč doseči. Če

bi bil pridelek pšenice za 20 odstotkov nad povprečnim, bi občina že lahko izpolnila svojo obvezo. Od letošnje žetve je kmetom ostalo precej presežka pšenice, in če bo tudi prihodnja žetev dobra, bodo kmetje lahko tudi to pšenico prodali. „Nikakor pa ne smemo dovoliti, da bi s pšenico krmili živino,“ so poudarili, „zlasti zato ne, ker kmet lahko kilogram pšenice zamenja za 1,3 kg koruze.“ Ob letošnjem odkupu je bilo te menjave v metliški občini ne-

Kmetje, ki bodo sklenili pogodbo o oddaji tržnih presežkov pšenice, bodo imeli zagotovljeno gorivo, gnojila in zaščitna sredstva, zadruga jim bo posevke zavarovala proti toči, prav tako je jasno, da v primeru slabe letine ne bo nihče kmeta silil, da mora oddati tudi tisto pšenico, ki jo potrebuje zase.

Tudi razmerje med semensko in merkantilno pšenico je za kmeta zelo ugodno, saj dobijo kilogram semenske pšenice že za 1,5 kg merkantilne, medtem ko morajo drugje dajati po dva kilograma. Za vsak kilogram semenske pšenice pa se kmet obveže, da bo od žetvi oddal po takratni ceni 4 kg merkantilne pšenice.

Da bi lahko ob prihodnji žetvi oddali 320 ton pšenice, je treba skleniti pogodbo za 142 hektarjev. Vsekakor spričo tega ne bi bilo prav, ko bi bila kje zemlja neobdelana.

A. BARTELJ

Nadaljnji razvoj na lastnih silah

Rezultati poslovanja gospodarskih in negospodarskih organizacij v črnomaljski občini ne zadovoljujejo – Sedem izgubarjev – Obveščanje šepa

Rezultati gospodarjenja v črnomaljski občini v prvem polletju potrjujejo, da gospodarstvo bije bitko, ki ni ne lahka ne kratka. To trditve potrjuje bolj umirjena rast celotnega prihodka kot v preteklih obdobjih, ki hkrati zaostaja za rastjo porabljenih sredstev, povečana obremenitev gospodarstva z izločanji za splošne in skupne družbene potrebe, osiromašena sredstva akumulacije in povečane izgube.

Ena svetlih točk je izvoz, ki se povečuje na konvertibilno področje, čeprav v odnosu do slovenskega izvoza struktura še vedno ni zadovoljiva. Ugodno je tudi pokrivanje uvoza z izvozom na konvertibilno področje, ki je 162-odst. Najboljši izvoznik v občini je semiška Iskra, ki je v prvem polletju ustvarila v občini skoraj polovico prihodka, pridobljenega z izvozom.

Zaostreje so tudi razmere v sisih, kar pa je posledica zmanjševanja solidarnostnih sredstev, saj postaja črnomaljska občina razvita, zato se mora opreti predvsem na lastne sile. Posebnih notranjih rezerv in kreditov ni več, odplačujejo pa še vedno posojila za prejšnje naložbe. Nove investicije bodo odslej le v šolstvu, sredstva zanje pa bodo morali zagotoviti izključno s samoprispevki. Težak položaj v sisih vpliva tudi na poslovanje ozdov družbenih dejavnosti, saj so v prvem polletju letos kar štirje ozdi ustvarili 1.937.000 din izgub, kar pa je v primerjavi z gospodarstvom (37.534.000 din izgub) razmeroma majhna vsota.

Poleg teh podatkov so prisotni na seji občinske konference ZKS Črnomelj, ki je bila konec septembra, z zanimanjem prisluhnili delegatu tozda IMV, v katerem samoupravljanje ni takšno, kot bi moralo biti. Kljub temu da je črnomaljski tozda pridelal letos za 84 odstotkov vseh izgub v občini, se sanacijski program sploh še ni začel izvajati. O štirih inačicah sanacijskega programa so delav-

ci izvedeli iz Dolenjskega lista, osnovna organizacija ZK se kljub težkemu položaju ni sestala 4 do 5 mesecev. Med družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom tozda nastaja razkorak, prav tako pa ni stikov med matično delovno organizacijo in tozdom. Zato so na seji sklenili, da nobena osnovna organizacija komunistov ne sme imeti sestanka, na katerem ne

ZEMLJA DOBILA NOVEGA OBDELOVALCA

Po ugotovitvah kmetijskozemljiške skupnosti je bilo letos v črnomaljski občini 62 lastnikov kmetijskih zemljišč, ki so imeli zelo slabo obdelano ali celo neobdelano zemljo (skupno okrog 170 ha). Več kot polovici teh lastnikov je kmetijskozemljiška skupnost dala navodila o izboljšanju obstoječega stanja, ker pa le-ti tega niso upoštevali, bodo ta zemljišča začasno prešla v upravljanje kmetijskozemljiške skupnosti.

NOV PREDSEDNIK KOMITEJA ZA DRUŽBENI RAZVOJ

Ker je Ksenija Khalil, dosedanja predsednica komiteja za družbeni razvoj pri skupščini občine in podpredsednica občinskega izvršnega sveta odšla na novo delovno dolžnost glavne urednice Dolenjskega lista in direktorice tozda Casopis Dolenjski list v okviru Dolenjskega informativnega in tiskarskega centra, so na zadnji seji zborov skupščine za novega predsednika komiteja za družbeni razvoj izvolili Jožeta Mrzljaka.

ČRNMALJSKI DROBIR

DVORANA TUDI ZA PLITVE ŽEPE – Da bi centru srednjih šol pomagali pri dragem vzdrževanju športne dvorane, je eden od predlogov, naj bi občinska telesnokulturna skupnost posej zakupila določeno število ur. Seveda bo TKS poskrbela, da bo v tem času dvorana smotrno izkoriščena, v njej pa bodo tako lahko trenirali tudi tisti klubi oz. društva, ki si sedaj zaradi kroničnega pomanjkanja denarja tega niso mogli privoščiti.

MLADI S PUŠKO – V okviru rednega letnega usposabljanja mladincev prostovoljev teritorialne obrambe so imeli mladi na strelišču v Drežniku streljanje z vojaško puško, v Črnomlju pa je bilo predavanje o gospodarskem stanju v občini, spoznali pa so se tudi z novim zakonom o ljudski obrambi. Mladi teritorialci so obiskali še črnomaljsko vojašnico, kjer so si ogledali sodobno orožje in sredstva za atomsko, biološko in kemično obrambo.

SPET LE TRI MIZE – Odkar je zaprti kamp v Vinici dokončno označil konec turistične sezone v tem delu naše domovine, so v Vinici, če ne kar celi krajevni skupnosti le tri gostinske mize, in sicer v bifeju kmetijske zadruge. Ze dajl časa obljubljajo, da bodo adaptirali prostore bivše trgovine z železnino, tako da bi Vinica končno dobila primeren lokal, kjer bi bila na voljo tudi topla hrana. Vendar je že tako, da se na obljubah ne da posesteti, očitno pa jih je moč – požreti.

TAKI IN DRUGAČNI ZGLEDI – Medtem ko mladinska organizacija iz Loke, ki šteje okoli 140 članov, že dajl časa dremucka, so njihovi vrstniki iz Grička zelo delavni in se lotevajo številnih akcij, od očiščevanja okolja do organiziranja zabavnih prireditev. Ker zgledi vlečejo, bi bilo pravd ko bi v tem primeru krajšji konec potegnili zaspanost in ne-dejavnost.

bi obravnavali tudi slabosti v delovni organizaciji ter odgovornosti vodilnih, saj je stanje v delovni organizaciji prav gotovo tudi njihova zasluga.

M. KRUMPAČNIK

Nespodbudna „izguba po ključu“

Med tremi izgubarji daleč spredaj tozda IMV – Za celovit sanacijski program

V prvem polletju so imele v črnomaljski občini izgubo tri organizacije združenega dela s področja gospodarstva, in sicer črnomaljski tozda IMV ter Gokovi temeljni organizaciji Komunala in IGM. Skupaj je izguba znašala dobrih 37,5 milijona dinarjev, od tega skoraj 90 odstotkov (nekaj več kot 33 milijonov dinarjev) odpade na tozda IMV. Še nekaj podatkov o izgubarjih: tam je zaposlenih 9 odst. vseh zaposlenih v gospodarstvu v občini, ustvarili pa so v prvi polovici leta 2 odst. dohodka v občini, medtem ko njihova izguba predstavlja petino vse akumulacije gospodarstva v tem obdobju in skoraj za 50 odst. presega vrednost sredstev, ki so jih organizacije združenega dela v prvem polletju namenile v rezervne sklade.

Se en zgovoren podatek: v prvem polletju bi bila rast dohodka v občini za 5 odstotkov večja, če bi ti trije namesto izgub dosegli povprečno rast dohodka. Najbolj zaskrbljujoče pa je, da v kratkem pri nobenem od izgubarjev ni pričakovati izboljšanja stanja.

Seveda je stanje najbolj resno v IMV, kjer izguba črnomaljske temeljne organizacije znaša 2,2 odst. celotne izgube v delovni organizaciji, le-ta pa hitro narašča. Tako stanje traja že tri leta, pokrivanje izgub ob koncu vsakega leta pa je samo začasno, zneski pa že tako veliki, da občinski rezervni skladi ne zadoščajo več. V Črnomlju že leta opozarjajo, da so v tej temeljni organizaciji delovne razmere izredno slabe, samoupravni odnosi pa neurejeni, kar gotovo včas slabo vpliva na poslovne rezultate. Tudi dejstvo, da so črnomaljskemu tozdu izguba „določili“, da je to, kot se je na zadnji seji zboru združenega dela izrazil neki delegat, „izguba po ključu“, kot sledi iz imenljivih samoupravnih sporazumov, gotovo ne vpliva spodbudno na delavce tega tozda, saj na podlagi tega ne vedo, kako so v resnici gospodarili.

Vsekakor gre v tem primeru za enega večjih kolektivov v črnomaljski občini, zato odgovorni dejavniki v obvehi posebej poudarjajo, da mora biti sanacijski program, ki je sedaj še v osnutkih in v več inačicah – vsa zadeva v zvezi s tem pa poteka zelo počasi – celovit in mora tudi črnomaljski temeljni organizaciji zagotoviti ustrezen proizvodni program, uspešno poslovanje in zaposlitev vsem delav. em.

A. BARTELJ

O RAZVOJU PIONIRJEVEGA TOZDA

Danes se bo metliški izvršni svet sestel na svoji seji v prostorih Pionirjeve temeljne organizacije Gradbena operativa. Osrednja pozornost bo veljala gospodarjenju in razvoju usmeritvi tega metliškega tozda, med pomembnejšimi točkami dnevnega reda pa je še akcijski program jevsenske setve v tej belokranjski občini.

Vse poti vodijo v Metliko

Kmetije iz sosednjih hrvaških vasi sodelujejo z metliško zadrugo

Z metliško Kmetijsko zadrugo niso tesno povezani le kmetje iz te in sosednje belokranjske občine, marveč z njo sodelujejo tudi prebivalci sosednjih hrvaških vasi. Eden takih je Miko Herak iz Brašljevice, ki spada v občino Ozalji.

Herak je pred dnevi pripeljal v Vinsko klet 1.100 kilogramov frankinje. „S ceno sem kar zadovoljen, saj vem, da plačajo, kolikor le morejo. Nasploh lahko rečem, da je metliška zadruga z nami poštena in da imamo z njo zelo dobre odnose. To ne velja samo zame, marveč za vse iz naše vasi, iz katere tako rekoč vsi sodelujemo z metliško zadrugo. Le mleko oddajamo zagrebški mlekarji, ker je to bolj ugodno zaradi odvoza,“ je pripovedoval Herak. „Seveda smo mi v zadrugi povsem enakopravni s slovenskimi kmeti, imamo enake pravice, prav tako dobimo kredit; pred kratkim sta dva iz

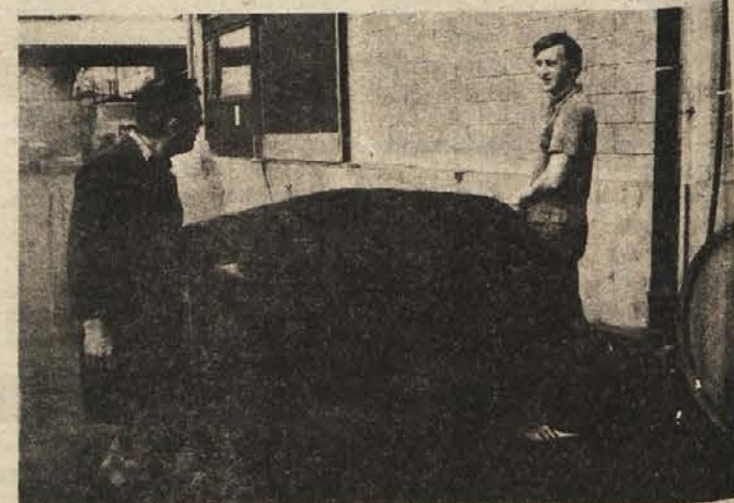
Miko Herak: „Dobri odnosi z zadrugo in sosedi.“

Brašljevice dobila posojilo za gradnjo hleva. Pa tudi sicer smo mi navezani na Metliko: tu so naši ljudje zaposleni, tukaj kupujemo in prodajamo.“

Herak pravi, da imajo zelo dobre odnose s sosednjo slovensko vasjo Boldražem. Do Boldraža so si ob pomoči ozaljske občine posodobili cesto, tako da je tistih 6 kilometrov do Metlike še krajših. „Pred kratkim smo dobili vodovod iz zajetja nad Radovico,“ je pripovedoval Herak, ki mu je glavni vir dohodka vinogradništvo, saj ima okoli 3.000 trt, ukvarja pa se tudi z živinorejo.

A. B.

razumljivo malo, komaj okoli petino vse oddane pšenice, medtem ko je v drugih občinah količina znašala tudi do 90 odst.

PARJENJE SODOV – Zadnje deževje je sicer pokvarilo trgatvev zametne črnine, kljub temu pa je že jasno, da je letošnja letina zelo dobra, z odkupom grozdja pa so zadovoljni tudi v metliški Vinski kleti, ki vinogradnikom med drugimi uslugami nudi tudi ovinjanje oziroma parjenje sodov. Tako so pripravili predvsem tiste sode, ki so bili nekaj let prazni. Letos bo takih, praznih namreč, bolj malo.

SPREHOD PO METLIKI

POMANKANJE BENCINA IN ODLOK, da ga je mogoče dobiti le za petsto dinarjev, je prizadelo tudi Metličane in okoličane. Lastniki železnih konjičkov so čakali na gorivo v dolgi vrsti, ki se je vlekla od bencinske črpalke skoraj do Zdravstvenega doma, kjer se je spojila s traktorji, ki so vozili v nasprotni smeri prodajat grozdje. Da je bila gneča na tem predelu ceste velika, ni potreba posebej poudarjati, a tudi tega ne, da so se našli posamezniki, ki so pri nakupu bencina goljufali: najprej so se postavili v vrsto sami, potem pa so porinili v gnečo še ženo ali koga iz bližnjega sorodstva. V Metliki goljufanje ne pozna meja. Je pač tako.

NA KULTURNEM PODROČJU PA JE VSE SKUPAJ bolj mrtvo. No, slišati je, da bo pričel pevski zbor „Beti“ vsak čas z vajami, da se bo razmišljal o Vitis, da bodo pripravili tamburaši in folkloristi kaj svežega, da pripravljajo Belokranjski muzej razstavo Papičevih del in da mestna godba še ni uredila vseh medsebojnih sporov. Bo pa, ko bo nekoliko hladneje in bo tudi vroča kri izgubila temperaturo. Saj pravi

pregovor, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, kajne?

OB RAZLIČNIH SPOTIKLJAJIH, ki smo jim pričla na različnih področjih, ni torej nič čudnega, če si je kaj takega privoščila tudi narava. Takoj bo potešena vaša radovednost: kostanj na parkirnem prostoru pri Metalkini trgovini je pričel cvesti. Polovica ga je v belih cvetovih, druga polovica pa je gola. Seveda gre za divji kostanj, pravega pa ljudje že nabirajo po gozdovih, ga pečejo okrog bajt in zalivajo z mladim vinom. Potem se jim zdi svet lepše obarvan, bolj vesel in brezskrbnejši.

V ZADNJEM ČASU METLIŠKE TRGOVINE NISO PRETRANO polne, kar kaže na to, da ljudje nimajo v denarnicah kdove koliko denarja. Trgovci imajo malce več dela okrog petnajstega, ko dobe zaposleni osebne dohodke, v glavnem pa samujejo in imajo dovolj časa reševati križanke v vseh naših časopisih. Pisec teh vstic ni preverjal, če je kdo od prodajalcev rešil nagradno križanko in če je bil morja celo izžreban. Nagrada bi prišla marsikomu prav, saj so se glede na vse trgovcem občutno zmanjšale plače.

metliški tednik

Cene določajo pota goveje živine

V kočevski mesariji koljejo vse manj govedi — Izguba že 7 milijonov dinarjev

„Pri rejcih je sicer še dovolj goveje živine, toda zaradi razlike cen v naši in sosednji republiko dobimo v našo klavnico vse manj živine. Zato smo v letošnjem prvem polletju v naši klavnici zaklali za 29 odst. manj živine kot v enakem obdobju lani. Zaradi tega so se zmanjšale količine prodanega mesa, posledice pa so občutili potrošniki, ki so dobili manj mesa, pa tudi mi, ki zaradi manjše proizvodnje že poslujemo s 7 milijoni dinarjev izgube,“ pravi Jože Škulj, direktor tozda Mesarija v ZKGP Kočevje.

Medtem ko so lani v prvem polletju prodali 295 ton goveje-ga mesa, so ga letos le 248 ton.

Nekoliko boljše je z zakolom prašičev, kjer je bil zakol v prvem polletju enak kot lani.

Prašiče namreč nabavljajo v drugem tozdu ZKGP Kočevje.

Zaradi pomanjkanja živine tudi ni trpela predelava, ki je bila skoraj enaka kot lani. Toda bistveno se je poslabšala rentabilnost, kar jih sili, da ne izdelujejo nekaterih mesnih izdelkov.

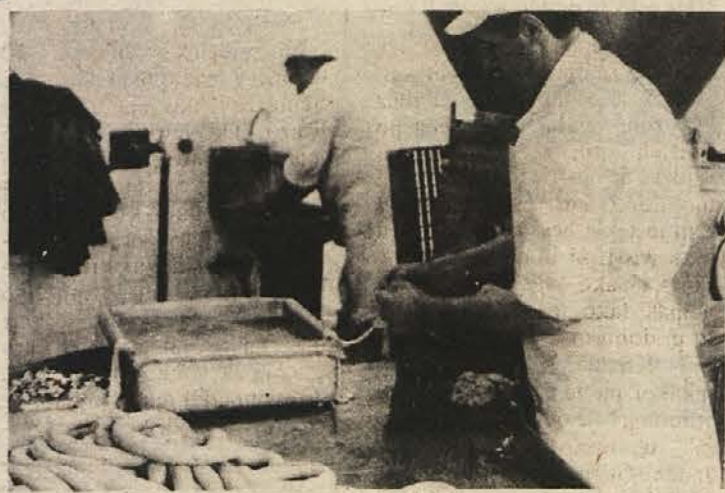
Razlika se najbolj vidi pri hrenovkah, katerih proizvodna cena je nekaj čez sto dinarjev, kilogram žive teže goveje živine pa velja skoraj ravno toliko.

Kot na dlani je, da toz Mesarija ne bo mogel sam kriti razlik med nabavnimi cenami živine in prodajnimi cenami mesa. Zato so že marca letos pripravili akcijo, s katero naj bi vsaj zmanjšali, če že ne v celoti odstranili vzroke za izgubo. Pravili so sporazum, po katerem naj bi obrati družbene prehrane in gostinci razlike pokrili. Toda vsi še niso podpisali sporazuma, tisti, ki pa so ga, ne plačujejo sprejetih obveznosti. S težavnimi razmerami so seznanili tudi kočevski izvršni svet, ki pa v tem trenutku ne more bistveno pomagati pri reševanju nastale situacije. Zato v tozdu predlagajo, naj bi pristojna telesa v občini proučila možnost za zmanjšanje dajatev in prispevkov.

Sedanje razmere že silijo melavee v tozdu, da si iščejo

delo drugje, nekaj pa so jih morali zaposliti tudi v drugih tozdih. K težavnosti položaja prispeva tudi izrabljena oprema in naraščanje stroškov za obratovanje, ki so ob manjši proizvodnji enaki kot prej.

J. SIMČIČ

KOČEVSKIH HRENOVK NE BO VEČ? — Kilogram hrenovk velja tozda Mesarija okoli sto dinarjev. Prav toliko velja tudi kilogram goveje živine in jasno je, da se jim izdelava hrenovk ne izplača. Posledice občutijo potrošniki, ki so imeli radi kočevske hrenovke. (Foto: J. S.)

Samo učenje in delo?

Pred kongresom slovenske mladine bodo v kočevski občini govorili o vlogi ZSMS — Kočevje brez zabave

„Teško je mlade ljudi pripraviti do političnega dela. Možnosti zanj so vse prej kot dobre. Mladina se nima kje sestajati, če pa se že sestane, morajo osnovne organizacije najemati prostore po najvišjih cenah. Sploh pa z rekom, naj se mladina le uči in dela, pogosto dosežemo ravno nasproten učinek od zaželenega. Ker v kočevski občini kljub dogovorom ne znamo pripraviti zabave za mlade, se ti odrekajo tudi političnemu delu,“ pravi Dušan Zamida, sekretar občinske konference ZSMS Kočevje.

V času pred mladinskim kongresom je zato priložnost, da se v kočevski občini temeljito pomenijo, kakšno vlogo ima mladinska organizacija v družbenem in političnem življenju. O tem bodo spregovorili na regijskem posvetu, kjer bodo med drugim obravnavali tudi vlogo mladih komunistov v ZSMS. Pomembno vprašanje, ki se ga bodo lotili na posvetu bo tudi oskrba in s tem v zvezi obdelava zajetnih poljedelskih površin, ki so v kočevski občini še neobdelane. Mladim bi bilo treba ponuditi to zemljo v obdelavo in poskrbeti za večjo zaposlenost. Med perečimi vprašanji kočevske mladine je aktivnost osnovnih organizacij, ki v

krajevni skupnostih niti nimajo pravih možnosti za delo. Krajevne skupnosti so večinoma prevelike, da bi mladi lahko v njih uresničevali svoje interese. Težave so s prostori in denarjem za delovanje, samo od načelnih obljub in zavzemanja za mladino pa mladinska organizacija nima nič.

„Pred kongresom bomo morali nekaj reči tudi o organizirani zabavi za mlade. V kočevski občini smo že leta 1979 sprejeli dogovor, kako bomo organizirali klubsko življenje, a od tedaj se ni premaknilo niti za ped. Zato se mladi iz naše občine vozijo zabavat v druge kraje, kjer so imeli za to stran njihovega življenja več posluha. Zavedati se moramo, da mladina poleg učenja in dela potrebuje tudi zabavo. V Kočevju pa ni moč organizirati niti koncerta. A mladi ne občutijo odrinjenosti samo pri zabavi, tudi pri odločanju o pomembnih stvareh ostajajo ob strani.

Ko v občini zbirajo mnenja družbenopolitičnih organizacij o ljudeh, ki naj bi zasedli vodilna delovna mesta, nikoli ne vprašajo za mnenje naše organizacije,“ je dejal Zamida.

J. S.

KAKSNO IME ULICAM?

Krajevna skupnost Kočevje-mesto je dala v javno razpravo, ki bo trajala mesec dni, poimenovanje novih ulic v mestu, ki so nastale na območju Mestnega loga, v Turjaškem naselju, ob Mahovniški cesti in pri Zdravstvenem domu („Četrti maj“). Izvršni svet KS Kočevje naproša občane, naj predlagajo nazive ulic, da kasneje ne bo nepotrebnih razprav, kot so bile po dosedanjih poimenovanjih.

ŠE SLAB SPREJEM

Kraji okoli Dragarske doline v kočevski občini so si v glavnem uredili televizijske prevornike, da sprejemajo dobro sliko in glas na več programih. To velja tudi za Čabar in Loški potok. Dragarska dolina pa je še eno redkih območij v Sloveniji, ki sprejema program z oddajnika Kum. Sprejem je posebno ob vremenskih motnjah slab, saj pogosto umanjka tudi barvna slika.

ODLIKOVANJA TEKS TILCEM

Na svečanosti ob prazniku občine Kočevje je predsednik občinske skupščine Jože Novak podelil državna odlikovanja delavcem Tekstilane, ki so lani slavili 60-letnico obstoja tovarne.

Odlikovanja predsedstva SFRJ so prejeli: red dela z zlatim vencem: Anton Levstik; red republike z bronastim vencem: Vinko Rakovič; red zaslug za narod s srebrno zvezdo: Ernest Deržek; red dela s srebrnim vencem: Marija Deržek-Marolt, Viktorija Jakopin-Skrabec, Milena Kordiš-Knavs, Greta Kos-Matejka, Vojko Križman, Angela Kure Kočevar, Milka Lerič Andoljšek, Ana Levstek, Ivana Levstik Ivanc, Franc Matejka, Marija Mazalica Cimprič, Marija Peteh-Knavs, Franc Plot, Ivan Poje, Albina Rauh Cimprič, Mirko Ruparčič in Helena Tekavec Bartolme.

Je izhod iz težav le ločitev?

Delavci ribniškega tozda Žičnice terjajo ločitev od delovne organizacije

Vprašanje je, katera izmed težav v ribniški Žičnici, tozdu za proizvodnjo zračne in procesne tehnike, se je začela prej: ali se je najprej začelo krhati pri odnosih ali pa pri proizvodnji. Dejstvo pa je, da je zdaj oboje po težavnosti doseglo vrelišče, ko delavci ne vedo več ne kod ne kam. Zato so se pretekli dni oglasili na ribniškem občinskem svetu Zveze sindikatov in spraševali, kaj je treba narediti, da bi izstopili iz ljubljanske delovne organizacije Žičnica.

Zaplet med delovno organizacijo in dislociranim tozdom ni nov, popolnoma nova tudi ni zahteva delavcev iz Ribnice. A težave se zlasti v tem družbenem in gospodarskem trenutku prav gotovo ne rešujejo tako. Zato ribniški razvojni štab pripravlja skupen razgovor z enakim štabom iz ljubljanske občine Vič. Šele na tem sestanku naj bi proučili, kakšne so možne rešitve, kje je izhod iz sedanjih težav.

Ko na komiteju občinske konference ZK v Ribnici govorijo o težavah v tem tozdu, prihaja na dan, da odnosi med tozdom in delovno organizacijo že dalj časa zahajajo v slepo ulico. Vzroki so v tem, da v Ribnici delavci nimajo prave predstave, kaj se bo dogajalo z njimi v tem srednjeročju, kaj jih čaka v prihodnosti. Vsi problemi se v tem tozdu rešujejo stihistično, ne da bi bila delavcem prikazana pot razvoja na daljše relacije. Hkrati se jim zdi, da zastajajo za tehničnim razvojem v svetu, saj sodelovanja strokovnih služb v Ribnici skoraj ni čutiti. Delovno skupnost skupnih služb pa plačujejo po sistemu proračuna, namesto da bi plačevanje temeljilo na svobodni menjavi dela. To seveda še toliko bolj bode v oči, ker v Ribnici odštevajo denar za skupne službe, od katerih pa nič nimajo.

Zaradi vsega tega je ribniški tozdu posloval na meji rentabilnosti, čeprav bi lahko s proizvodnjo sušilnic za les služil več in bolje. Toda zaradi zapoznelih

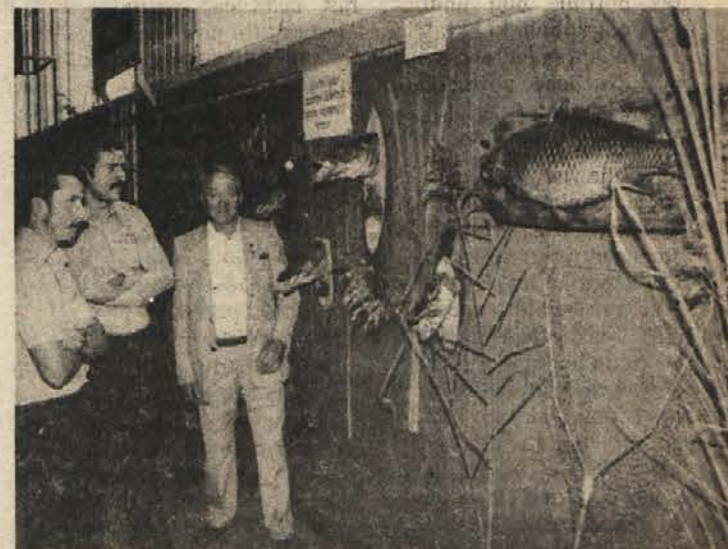
dobav materiala, pomanjkanja dokumentacije in drugih vzrokov ne izkoriščajo niti sedanjih proizvodnih zmogljivosti. Delavci se zaradi tega čutijo socialno ogrožene in zapuščajajo tozdu, čeprav je bil na ravni občine sklenjen dogovor, naj bi „Riko“, ki delavce močno potrebuje, ne zaposloval delavcev iz Žičnice. Tudi sicer so povezave med „Rikom“ in Žičnico skoraj pretrgane. „Riko“ je namreč ponujal Žičnici razvojni program, ki bi bil konkurenčen tudi na zunanjih trgih, a so ga tam iz neznanih razlogov zavrnili. Vsekakor razmere terjajo hitro in učinkovito reševanje, ne samo s sodelovanjem odgovornih mož v občini,

ampak tudi v delovni organizaciji in tozdu, kjer pa se je direktor umaknil z zbora delovnih ljudi, da bi delavci brez njega „lažje“ odločali.

J. SIMČIČ

ZDAJ NOČEJO SLIŠATI ZA UREDNIŠKI ODBOR

Zelo veseli so bili nekateri Ribničani, ki so na straneh knjige Ribnica skozi stoletja odkrili, da so bili v uredniškem odboru. Toda potem ko je knjiga zaradi zanemarjanja nekaterih zgodovinskih dejstev postala sporna, nočejo niti slišati za ta uredniški odbor, še manj za to, da so karkoli prispevali h končni podobi knjige.

TROFEJE NA RAZSTAVI — Ribniški ribiči so na nedavni razstavi prikazali med drugim tudi trofejne primerke rib, ki so jih uplenili v svojih vodah. Med njimi je bilo največ ščuk in tudi zajeten krap. (Foto: J. Prime)

Tri tisoč gasilcev v Ribnici

Vsi anketirani pohvalili uspelo svečanost

Konec septembra je bila v Ribnici svečanost ob drugi obletnici dneva gasilcev Jugoslavije. To je bila tretja velika prireditev tega meseca v Ribnici, po sejmu suhe robe in lončarstva ter proslavi 900-letnice Ribnice. Ribničani so mojstrsko pripravili tudi to manifestacijo, na kateri se je zbralo preko 3000 gasilcev iz vse Jugoslavije. Nekateri udeleženci te svečanosti smo povprašali o njihovih vtisih.

Stanko Rus, predsednik občinske skupščine Ribnica: „V ribniški občini ima gasilstvo tradicijo, zato ni nič posebnega, če je prav pri nas manifestacija, ki je posvečena tudi 90-letnici rojstva tovariša Tita, 40-letnici ZSMJ, 11. kongresu ZSMS pa tudi letošnji akciji NNPP. S svojim nesebičnim delom prispevajo naši gasilci k razvoju gasilstva v občini in republiko Sloveniji, kot tudi k splošni krepitvi požarne varstva.“

Nevkenka Turk, Gasilsko društvo Laze: „Prvič sem na tako veliki gasilski manifestaciji, ki je odlično organizirana. Lahko smo ponosni, da imamo v naši občini tako dobre in delovne gasilce. Ta prireditev je bila tudi priložnost, da pokažemo, koliko veljamo in kaj znamo. V razgovoru z gasilci iz drugih krajev sem spoznala, da odnašajo iz Ribnice lepe vtise. Naša ženska desetica je tudi tekmovala in glede na to, da nimamo večjih izkušenj, smo dosegle kar lep uspeh. Tekmovanje v Ribnici je bila tudi priložnost, da se naučimo kaj novega.“

Adam Šarič, Gasilsko društvo Ribnica: „V gasilstvu delam nad 30 let. Udeležil sem se veliko svečanosti in proslav, na večji, kot je bila ta, še nisem bil. Vesel sem, da so se gasilci iz vse Jugoslavije prijetno počutili, in to v letu, ko slavi naš kraj 900-letnico obstoja. Uspešna svečanost je tudi priznanje občinski Gasilski zvezi Ribnica, ki je bila eden izmed organizatorjev tega srečanja gasilcev na zvezni ravni.“

Tone Klun, Gasilsko društvo Prigorica: „Mi, Prigorčani, smo se posebno ponosni na našega vaščana Ignacija Merharja, ki je izdal prvo

gasilsko povelje v slovenskem jeziku. Gasilec sem 20 let in menim, da je proslava v Ribnici ena največjih. Z gasilci iz drugih krajev Slovenije smo izmenjali izkušnje, videli, kako oni delajo, kakšno opremo imajo, in nekaj smo se tudi naučili.“

Jože Starc, direktor osnovne šole Ribnica: „Počasčeni smo, ker smo pri nas sprejeli toliko gasilcev iz vse Jugoslavije. Se posebno smo zadovoljni na naši šoli, ker so nam zaupali organizacijo tretjega srečanja pionirjev-gasilcev. V Ribnico je prišlo veliko mladih gasilcev, kar pomeni, da se tudi mladi vključujejo v požarno varnost in da je požarnovarstvena vzgoja našla mesto v življenju in delu na šolah, tudi na naši.“

MILAN GLAVONJIČ

SPOSOJENO TRNJE

— Ob pomanjkanju bencina so se pojavili preprodajalci, ki očitno dobro vedo, kaj so ekonomske zakonitosti in logika tržišča. Predlagamo, da postanejo vsaj dopisni svezovalci zveznega izvršnega sveta.

(Iz Večernjih novosti)

LESNE ODPADKE KURIJO

Marsikje se šele pogovarjajo kako bi prešli na trda goriva v ribniški občini pa sta Riko in Inles naredila prve korake v tej smeri že lani. Po podatkih, ki smo jih dobili v ribniškem izvršnem svetu, naj bi samo v teh dveh delovnih organizacijah prihranili na leto okoli 2 tisoč ton mazuta. Vendar se s kurjenjem odpadkov ne bi okoriščala samo industrija, marveč tudi stanovanjska naselja.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

PLINA NI — Na vsem območju ribniške občine pa tudi v sosednjih občinah že dalj časa ni mogoče dobiti plina za gospodinjstva. V gospodinjstvih zato porabijo več električne energije. Ker je plin še vedno najcenejši, se mnogi odločajo za nakup plina v sosednjih hrvaških občinah, v Delnicah in Čabru. Vendar je zdaj tako, da plina tudi tam nimajo. Mnogim je ostala torej le še možnost, da kurijo in kuhajo na drva, saj tudi drugih goriv primanjkuje.

ZBIRALI SO PAPIR — 11. oktobra je bilo v krajevni skupnosti Ribnica izvedeno zbiranje starega papirja, ki je tudi del akcije čiščenja in urejanja okolja. Odziv prebivalcev, predvsem tistih iz stanovanjskih blokov, ni bil najboljši, kar je že običaj. Kaže, da je mnogim lažje prebrane dnevne časopise in revije vreči v kanto za smeti.

PETDESET TISOČ LJUDI V RIBNICI — V septembru je bila Ribnica organizator treh velikih prireditev: tradicionalnega, sedmega prvega vrsti, semnja suhe robe in lončar-

stva, proslave 900-letnice Ribnice in proslave dneva gasilcev Jugoslavije. Med temi prireditvami je obiskalo Ribnico preko 50.000 ljudi iz vseh krajev. Vsi so iz dežele suhe robe in lončarstva odnesli lepe spomine.

TOPNICARJI SLAVILI — Sedmi oktober, dan topniških enot JLA, so svečano proslavili tudi v ribniški enoti. Krajše kulturne svečanosti so se udeležili poleg vojakov in starešin še predstavniki občin Ribnica in Kočevje ter pionirji in mladina iz obeh očin. Gostje so si ogledali tudi orožje, s katerim je enota oborožena.

DOVOLJ ZEMLJE ZA INDUSTRIJO — V ribniški občini je v zadnjih letih industrija zelo napredovala. Največ novih proizvodnih dvoran je zgradil Riko, gradil je precej še Inles, obratuje že novi Meles itd. Zato se kaže potreba po novih površinah, kamor se bo širila ribniška industrija. Po sedanjih načrtih se bo industrija širila severovzhodno od Lepovč, se pravi desno od Rika do Male gore, kjer je dovolj zemlje za te namene.

DROBNE IZ KOČEVJA

DENAR V ZRAK IN SMETI — Denarja je še, sicer kadilci ne bi odmetavali na pol pokajenih cigaret. Veliki ogorki ležijo po vseh pločnikih, predvsem pa pred vhodi v trgovine, banko, pošto, šole in lokale, v katerih je kajenje prepovedano. Sedaj kadilci že vse od „mlečnozobcev“ naprej. Pridno vlečejo dekleta in fantiči. Od kod mladim toliko denarja za kajenje in obiskovanje gostinskih lokalov?

VSE SE DRAŽI — Zato so ljudje pričeli premišljati o bodočem standardu. Manj je denarja in blaga, obetajo pa se še slabši časi. Nanje se bodo lahko privadili tisti, ki so bili navajeni na skromno življenje pred vojno, med njo in po njej. Težje pa bo tistim, ki so takoj (iz šol) prišli na dobro in niso vajeni stikati za koščkom kruha.

SE NEUKROČENI — Voznikov koles s pogonskim motorjem in manjšimi motorji nikakor ni mogoče ukrotiti, da se ne bi prevažali ves

prosti čas po mestu, tudi mimo vseh prometnih znakov, ki prepovedujejo vožnjo. Vozijo se po pločnikih in zelenicah, posebni poligon njihovih objestnosti pa je park Gaj. Upajmo, da jih bo ukrotilo slabo vreme in pomanjkanje bencina.

SE NEUKROČENI — Voznikov koles s pogonskim motorjem in manjšimi motorji nikakor ni mogoče ukrotiti, da se ne bi prevažali ves

KOČEVSKESKE NOVICE

REŠETO

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta in brata

FRANCA JAZBECA

iz Skopice

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Bogolinovim in Vegeljovim za nesebično pomoč, zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice v Brežicah za zdravljenje v času dolgotrajne bolezni, Gasilskemu društvu Skopice, tovarišema Škofljanču in Hotku za poslovilne besede, duhovnikom za opravljeni obred in za ganljive poslovilne govore. Hvaležni smo tudi trgovskemu podjetju Emona - Posavje Brežice, 7. c razredu osnovne šole bratov Ribarjev, TOK Kooperaciji Agraria in mladinskemu aktivu Skopice za posebno pozornost in sočustvanje.

ŽALUJOČI: žena z otroki in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 64. letu starosti zapustila draga žena, mama, babika, tašča, hčerka in sestra

MILICA MILIČ

gostilničarka iz Adlešičev

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni delovni organizaciji BELT Črnomelj, ZZB NOV Adlešiči, delavcem Kmetijske zadruge Adlešiči, kolektivu Vinske kleti Metlika za podarjene vence in cvetje, vaščanom Bojancev za nesebično pomoč in organizacijo pogreba, sosedom za neizmerno pomoč, tov. Požekovi in tov. Cvitkoviču za ganljive poslovilne besede, pevkam iz Adlešičev ter župnikoma za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: mož Budislav, sin Božo z ženo Ivico, hčerka Nada z družino, sin Niko z družino, mama, sestra Ljuba in Anka z družino.

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš nekdanji sodelavec

FRANC FRANKO

upokojenec občinskega sodišča v Novem mestu

Zasluznega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

KOLEKTIV TEMELJNEGA SODIŠČA V NOVEM MESTU

Čas je prišel za oddih, dom je prazen, dom je tih, tebe, ljubi oče, tukaj ni, da bi skupaj kam odšli.

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, stari oče, tast in brat

STANISLAV KOŽAR

iz Dol. Pirošice 12

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov zadnji dom.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob smrti sestre, tete in sestrične

MARIJE KASTELIC

Muhaber 5, Novo mesto

se za pomoč v času njene bolezni iskreno zahvaljujemo Pleskovičevim in Gričevima ter vsem ostalim za spremstvo na njeni zadnji poti.

VSI NJENI

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, mož in brat

JANEZ ŽLOGAR

iz Bereče vasi, Suhor

Iskreno se zahvaljujemo številnim znancem, prijateljem, sosedom, govorniku, predstavnikom ZZB, Gasilskemu društvu Suhor, godbi, sodelavcem in OOS, IMV Suhor, Mlinotestu Ajdovščina, Instalacija Ljubljana, Beti Metlika, Savi Kranj, AMD Kranj ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in kako drugače pomagali v teh težkih trenutkih slovesa. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: žena, osem otrok z družinami ter sestra z družino

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega sina, brata in strica

FRANCA HUDAKA

iz Učakovcev 13

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkem trenutku stali ob strani, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni DO Belt za organizacijo pogreba, godbi na pihala ter župniku za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: oče, mati, brat in sestre z družinami.

Učakovci, Kanada

ZAHVALA

V deževnem nedeljskem jutru je po težki bolezni zatisnila oči naša dobra mama in stara mama

JOŽEFA ZUPANČIČ

roj. Fabjan
malenska mama
iz Podturna pri Dol. Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo do njenega zadnjega doma. Najlepše se zahvaljujemo sosedom Avguštinovim za pomoč v času bolezni ter predsedniku Društva upokojencev za poslovilni govor. Prav tako se iskreno zahvaljujemo župniku za opravljeni pogrebni obred. Vsem še enkrat hvala!

ŽALUJOČI: otroci Božena, Milka, Pepca, Sonja, Tone, Rajko z družinami, sin Feliks, snaha Metka z družino, sestre Albina in Rezka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega ljubljenega moža, očeta, brata in svaka

ERNESTA KORENETA

iz Žigerskega vrha 31

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno zahvalo izražamo njegovim delovnim tovarišem iz Kmetijskega kombinata Sevnica, TOK Kooperacija, za vsestransko pomoč in podporo v težkih trenutkih. Hvala govorniku Alojzu Florjančiču za občutene besede slovesa ter župniku za opravljeni obred.

ŽALUJOČI: žena Tončka, otroka Cvetka in Erni, brat Stanko, sestre Jožica in Ani ter družine Puc, Kus, Korene, Požun in Blas.

ZAHVALA

V 53. letu starosti smo izgubili našega dragega moža, očeta, brata in strica

JOŽETA NOVAKA

iz Zabrdja pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, nekdanjim sodelavcem in prijateljem za podarjene vence, šopke in za kakršnokoli pomoč. Posebno se zahvaljujemo osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, pevcem in duhovniku za lepo opravljeni obred, kolektivom IMV Mirna, Kolinska Mirna, Kliničnemu centru Ljubljana in Društvu upokojencev Mirna. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

na naše drage starše

JANEZA IN MARIJO SMRKE

iz Selske gore pri Mirni

5. oktobra je minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustila naša skrbna in najdražja mama. Ob tej priliki se spominjamo tudi dragega očeta, ki smo se od njega poslovili pred šestimi leti. Dom je ostal tih in prazen, naša srca pa še vedno spremlja boleč spomin na vaju. Hvala vsem, ki se ju spominjate!

ŽALUJOČI: njuni otroci in vnuki

VIDA KERIN

Cprav je povedala, da je deveto leto na čelu organizacije, ki se ne more sama pomlajevati, vsak, kdor koli kaj pozna Vido Kerin iz Podbočja, ve, da je s svojo še vedno izvirno mladostjo močno zmeraj pomlajevala ne le svoje tovariše borce, marveč vse, ki jo še zdaj obiskujejo. Od nekdanje rada delala z ljudmi „Funkcije se nas držijo kot berač plata,“ se pošali, saj ji navsezadnje dobro de, da ji ljudje zaupajo.

Dva mandata je vodila delegacijo podbočjanske krajevne skupnosti za občinski zbor krajevnih skupnosti. „Zadovoljni smo s pridobitvami. V Sutni, kjer smo bili na bajtarski kmetiji rojeni trije otroci, je bila prva pridobitev trgovina. Šola, ki so jo partizani med vojno požgali, da se ne bi vanjo vselili belogardi, pa je drugi dosežek.“ Govori o pobudah vaščanov in njihovi pridnosti, da so si uredili z udarniškim delom in prispevki slabe gorjanske ceste in prišli do zdrave pitne vode. Pri novi osnovni šoli, ki so jo poimenovali po Gorjanskem bataljonu, se v Podbočju bohota tudi lepa telovadnica.

„Ljudje so zavedni, radi bi delali, a marsikomu tega zdravje več ne dopušča. Navzlic temu so borci po svojih močeh pomagali našim lovčim, ki so res veliko udarniško delali za Dom OF v Mladju,“ pripoveduje Kerinova Vida, kot ji pravijo znanci in prijatelji. Teh pa ima veliko še iz najtežjih

medvojnih let. Komaj 18 let stara je postala maja 1942 skojevka, bila izvoljena za sekretarja mladine, pa še po vojni je vodila SKOJ. Trije Podbočjani so sodelovali na prvi mladinski delovni akciji Brčko – Banovići. „Med vojno sem ves čas delala na terenu. Zbirale smo sanitetni material, hrano, pletle nogavice in rokavice za gorjanske bolnišnice. Mene so trikrat aretirali belogardi, a niso mogli nič dokazati. Italijani so pobirali talce, ustaši požgali vas Planino in postrelili vse moške,“ niza spomine na medvojna leta. Po osvoboditvi se je takoj priključila mladinskemu pevskemu zboru. Dokler je pomagal učitelj Jože Jankovič, je zbor gostoval v Sentiernju, Brežicah, Kostanjevici. V Podbočju je bila živahna tudi ljubiteljska gledališka dejavnost, ko pa se je učiteljstvo, ki je bilo po mnenju Kerinove tedaj avantgarda, zamenjalo, je kulturna dejavnost presahnila.

Hiša terja celega človeka. Delo v družbenopolitičnih organizacijah ne sme povzročiti, da bi trpelo delo v gostilni, ki jo vodim že 33 let,“ pravi Vida Kerin in razkrije svojo drugo ljubezen – kulinariko. Sama kuha in peče. Čeprav so ji noge že precej opešale. Ajdov kolač, sirovi izdelki iz domače dolenske skute, domače klobase, gobe, postrvi, domače koruzni kruh in seveda cviček pa so naslednji razlog, zakaj je pri Kerinovih tako prijetno domače in živahno. PAVEL PERC

Slive v precepu neiznajdljivosti

Pri enem zadnjih, če ne zadnjem „slivarju“, ki še suši sadje v „ševnici“

Po hribih okrog Drušč v sevniški občini se tu in tam še pokadi iz kakšne „ševnice“, kot pravijo domači sadni sušilnici. Prav na Velikih Malih Druščah jih je precej ohranjenih. Kar nekako preveč sramežljivi stojijo, varno odmaknjene od stalnih gospodarskih poslopj in domačije. Verjetno bi jih bil zob časa še bolj načel, če ne bi bile pokrite s skromnimi strešicami. Sem tja se najdejo prislonska na gospodarska poslopja iz šibja ali kar bobota, velikim sitom podobna, radi ravna sušila, kamor so včasih polagali sadje. Na manjših, ovalnih, ob kakšnem domu sušijo tudi gobe.

Pri sedemdesetletnem Antonu Mlakarju iz Malih Drušč se kar dno kadi izpod sušilnice. Priletni gospodar hkrati pazi na dvojne ognjišče. Tistemu, nad katerim kuha sadje, je treba posvečati več skrbi, pač ne teče ne preveč ne presalo; kar precej korakov stran pa stoji mestska drva v jamo pod sušilnico. „Kuhanje žganja se orajda ne izplača več,“ potoži ta slivkar. Ja, včasih smo sušili vse od jabolk, kakor je pač zorelo. Hruške, šebeo maslenke, in celo tepke ter medveda slive. Še prva leta po vojni sem prodal tudi do 300 kg suhih sušilk. Pred vojno so jih ceo z vozovi vozili do Zagreba in še dlje. Da so se muške dobro posušile, so morale stati nad dobrim ognjem kakšne tri dni in noči, za slive je dosti do dva

dni,“ pojasnjuje. „Ni, da bi človek kaj preveč zadrževal ali se izgubil po opravkih,“ pravi Mlakar in doda, da je žganjkuha ob tem ravno pravnje opravilo. Mlakar ima povsem preprosto sušilnico. Kuri v manjši jami, dim in vročina se dvigata do sušilnice po krajšem kanalu. Na sami sušilnici nima strehe. Slive so v primerni razdalji pokrite z deskami. Če vmes začne padati preveč vsiljiv dež, vse skupaj pokrije s polivinilasto ponjavo. Ob robovih so tesana bruna, zatesnjena s travno rušo. Občasno odgrinja deske in prebira plodove. Za suhe slive ni organiziranega odkupa. Pri sevniškem kmetijskem kombinatu (Mercator) pravijo, da veljajo za sušenje sliv strogi sanitarni predpisi. Posušene bi bilo treba vlagati v neprodušno zaprte celofanske vrečke. S tem se, razen v utečeni industriji, noče nihče ubadati. Boja je manj težav s posušeni maslenkami. Ali pa so bili včasih trgovci prodornjejši, ko so suhe slive uspešno prodajali v skandinavске dežele, na Nemško in celo Ameriko? Takratna prometna sredstva so bila za namerček še neprimerno počasnejša in slabše opremljena. Mlakar pravi, da bo slive letos ponudil za bore štiri dinarje za kilogram. Marsikje za ta denar ne boste dobili niti svežih sliv.

Ni čudno, da mu je kupec lani, ko jih je dal celo le za tri dinarje, nekaj doplačal. Navsezadnje njihova

Črni dnevi za črne obrtnike

Zaenkrat v javnosti le seznam 38 dolenjskih sušmarjev – Umetno žganje za dobro jutro – Največ avtokleparjev in zidarjev – Neulovljive zidarske skupine

Nobena skrivnost ni, da tudi Dolenjska premore nekaj občanov, ki jim dopoldansko službovanje zagotavlja le urejen socialni status (temu primeren je tudi njihov prispevek v delu), popoldansko sušmarjenje pa prinaša lepe kupčke denarcev. Nezakonito obrtništvo je seveda v takih primerih zelo težko dokazati, saj občani sušmarje le redkokdaj prijavljajo, skoraj praviloma le takrat, ko so sami od taistega sušmarja, ki so ga najeli, opeharjeni. Navzlic temu je inšpektorjem novomeške UIS uspelo te dni pripraviti ob sodelovanju delavcev UNZ, uslužbencev uprave za prihodke ter ob pomoči „pravih“ obrtnikov, ki jim tovrstna konkurenca odzira zaslužek, seznam 38 dolenjskih sušmarjev.

Resda je ta številka še daleč od dejanske podobne, zato k njej še pojasnilo, da gre tokrat za privatnike, pri katerih vsi dosedanja ukrepi niso zalegli in ki so že tudi stari znanci sodnikov za prekrške. Zanimivo je slišati vzroke, ki so posameznike pripeljali na pot dodatnega zaslužka. Največ je takih, ki jim delovne organizacije niso izdale dovoljenja za popoldansko obrtno dejavnost, pa so se zato odločili za črno delo; nekaj je bivših obrtnikov, ki so se na ta način izmuznili davčnim obveznostim, nekaj pa tudi takih, ki jim dopoldanski zaslužek ne pokriva vseh, ne povsem običajnih in vsakdanjih želja.

O slehernem s tega seznama bi lahko napisali svojo zgodbo. Zadolgojimo se le z nekaterimi. Črnomalčan Leopold Matkovič je med tistimi, ki se skuša roki zakona

izmuzniti z menjavo obrti. Ze pred časom so ga inšpektorji zalotili v vlogi avtokleparja, zato se je čez noč prekvalificiral v avtoličarja, danes pa je, denimo, eden večjih proizvajalcev betonskih zidakov. Iz njegovega dvorišča vsakodnevno vozijo naloženi tovornjaki.

Poglavje zase so črni vinotoči. V Novem mestu so tri tovrstne točilnice, največ v okolici IMV, ki sleherno jutro napojijo tudi po nekaj deset žejnih gostov. Jože Žibert, Danica Popović in Ana Smole vsak dan že ob 5. uri zjutraj napajajo vsak na svojem koncu mesta „goste“ z žganjem, za Žibertovo pa so inšpektorji ugotovili celo, da je narejeno iz špirta. Mogoče se to, da imajo pivci in točaji usten dogovor, da v primeru nenadnega obiska inšpektorjev vsak zase jadrno zbeži po najbližji poti. Zato ni bilo redko, ko so gostje lezli skoz okna, se zaklepali v kleti in se umikali pred inšpektorji. Le-ti so tako velikokrat ostali brez priči, ki bi postopek pripeljale do konca. Seveda, kje bi se pa potem macejali!

Nekaj besed je potrebno še o zidarskih skupinah iz sosednjih republik. Te se selijo iz kraja v kraj,

KOSTANJEVA NEDELJA NA BOHORJU

Planinsko društvo „Bohor“ Senovo vabi 17. oktobra na „Kostanjevo nedeljo“, ki bo kot običajno potekala pri koči na Bohorju. Za to družabno srečanje, kjer poleg pečenega kostanja seveda ne bo manjkala niti mošt, so najavili prihod z avtobusom tudi hrvaški planinci iz zagrebškega planinskega društva Matica.

Medved na ribniški ulici

Kaj neki je mrcina iskala v mestu, lahko le ugibamo

Sliši se neverjetno, a je čisto res. V soboto, 2. oktobra, ko bi morala biti mestna promenada po vseh pravih že končana, se je okoli 21. ure zvečer na ulicah Ribnice pojavil medved.

Gosta, ki je iz neznanih vzrokov zapustil gozdno kraljestvo, sta najprej opazila zakonca Tone in Majda Selan. Ravno tedaj sta se skupaj z otroki vračala domov. Še sreča, da sta bila skupaj z otroki v avtomobilu. Nepovabljenega gozdnega gosta pa sta najprej opazila pri reki Bistrici v neposredni bližini Suštarskega mosta. Medved je tako rekoč vzniknil iz reke in potem nadaljeval pot proti Čolnarski ulici, kjer Selanovi stanujejo. Kar malo so zastali Selanovi, toda medved je svoj sprehod po Ribnici nadaljeval proti nogometnemu igrišču.

Isti večer so medveda videli v Goriči vasi.

Da je bil medved v resnici na obisku v Ribnici, še zdaj pričajo odtisi njegovih stopinj. Ali sta bila na obisku dva ali en sam medved, bo ostalo uganka. Tudi lovci ne vedo povedati kaj dosti o vzrokih tako „visokega“ obiska. Menda medveda vleče hrana, pa tudi dolgo trajno deževje ga je prisililo, da si je začel tako zgodaj iskati zimsko domovnjake. Toda če bo po mestih iskal toploto, se mu slaba piše. Glede preskrbe z gorivi, bi bilo bolje, ko bi ostal v gozdu. MILAN GLAVONJIC

NA STAR, PREŽIVET (?) NAČIN – Sedemdesetletni Anton Mlakar se zna sušiti na stari sadni sušilnici. (Foto: A. Železnik)

največkrat so celo neprijavljene in brez stalnega bivališča, vendar občani navzlic temu nasedajo in jim zaupajo gradnjo hiš, izdelavo fasad in podobno. Odevec je pripomnil, da so zaradi nestrokovnosti dela največkrat nekatrnetno in površno opravljena, toda naslova, na katerega bi občani naslovili pritožbe, iz prej navedenega razloga kratko malo ni.

Nezakonita obrt torej cveti, morda celo bolj kot kdaj poprej. Ne omejuje je namreč vse strožja zakonodaja poslovanja, zanjo ne veljajo sprejeti gospodarski ukrepi, za namerček smo tudi mi, povsem navadni smrtniki, tako velikodušni in odpusljivi do popoldanskih garačev. Kdo ve, kdaj bomo katerega od njih sami potrebovali? B. BUDJA

KOSTANJEVA POJEDINA NA DEBENCU

Na Debencu pri koči Plaz bo mirensko TVD Partizan priredilo „kostanjevo nedeljo“. Prireditev – zanjo vneto nabirajo kostanj, medtem ko je novo vino že pripravljeno – bo v nedeljo, 17. oktobra. Za dobro razpoloženje bo poskrbel tudi mirenski trio. Najbolj navdušeni jedci kostanja in pivci novega vina se bodo pri koči lahko zbrali že po 9. uri dopoldne.

IZ BANKE V PRIPOR

Novomeški miličniki so v ponedeljek pridržali 32-letnega Mirka Aleksiča in prav toliko staro Radmilo Jovanovič, oba iz Kraljeva in brez zaposlitve, ter 33-letnega ljubljanskega taksista Antona Kmetiča. Omenjena trojka se je tisti dan z osebnim avtom pripeljala v Stražo pred ekspozituro Ljubljanske banke. Pri menjavi večjih bankovcev za manjše so skušali na star rokohitriški način ogoljufati blagajničarko, vendar jim je poskus velike tatvine spodletel, zato so jo jadrno odkurili proti Beli krajini. Pri Metliki so jim pot prekržili tamkajšnji miličniki. Dosedanja preiskava je pokazala, da so Mirko, Radmila in Anton na podoben način skušali priti do denarja že tudi v Ribnici.

SPOSOJENO TRNJE

– Kolikor vemo, zakon gravitacije še velja. Ne znamo pa si razložiti, zakaj nekateri, ki smo jih vrgli gor, nikakor ne padejo dol. (Iz Ježa)

Od avtokleparjev pa vse do šivilj

Dolg seznam kršiteljev

Seznam nezakonitih obrtnikov štirih dolenjskih občin začnemo z AVTOKLEPARJI IN AVTOLIČARJI:

Leopold Matkovič iz Tanče gore, ki se je poleg tega „specializiral“ še za izdelovanje cementnih blokov, Anton Cvelbar iz Malih Poljan 16, Vojko Pilih iz Novega mesta, Milke Šobar 22, Anton Krevs z Dolnjih Kamec 28, Božidar Pirc z Vinjega vrha 40, Vlado Povše iz Kleonovika 38 pri Skočjanu, Marjan Kikelj iz Srebrniči 17, Henrik Zupančič iz vasi Krka 19, Slavko Barič iz Metlike, Ulica 1. maja 6;

MED ZIDARJI SO: Franc Novinec iz Novega mesta, V Brezovo log, Jože Simončič iz Cerovega loga 7 pri Novem mestu, Miha Anžlin iz Mačkoveca 12 pri Dvoru, Darko Mušič s Stražnega vrha 22 pri Črnomlju, Husein Lukovica iz Doboja ter Sadik Uzgmali, Melit Musaj, Fadil Uzgmali, Rashit Krasnič in Majdi Begaj, vsi s Kosova;

AVTOMEHANIČI: Branko Uhernik iz Otočca 48, Bogdan Kršna iz Skočjana in Jože Butara iz Trstenika 9 pri Mirni; KROJACI IN ŠIVILJE: Nežka Lesjak iz Zbur 36 pri Skočjanu, Vili Poh iz Gubčeve 3 v Trebnjem, Majda Smole iz Starega vrha 40, Trebnje, in Jože Miklič, Trubarjeva 5 Trebnje;

TERACER: Anton Hrovat z Mestnih njiv 11 v Novem mestu; STAVBNO KLEPARSTVO: Janez Berkopec z Dolnje Težke vode;

SODARSTVO: Alojz Krakar iz Žužemberka 61; KOVAŠTVO: Jože Rešetič, Groblje 61, Sentiernje; FRIZERSTVO: Nema Panterč iz Velike Loke 65; PRODAJA SADJA IN ZELENJAVE: Momčilo Spasojević, Glogovac;

ČRNI VINOTOČI: Ivan Lik Radovlja 22, Šmarješke Toplice, Jožefa Kovačič, Čužnja vas 18, Trebelno, ter Jože Žibert, Danica Popović in Ana Smole iz Novega mesta;

JAVNI PREVOZI V CESTNEM PROMETU: Janez Romšek, Dolenja vas 9, Črnomelj.

MED KAJENJEM ZAGORELA POSTELJA

V ponedeljek je zagorelo pri Lončarjevih v Češnjevku v trebanjski občini. Do požara je prišlo v sobi 54-letnega očeta Janeza. Ugotovili so, da je ta kadil, zaradi nepazljivosti pa se je najprej vnelo perilo, nato še postelja in omara. Na srečo je bila žena dovolj prisebna, ogenj je pogasil in tako ni prišlo do večje škode.

SPOSOJENO TRNJE

Kakšen napredok smo naredili! Nekoč smo imeli karte, zdaj bomo imeli bone. (Iz Večernjih novosti)

TEK NA DRSKI

V petek, 15. oktobra, bo na Drski tradicionalni poulični tek s startom ob 16. uri pred samopostrežno trgovino. Tekmovalci bodo tekli v enajstih skupinah in sicer otroci od 7. do 9. leta 1 krog (850 metrov), moški: Od 9 do 12. leta 1 krog, od 12. do 15. leta 2 kroga, od 15. do 20. leta 3 kroge, od 20. do 35. leta ter nad 35. letom 4 kroge. Tudi ženske bodo tekle v petih različnih starostnih skupinah, vendar za različno od moških vse, razen od 15. do 20. leta, po en krog. Sleđnje bodo morale preteči 2 kroga. Prijave sprejemajo na dan tekmovanja od 13,30 do 15,30 na startu.

Direktor z metlo v rokah?

V Hitrotkalu je škrtnilo. Deviz za uvoz ni bilo, žatorej tudi materialov ne.

„Ljudi ne bomo pošiljali domov. Če ni dela direktno za stroji, ga je v fabriki in okrog nje dovolj. Kdo si upa trditi, da tehnik ne zna držati zidarске žlice? Ali pa da ne bi znal inženir okopavati rožic v parku pred tovarno?“ je razglabljal direktor vseh direktorjev in se je dal na razpolago z besedami: „Tu sem, vaš sem, uporabite me.“ Še isto popoldne so imeli sestanek zidarji.

„Le kaj naj počnemo z direktorjem vseh direktorjev? Ekonomist je. Če ga sprejememo v našo skupino, nam lahko še tebebi z odra. Kdo bo odgovarjal, če si pri tem raztrešči betico?“ je bil zoper vodja tovariš Opečnik.

Na drugem koncu dvorišča so sestankovale snažilke.

„Ta bi bila dobra! Direktor vseh direktorjev, pa z metlo v rokah,“ se je režala Francka Metlova.

„Smešno res to ni, da bi se človek valjal po tleh. Neroden je, to je vse. Polomil bi nam

vse metle, za nakup novih pa v tem stanju ni denarja. Naj gre k šoferjem! Menda premore izpit,“ je zaključila razpravo Tina Sirkova.

Prevozniki so razpravljali v garaži.

„Jaz sem proti. Papirije res ima, a je samo v enem letu trikrat karamboliral svoj in ženin avto: enkrat se je zaletel na semanji dan v kravo, drugič je zbil pešca na zebri, tretjič pa je pristal na njivi Jožiča Repiča. Zdaj pa naj mu zaupamo tovornjak, vreden nekaj milijonov!“ ni podlegel prepričanju Tone Volančič.

„Da bi bil direktor vseh direktorjev začasnji vratar? Odpade. Če je tako kratkoviden, da ne vidi vseh tistih, ki mu pred službo pred nosom pijejo žgane pijače, kako naj potem od takšnega človeka pričakujemo, da bo izleđil kakšnega dolgooprstnega?“ je odbil predlog svojega stanovskega prijatelja vratar Ključič.

Podobnega, da celo istega mnenja sta bila tudi poklicna gasilca.

„Naj ostane tam, kjer je. Še najmanj škode bo napravil,“ je postavil piko na i kurir Hitrič, ko so mu predlagali, da bi lahko opravljal začasno kurirske posle direktor vseh direktorjev.

TONI GAŠPERIČ